

XXXII. Országos
Tudományos Diákköri Konferencia

Tanulás- és Tanításmódszertani–
Tudástechnológiai Szekció

A DOLGOZATOK ÖSSZEFOGLALÓI

Eszterházy Károly Főiskola Comenius Kar
Sárospatak, 2015. április 8-10.

Szerkesztés és grafika

Dr. Sándor Zsuzsa

Nyelvi lektor

Dr. Kőkényesi Nikoletta

Közreműködők

Dr. Bednarik László

Marcziné Fazekas Erzsébet

Dr. Stóka György

ISBN 978-615-5297-28-1

Kiadó

Eszterházy Károly Főiskola Comenius Kar

3950 Sárospatak, Eötvös u. 5-7.

Felelős kiadó

Dr. Kelemen Judit dékán

Készült 300 példányban**Nyomta és kötötte**

EKF Informatikai Szolgáltató Centrum és Digitális Nyomda

Eger

**XXXII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Tanulás- és Tanításmódszertani–Tudástechnológiai Szekció**

**A DOLGOZATOK
ÖSSZEFOGLALÓI**

Eszterházy Károly Főiskola Comenius Kar

Sárospatak, 2015. április 8–10.

Tartalomjegyzék (tagozati sorrendben)

I. Kisgyermeknevelés- és óvodapedagógia ...12

Szabó Hajnalka: *"Két lélek, egy gondolat." Kodály öröksége Forrai Katalin és Kokas Klára értelmezésében ...12*

Aranyosi Henriett: *A dohányzás magzatkárosító hatása ...13*

Endrédi Beáta: *A három éves kortól kötelező óvodába járás bevezetése, társadalmi és szakmai fogadtatása, várható hatásai ...14*

Kelemen Zita: *A kisgyereket nevelő anyák szerhasználatával kapcsolatos attitűdök ...16*

Vaszily Karolina: *A mese és a gyermek kapcsolata ...17*

Szabó Rebeka: *Az óvodapedagógus és a roma családok bizalmi kapcsolata ...18*

Forrás Brigitta Teréz: *Az óvodáskorú gyermekek családfogalma ...19*

Vida Éva: *Drámajátékban integrált matematikai nevelés az óvodában ...20*

Sándor - Schmidt Barbara: *Egy plurális intelligencia koncepció és a Montessori pedagógia komparatív megközelítése ...22*

Katona Flóra: *Játék és játékoság szerepe az óvodás gyermek környezettudatos magatartás formálásában ...23*

Süveges Réka: *Märchentherapie im Kindergartenalter - Meseterápia óvodáskorban ...24*

Tarjáni Dorina: *Ünnepek az óvodában ...26*

II. A felnőttképzés és a szakképzés pedagógiája ...28

Takács Nikolett: *A "jó pedagógussá válás kezdetén" - Utak a kezdő pedagógusok éhhatékonyságának megismerésére, fejlesztésére ...28*

Pejic Aleksandar: *A Kolb-féle tanulási stílus vizsgálata a vajdasági magyar középiskolások körében ...29*

Zubornyák Barna hdgy.: *A Team Resource Management - tréning bemutatása, lehetséges adaptációja a katonai repülésirányítói képzés rendszerébe ...31*

Strommer Diána, Varga Dóra: *Az ellátási lánc menedzsment gyakorlatorientált oktatása ...32*

Fidesz Ivett, Szonda Judit: *Bevezetés a számvitelbe - tananyagegység fejlesztése gondolattérképek útján ...33*

Major Emil, Ódor Bettina: *Haladni a korral? Mi segítünk! - A digitális oktatás és az e-learning Túlélési Kézikönyve [nemcsak tanároknak] ...35*

Velencei Ildikó: *Korszerű oktatás a szakképzésben - Infokommunikációs technológiával támogatott tanulási módszer bevezetése ...37*

III. Anyanyelv- és drámapedagógia...38

Eörsi Júlia Vera: *"Beközösítés" - Toleranciára nevelés kortárs irodalom közvetítésével ...38*

Asztalos Anikó: *A beszéd tanításának régi-új stratégiái ...39*

Glósz Nóra: *A közoktatásban részt vevő, autizmussal élő diákok nyelvi képességeinek vizsgálata ...40*

Keksz Tünde: *A Meixner-módszerbe integrálható Mesezene-program nyomon követése vizsgálata és továbbfejlesztés lehetősége ...41*

Pap Barbara, Zvonár Klaudia: *A mesével való találkozás lehetőségei a XXI. században ...42*

Deák Márton János: *A problémacentrikus irodalomoktatás előnyei és hátrányai a bruneri intuíciónfogalom alapján ...43*

Kazinczy Viktória Renáta: *Drámajáték a gyakorlatban ...45*

Szabó Klára: *Értő olvasóvá és zenehallgatóvá nevelés a drámapedagógia eszközeivel ...46*

-
- Éles Gergely: *Magyar középiskolások anyanyelvi percepciója* ...47
- Pálnok Zsanna, Vida Boglárka: *Mi van a kastélyban? Negyedik osztályos fogalmazások vizsgálata*...48
- Fodor Anita, Váradi Katalin: *Olvasóvá nevelés a színházi nevelés módszereivel* ...49
- Halász Lívia: *Szabályjáték megértése* ...50
- Csomós Ildikó: *Tantárgyi koncentráció az ének-zene és magyar irodalom órákon: a kanasztánc* ...52
- Károlyi Anett Mária: *Vers és illusztráció kapcsolata 10-11 éves tanulók befogadási, információ feldolgozási folyamatának szemmozgásos vizsgálata*...53
- IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája**...54
- Kincses Eszter Enikő: *(El)érzékenyítés, avagy a reklámfilmek érzékenyítő hatása*...54
- Liszákné Jakab Renáta: *A beszédészlelési zavar megjelenése a helyesírásban a 10–12 évesek körében* ...55
- Szabó Nóra: *A flamand gyógypedagógiai rendszer* ...57
- Jáki Boglárka: *A gyermekotthonban nevelkedő gyermekek tanulási problémái* ...58
- Jónás Tímea, Mazurák Zoltán: *A hagyományos és az interaktív képességfejlesztés módszereinek összehasonlítása* ...60
- Zolnai Szilvia: *A kiegészítés és az empátia összefüggésének vizsgálata gyakorló gyógypedagógusok és gyógypedagógus hallgatók körében* ...61
- Papp Kata: *A lovaglás hatása a tanulási zavarral küzdő gyermek helyzetére* ...63
- Darai Dóra, Horváth Alexandra Nikolett: *A morfoszintaktikai fejlődés vizsgálata 4 – 10 éves korú gyermekek körében* ...64
- Jákob Klaudia, Szucsán Anita: *A siket és nagyothalló gyermekek a XXI. században* ...65
- Hodosi Zsófia: *Az autizmus spektrumzavar diagnosztikájának folyamata és hatása az érintett szülőre* ...67

Papp Zsófia: *Das Leben der Behinderten: Integration in die Gesellschaft schon im Kindergarten* ...68

Kardos Dóra: *Értelmileg akadályozott gyermek a családban. A krízishelyzet hatása a szülők nevelési stílusára* ...70

Zentai Fehér Anita: *Keresd a pályát! Sajátos nevelési igényű fiatalok pályaválasztási előkészületei: fókuszban a tananyag* ...71

Horváth Alexandra Nikolett: *Kognitív funkciók vizsgálata beszédhibás gyermekek körében* ...73

Hodosi Zsófia: *Magatartási- és tanulási zavarok hatásainak vizsgálata az Emberi Erőforrások Minisztériuma Zalaegerszegi Gyermekotthonában* ...74

Hrágyel Dóra: *Nemzeti öntudatra való nevelés lehetőségei, tanulási problémával élő gyermekek részvételével megszervezett projektben* ...76

V. Az alternatív oktatási és nevelési programok, módszerek tantárgypedagógiája...77

Burján Zsófia: *A meditációs gyakorlatok hatása magatartás- és viselkedés-zavarral küzdő gyerekekre*...77

Szuhai Eszter Katalin: *A partner-tanulás, a Think – Pair – Share módszer* ...79

Rózsa Szabina: *A pszichodráma alkalmazhatósága az óvodában* ...81

Szendrei Gábor: *Az EQ fejlesztése az alsó tagozatos kisiskolások magyaróráin* ...82

Vancsik Annamária: *Hagyományos és rendhagyó módszerek az olasz múzeumpedagógiában* ...83

Juhász Milán: *Halmazottan hátrányos helyzetű tanulók kommunikációs kompetenciájának fejlesztése a drámapedagógia tükrében* ...84

Ivancsó Teodóra: *Interaktív tábla használata a geometriai transzformációk oktatásában* ...85

Prinz Dorottya: *Szembenézni a XXI. századi Magyarország egyik pedagógiai kihívásával, projekt módszer* ...86

Szárszó Lilla: *Szociális készségfejlesztés lehetősége IKT eszközökkel alsó tagozaton* ...87

VI. Egészségnevelés – Játék- és szabadidőszervezés – Tehetséggondozás...89

Magony Béla: *Az ülés egészségtani hatásai és egészségprevenciós gyakorlata az oktatási környezetben* ...89

Hornok Kitti, Varga Renáta: *Élménytábor-Ahol mindenki bátor!* ...91

Szemenyei Eszter: *Érdeklődés és szabadidő-eltöltés összefüggése mozgáskorlátozott serdülőknél* ...93

Geréd Erzsébet, Zsíros Péter: *Hasznosság és lehetőség a pedagógia gyakorlatában. Egész napos iskola a nevelés szolgálatában* ...94

Szabó István Zoltán: *Mini tenisz, mint szabadidős tevékenység* ...95

Brozovics Adél: *Motivationsfaktoren, Attitüden und Wirkung des Sports im Kindergartenalter* ...96

Rábai Dávid: *Sportolók nevelése, az edző-játékos hatás működése a tenisz sportágban* ...98

Keresztvölgyi Ágnes: *Verbális agresszió a középiskolában* ...99

VII. Humán- és társadalomtudomány-pedagógia – A hit és erkölctan tanításának módszertana...101

Mészáros Ágnes: *A családi életnevelés az óvodában a hitélet segítségével* ...101

Fehér Vivien: *A Holokauszt történetének feldolgozása a magyar és a német tankönyvekben* ...102

Kiss Kitti: *Asztali számítógépek vs. Okostelefonok* ...103

Prágai Nikoletta: *Az erkölctan tantárgy bevezetésének tapasztalatai* ...104

Varga Nikoletta: *Családi életre nevelés az óvodában* ...106

Babiczi Tamás: *Okostelefonok intelligens használata, különös tekintettel az olvasási kultúrára és a felhasználói szokásokra* ...107

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

Tóth Edina Bettina: *A gyerekek kreativitásának fejlesztése* ...109

Sütő Réka: *A kárpátjai magyar tizenévesek nyelvi repertoárjának vizsgálata* ...110

Katona József Álmos: *A megértés és fordítás viszonya, szerepe az oktatásban*...111

Lassán Petra: *A turizmus szakos hallgatók nyelvtanulási motivációi, stratégiái és eredményei*...113

Márki Herta: *Der Unterricht von Fremdsprachen für Lernende mit Migrationshintergrund als neuer Aufgabenbereich für Fremdsprachenlehrende an ungarischen Schulen* ...114

Miskei Réka: *Erfolgsbedingungen der Gruppenarbeit* ...116

Garay Bianka: *Förderung der Lernerautonomie beim Textverstehen im DAF-Unterricht - A tanulói önállóság fejlesztése a szövegértés területén a német mint idegen nyelv oktatásban* ...117

Orbán Gabriella: *The role of films and series in language learning outside the classroom - A filmek és sorozatok szerepe az idegen nyelvek osztálytermen kívüli tanulásában* ...118

Gyebnár Mária, Pusztai Viktória: *Viața tradițională la românii din Chitigaz până în secolul al XX-lea - Kétegyházi románok hagyományos élete a XX. századig* ...120

IX. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája II. ...121

Toldi Anikó: *„Egy előítélet, mely valóban él” – Beszéljünk a sztereotípiákról! Az előítéletek leküzdése audiovizuális eszközök segítségével a két tanítási nyelvű gimnáziumok kultúraismereti tanóráinak példáján* ...121

Kuhár Józsefné: *Az idegennyelv-tanulás sikerességének útjai* ...122

Szabó Ágnes: *Die Bearbeitung von kulturellen Werten der deutschen Minderheit im Kindergarten von Hartian* ...123

Taylor Jennifer: *Más szituáció - más motiváció* ...125

Brabanti Barbara, Magyar Emese: *Nemes nádudvar és Újhartyán szokásai és története - Játékos feladatok a német nemzetiségi oktatásban*...127

Németh Krisztina: *Od rodenja de smrti - obicaji u Santovu* ...128

Feleky Mirkó: *Rise of a Hero* ...129

Pollini Petra: *The English Determiner Use of a Vietnamese EFL Learner* ...130

Kótay-Nagy Annamária: *Using proverbs in the language classroom for the development of critical cultural awareness - Közmondások felhasználása a nyelvtórán a kulturális tudatosság fejlesztése érdekében* ...132

X. Informatika- és médiapedagógia...134

Baár Tamás, Farkas Márton, Zsigó Virág: *A 3D nyomtatás, mint új lehetőség a hátrányos helyzetű fiatalokkal való foglalkozásban* ...134

Nyirő Péter: *A gyakorlati programozás és játékfejlesztés tanításának alternatív módszere grafikai felületek támogatásával* ...135

Józan Nándor hdgy.: *A rádiótávbeszélő kifejezések gyakorlására szolgáló multimédia alapú oktatócsomag* ...136

Sándor Anna Luca: *A táblagép alkalmazása a gyermekek tanítási-tanulási folyamatában* ...137

Veres Zoltán: *Digitális átállás a földrajzoktatásban* ...138

Almádi Csaba, Almádi Péter, Gregus Tamás, Tajti Tamás: *Kommunikáció és tudásközvetítés támogatása informatikai eszközökkel egy akadályokkal teli világban* ...140

Fischer Gergő: *Modern hangrögzítési és -szerkesztési ismeretek Adobe Audition program használatával* ...141

Simcsák Huba: *Szemléltetés az általános iskola alsó tagozatában és 5-6. osztályban* ...143

Csapó Gábor: *Vizuális programozás oktatása középiskolákban* ...144

XI. Környezeti nevelés – Fenntarthatóság-pedagógia...146

Bányász Anett: *A tanösvény szerepe a 3. osztályosok környezeti és természeti nevelésében* ...146

-
- Bácskai Zsuzsanna: *Fenntarthatóságra nevelés pedagógiája* ...147
- Petróczyk Henrietta: *Időjárás előrejelzések és riasztások értelmezése, fogalmi rendszere és megjelenése a mindennapi életben* ...149
- Madarász Gáborné: *Kalandnap-projekt* ...150
- Krakker Anna: *Környezettudatosságra és fenntarthatóságra nevelés élményalapú módszerekkel kisiskolás korban* ...151
- Balázs Máté Balázs, Pálfi Viktória: *Ökoiskolák szerepe a fenntarthatóságra nevelésben* ...153
- Szabó Krisztián: *Szivárványerdő projekt a győrségi Fiáth János Tagiskolában* ...154
- Sárospataki Barnabás: *Természetbúvár tábor szervezésének szakmódszertani és pedagógiai szempontú elemzése* ...156

XII. A matematikatanítás módszertana – A tananyagfejlesztés elmélete és gyakorlata...157

- Csányi Petra, Pozsonyi Enikő, Szabó Zsanett: *A számelmélet oktatásának hatékonysága általános- és középiskolában* ...157
- Mezei Lilla Virág: *Általános iskola kombinatorikatanítás Magyarországon a komplex tanítási kísérlettől napjainkig* ...158
- Mező Éva: *Elemi hiperbolikus geometria szemléletesen* ...159
- Banda Pál: *Gazdálkodj okosan, avagy gazdálkodási alapismeretek oktatása az alsó tagozaton* ...160
- Fülöp Dóra: *Koordinátageometria alkalmazásai* ...162
- Lorászko Balázs: *Miért nehéz a modellezési feladatok megoldása? – két esettanulmány középiskolás tanulókkal* ...164
- Domokos Evelin: *Régi számolási technikák és eszközök alkalmazása alsó tagozaton* ...165
- Csányi Petra, Fábián Kata, Pozsonyi Enikő, Szabó Zsanett: *Számelmélet tegnap és holnap* ...166
- Apró Zsófia: *Térszemlélet fejlesztése általános iskola alsó tagozatában* ...167
- Kelemen Orsolya: *Varázslatos matematika, avagy élménypedagógiai eszközök alkalmazása a 6. osztályos matematika tanításában* ...169

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana...170

András Beáta: *A fenntarthatóság pedagógiájának óvodai gyakorlata* ...170

Jász Erzsébet, Malmos Edina: *A kutatás labirintusában* ...172

Kártyás László: *A papír újra életre kel, mint építési modell alpanyag* ...173

Hódosai Gergely, Nyerges Lajos Roland, Varga Mátyás: *BEBIC - Kerékpáros oktatóprogram Győrben* ...175

Malmos Edina: *Biológia fogalmakra vonatkozó tévképzetek vizsgálata az általános iskola 7-8. évfolyamán* ...176

Szakál Tamás, Szívós Attila: *Botanikus kerti adatbázis 3D-s virtualizációja és webes megjelenítése* ...178

Balog Zoltán Gábor: *Egyszerű, otthon is elvégezhető kísérletek, mint motivációs eszközök az általános és középiskolai fizika oktatás során* ...179

Jász Erzsébet: *Merre tart a földrajzoktatás? - A közoktatási földrajzi tartalmak átalakulása* ...180

Balázs Szabolcs: *Otto von Guericke a fizika órán - Légnnyomással kapcsolatos kísérletek és feladatok középiskolás diákok számára* ...182

Névmutató ...183

SZABÓ HAJNALKA

Óvodapedagógus BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Tanító- és Óvóképző Kar

Témavezető:

Dr. Szarka Júlia adjunktus, ELTE TÓK

**"Két lélek, egy gondolat." Kodály öröksége Forrai Katalin és
Kokas Klára értelmezésében**

Kutatásomban célul tűztem ki a két módszer objektív bemutatását. Hipotézisem, hogy a módszerek alap gondolatai megegyeznek, de a megvalósításuk eltérő, beigazolódott. A kutatás során felhasznált módszerek: dokumentum és strukturált interjú kvalitatív és kvantitatív elemzése.

A Forrai és Kokas „módszerek” alkotóelemekre bontásával megismertem a célkitűzésüket, egyezőségeiket és különbségeiket. A két dokumentumot az alábbi szempontok szerint hasonlítottam össze: kodályi alapelvek megjelenése, a dokumentumok műfaji sajátosságai, általános képességfejlesztés, célközönség és gyermekkép, integráció más területekkel, dalanyag, zenei képességfejlesztés, pedagóguskép, a mozgás szerepe a két módszerben, a tevékenységek tervezése és a családdal való kapcsolat megjelenése.

Eredményeimet munkám során táblázatban összegeztem, példaként 2 fő szempontot szeretnék bemutatni. Forrai Katalin módszerében a zenei képességfejlesztés mondókákkal, gyermekdalok gyakorlásával tematikusan felépítve és életkor szerinti bontásban valósul meg, míg Kokas Klára módszerében a zenei képességfejlesztés énekléssel, tánccal és hangsúlyosan az improvizatív mozdulatokkal jön létre. A két módszer pedagógusképében is eltérést találtam: Forrai Katalin módszerében a pedagógus javít, példát mutat, tevékenesen segít, és tudatosan irányít, míg Kokas Kláránál a pedagógus nem javít, saját élményei alapján dolgozik, inspirálja és terelgeti a tevékenységet, de nem irányítja.

Kutatásom során felmerülő kérdések:

I. Kisgyermeknevelés- és óvodapedagógia

A zenei analfabetizmus kapcsán fogalmazódott meg bennem a kérdés, hogy nevezhetünk-e bárkit is zenei analfabétának, ha nem tud kottát olvasni, de táncolt már Bachra? És nevezhetünk-e zenei analfabétának valakit, aki tud kottát írni-olvasni, mégsem találkozott még a zene élményszerű befogadásával?

A mozgás és az emlékezet összekapcsolásának elemzésénél is felmerült, hogy vajon felnőttként a zenét jegyezzük meg, és a hozzá kapcsolódó, tanult mozdulatot, vagy a mozdulatok rögzítésével a zenét is memorizáljuk?

Egy Kokas tanítvánnyal végzett interjú alapján arra kaptam választ, hogy a módszerek megítélése mindig szubjektív, de aki azonosulni tud velük, az eredményes lehet.

További tudományos diákköri terveim közt szerepel a két pedagógus életútjának és a módszereik gyakorlati megvalósulásának összevetése, valamint az esztétikai nevelés részletesebb elemzése a két módszerben.

ARANYOSI HENRIETT

Csecsemő- és kisgyermeknevelő, BA 5. félév

Eszterházy Károly Főiskola

Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar

Témavezető:

Dorner László főiskolai tanársegéd, EKF TKTK

A dohányzás magzatkárosító hatása

Kutatómunkám során a nők dohányzással kapcsolatos attitűdjét, valamint a dohányzás magzatkárosító hatásairól szóló ismeretüket vettem górcső alá. Ezen kutatást azért tartom fontosnak, mert köztudott, hogy manapság a dohányzás az egyik leggyakrabban előforduló egészség- és magzatkárosító hatások közé tartozik. Dolgozatom elméleti áttekintésében először a magzatfejlődésről írtam, majd ismer-

tettem a dohányzás magzatra gyakorolt káros hatásait, s legvégül a koraszülés okait és következményeit tekintettem át. Ezután a kutatási rész következett, amihez saját készítésű kérdőívet használtam fel. Az eredmények kiértékelésénél jól látszik, hogy a nők 30%-a a várandósság ideje alatt sem tudott lemondani e káros szenvedélyről. A várandósság alatti dohányzás előfordulása és az iskolai végzettség kapcsolatáról összehasonlító elemzést végeztem. Bebizonyosodott, hogy ez a szocioökonómiai tényező valóban hatást gyakorol a várandósság alatti cigaretta-használat jelentősebb előfordulására. A magzatkárosító hatásra adott válaszokat a tartalomelemzés után összegeztem, aminek következtében elmondható, hogy az anyák nagy része tudatában van ezek hatásaival. Ezután a már előre felállított hipotéziseim bizonyítása következett.

ENDRÉDI BEÁTA

Óvodapedagógia BA, 6. félév

Nyugat-magyarországi Egyetem
Benedek Elek Pedagógiai Kar

Témavezető:

Kissné dr. Zsámboki Réka adjunktus, NYME BPK

A hároméves kortól kötelező óvodába járás bevezetése, társadalmi és szakmai fogadtatása, várható hatásai

Dolgozatomban a hároméves kortól kötelező óvodába járás bevezetését, annak társadalmi és szakmai fogadtatását, várható hatásait vizsgáltam meg. Alapvető célom az volt, hogy megismerjem a szülők és az óvodapedagógusok véleményét az új szabályozással kapcsolatban, feltárjam azon sarkalatos pontokat, kérdéseket, amelyek foglalkoztatják a közvéleményt, majd ezek tükrében következtetéseket fogalmazzak meg a szabályozás várható hatásaira vonatkozóan.

I. Kisgyermeknevelés- és óvodapedagógia

Kutatásom stratégiája az előkutatás eredményeiből megalkotott kutatási kérdésvetések vizsgálata volt. Vizsgálati módszerként a kérdőíves felmérést választottam.

Kutatásom eredményeképp elmondható, hogy a gyermeki igényekkel és szükségletekkel kapcsolatban a szülők és a pedagógusok is leginkább a rendszer, a napirend kialakulását tartják fontosnak, továbbá, hogy a gyermeket új, változatos ingerek ériék, új ismereteket szerezzen a világról, egyre önállóbbá váljon, és hasonló korú gyermekek társaságában lehessen. Az óvodapedagógusok több mint felének fenntartásai vannak az év közbeni folyamatos befogadással, amely véleményük szerint jelentősen befolyásolja majd a csoport életét, a többi gyermek érzelmi állapotát, és a pedagógusok számára is nagyobb terhet jelent. A szabályozással való egyetértést megvizsgálva a válaszadók egyetértettek azzal, hogy a hároméves kortól kötelező óvodáztatás bevezetése a hátrányos helyzetű gyermekek számára kedvezőbb lesz, ugyanakkor úgy gondolják, hogy a szülőkre kellene bízni a döntés jogát gyermekeik intézményes nevelésével kapcsolatban. Az óvodák feltételrendszerét tekintve a válaszadók szerint jelenleg nem állnak rendelkezésre a törvény bevezetéséhez szükséges férőhelyek és a tárgyi feltételek sem. Egyetértettek viszont abban, hogy a csoportlétszámok emelése számos problémát eredményezhet.

Összességében arra a következtetésre jutottam, hogy egy gyermek óvodaérettségének, illetve fejlettségi szintjének nagyobb hangsúlyt kellene kapnia a döntéshozatal során. Célszerűnek tartanám egy komplex szempontrendszer kialakítását az óvodaérettség felmérésére, mely kitérhetne a gyermekek fizikai és szellemi fejlettségére, érzelmi biztonságára, a családi körülmények és a szociális helyzet vizsgálatára is. A szülők megfelelő tájékoztatásával, egy gyermekcentrikus szakértői bizottság létrehozásával, a védőnői hálózat segítségével gördülékenyebb lehetne a szabályozás bevezetése.

KELEMEN ZITA

Csecsemő- és kisgyermeknevelő BA, 5. félév

Eszterházy Károly Főiskola

Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar

Témavezető:

Dr. Hatvani Andrea főiskolai docens, EKF TKTK

A kisgyereket nevelő anyák szerhasználatával kapcsolatos attitűdök

Kutatómunkámban az emberek véleményét, hozzáállását vizsgáltam a szerhasználó kismamákhöz. Továbbá azt, hogy mennyire vannak tudatában az egyes szerek magzatkárosító hatásaival, illetve melyiket milyen mértékben ítélik el. Szándékomban állt felmérni a kisgyermekes anyák és a még szülővé válás előtt álló fiatalok attitűdbeli különbségeit. A dolgozatban először magát az elméleti háttérrel írtam le, amelyben kitértem a függőségre, a különböző pszichoaktív szerek veszélyeire, és a magzatra gyakorolt káros hatásaikra. Ezután a kutatás bemutatása következett, amit egy saját összeállítású, online kérdőívvel végeztem.

Különböző drogokat vizsgáltam olyan szempontból, hogy mennyire tartják károsnak az emberek a gyermekekre nézve, vagy esetleg az anya-gyerek kapcsolatra vonatkoztatva. Majd a hipotéziseimet sorba állítva, elemeztem az eredményeket.

VASZILY KAROLINA

Óvodapedagógus és tanító BA, 3. félév

Eszterházy Károly Főiskola

Comenius Kar

Témavezető:

Jaskóné Dr. Gácsi Mária adjunktus, EKF CK

A mese és a gyermek kapcsolata

Szakirodalmi írások születtek arról, hogy az óvodáskorú gyerekek fejlődése és fejlesztése a játékokban történik.

Napjaink pedagógiai célja a sokoldalú ember nevelése. Nagy feladat hárul a nevelőkre, pedagógusokra egyaránt. Úgy gondolom, hogy nevelni művészet és hit. Hinni abban, hogy minden gyermek egyszeri és megismételhetetlen individuum és mint ilyen nevelhető.

A gyermek nevelése a családban kezdődik. Felgyorsult világunkban a szülők abban a tudatban élnek, ha többet vállalnak a biztosított jövő szempontjából, akkor a legtöbbet teszik. A szülők rohannak, nincs idő a gyerekekre és áthelyezik a nevelést az intézményekre (bölcshódokra, óvodákra, iskolákra). Nem dédelgetik gyermeküket, nem játszanak velük eleget, nem mesélnek. Leültetik gyermekeiket a televízió, a számítógép elé, kiszorul a gyerekek életéből a családi mesehallgatás.

Munkám első részében kitérek a mesék fontosságára, az anyanyelvi nevelés, valamint a kommunikáció, az olvasóvá nevelés fundamentumára. Foglalkozom a mese szerepével, mely meghatározó jelentőséggel bír a gyermeki személyiség teljesebbé válásában.

Kutatómunkám gyakorlati részét képezi a meseolvasási, mesemondási szokások családon belüli gyakoriságának felmérése, mely kérdőíves módszer segítségével történt meg.

A kutatás célja, hogy hiteles képet adhassunk a mesék nevelő hatásáról, valamint a családok mesélési szokásairól.

SZABÓ REBEKA

Óvodapedagógus BA, 9. félév

Debreceni Egyetem

Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar

Témavezető:

Dr. Pálfi Sándor főiskolai tanár, DE GYFK

Az óvodapedagógus és a roma családok bizalmi kapcsolata

A bizalomnak kulcsfontosságú szerepe van az emberi létünk minden területén. Végigkíséri és meghatározza kapcsolataink minőségét, mélységét újszülött korunktól egészen életünk végéig. A gyermek bizalmába férkőzés, a bizalmának elnyerése egy meghatározó mozzanat az óvodai nevelés folyamán. Minden gyermek más személyiséggel, kapcsolati ismeretekkel érkezik az óvodába, ezért nagyon sok tényező együttesétől függ az, hogy kiben milyen hamar alakul ki bizalmi kapcsolat az óvodapedagógus iránt.

A roma családokkal való együttműködés, a bizalom kialakítása speciális odafigyelést és egy tudatosabb pedagógiai nevelést igényel. A roma családoknál a szülőkkel való jó kapcsolat kialakítása a nyitja a gyermekek bizalmának az elnyeréséhez. A roma szülők gyermekeikhez fűződő viszonya egészen más, mint a többségi társadalomhoz tartozó gyerekéké. A roma családokban a gyerekek aktív résztvevői a szülők minden teendőinek, igazodnak a napi programjukhoz. Ezért a roma gyermekek egy egészen másfajta bizalmi kapcsolat megközelítését igénylik, már az óvodába lépésük kezdetétől.

A roma családokkal, gyerekekkel való bizalmi kapcsolat kialakítását három nagy egységen keresztül építjük fel. A bizalmi kapcsolatot egyrészt az óvodapedagógus személyisége, szakmai professziója határozza meg. A pedagógus mellett kulcsfontosságú szerepet kap a családokkal való együttműködés. A harmadik és talán legmeghatározóbb egység a roma gyerekekkel való kapcsolat kialakításában a kulturális szükségletek megteremtése.

I. Kisgyermeknevelés- és óvodapedagógia

A kutatásban mind a négy vizsgálati helyszínen, Tiszalökön, Tiszavasváriban, Kántorjánosiban és Hajdúböszörményben is az óvoda óvodapedagógusai és az oda járó roma gyermekek szülei vettek részt. Vizsgálati módszerként az óvodapedagógusok és a roma szülők körében is az írásbeli kikérdezést alkalmaztuk. Ezeken a területeken keresztül célunk egy olyan bizalmi háló felépítése, amely az óvodapedagógusok számára is segítséget nyújthat a roma családokkal való bizalmi kapcsolat kialakításában.

FORRÁS BRIGITTA TERÉZ

Óvodapedagógus BA, 6. félév

Kecskeméti Főiskola
Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Koltói Lilla főiskolai adjunktus, KF TFK

Az óvodáskorú gyermekek családfogalma

Dolgozatomban az óvodáskorú gyermekek családfogalmát vizsgáltam. Kutatásom célja a gyermekekben élő család struktúrájának feltárása volt, különös tekintettel az elvált szülők gyermekeire. A vizsgálatomat négy óvadás gyermekkel végeztem el. A kutatásom első szakaszában hat hétig megfigyeltem a gyermekeket mind a játéktevékenységeik, mind a csoportban betöltött szerepük alapján, hogy teljes képet kapjak róluk, illetve, hogy ki tudjam alakítani a további vizsgálatokhoz szükséges bizalmi légkört. Igyekeztem minél több információt megtudni erről a négy gyermekről. Ez a kutatás elemzésének és értékelésének eredményességét segítette elő. Ezután családrajzot vettem fel a gyerekekkel a családstruktúra vizsgálatára. A kutatás harmadik fázisában pedig „A mackógyerek egy napja” című személyiségvizsgáló módszerrel dolgoztam a gyermekekkel. Ez a módszer a gyermeki szerepjátékot veszi alapul, egy kötetlen, lazán irányított játéktevékenység során. Ennek segítségével feltárható a

I. Kisgyermeknevelés- és óvodapedagógia

gyermekekben élő családmódelel. A gyermekek plüss mackókkal játszottak, egy saját, általuk kitalált történetet játszottak el. Ezt követően, mind rajzokat, mind az eljátszott történeteket egy megadott szempontsor alapján kielemeztem, illetve kapcsolatot, összefüggéseket kerestem a családrajzokban és az eljátszott történetekben megjelenő tartalmak között.

A gyermekek családképének vizsgálatánál azt figyeltem meg, hogy elsősorban azokat tekintik a családjuk szerves részének, akikkel a mindennapos interakcióik zajlanak, akikkel egy háztartásban élnek. Az elvált szülők gyermekei esetében viszont azt tapasztaltam, hogy bár a családdal nem együtt élő szülő ugyanúgy megjelenik a gyermek rajzában és játéktevékenységében, de a rajzban, a játékban a hiányzó szülő megjelenítése más, mint a kétszülős családba tartozó gyermekek esetében.

VIDA ÉVA

Óvodapedagógia BA, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Pintér Klára főiskolai docens, SZTE JGYPK

Dramajátékban integrált matematikai nevelés az óvodában

Az óvodai lét az egyik legmeghatározóbb időszak a gyermekek életében. Mind a személyiségformálásban, mind az iskolai évekre való felkészülésben nagy jelentősége van.

Mindezt figyelembe véve dolgozatomban témájaként egy fontos területet, az óvodai matematikai nevelés vizsgálatát választottam. Kutatásom során a matematika korai játékos alapozásának lehetőségeit, emellett fontosságát, feladatát, elveit gyűjtöttem össze a szakirodalmak alap-

ján, melyet ezután átültettem a gyakorlatba. Dolgozatomban a drámajátékba integrált matematikai nevelés lehetőségét vizsgálom. A drámajáték jótékony hatásait elemzem, ami megannyi lehetőséget kínál az önfelelt és egyben fejlesztő jellegű matematikai játékhöz. Kutatásom a következő hipotézisekre épül:

1. Drámajáték, dramatizálás segítségével lehet az óvodában matematikai fejlesztést végezni.
2. Differenciálás segítségével sikeres lehet ez a módszer a kiscsoportosok (3–4 évesek) fejlesztésére is.
3. Minden tevékenység megvalósítható frontális dramatizálással.

A drámajátékokat általam írt, különböző témájú, különböző problémahelyzeteket tartalmazó mesékkal készítettem el, melyeknek megoldásában segítenek a matematikai ismeretek. Többek között a következő nevelési célok jelentek meg: méretek megismertetése, méretek, mennyiségek közötti különbségek megállapítása összeméréssel, érzékszervi benyomás alapján, sorba rendezés alapozása, halmazalkotás alapozása, kis darabszámok megállapítása számlálással, stb. A mesék dramatizálását videón rögzítettem, amit utána elemeztem. A megvalósítás egységeiben az érzelmi fejlődés lehetőségét és az értelmi fejlesztés lehetőségeit vizsgáltam.

Az eddigi tapasztalatok alapján úgy gondolom, hogy a kiscsoport után egészen hétéves korig lehetne ezekkel fejleszteni a gyerekeket. Ezzel élményszerűvé lehet varázsolni a nagyobb gyermekek matematikai ismeretszerzését is, hogy sikeresek lehessenek majd az iskolai kihívások során. Emellett ezzel a módszerrel megszerethessék a matematikai jellegű ismeretszerzés folyamatát, problémahelyzetek megoldását.

SÁNDOR - SCHMIDT BARBARA

Neveléstudományi MA, 9. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Dezső Renáta egyetemi adjunktus, PTE BTK

Egy plurális intelligencia koncepció és a Montessori pedagógia komparatív megközelítése

Óvodapedagógusi gyakorlati munkám során több kérdés is megfogalmazódott bennem, az óvodai nevelésben alkalmazott intelligenciamérések, és azok megközelítésének egy új, a többszörös intelligenciákat alkalmazó koncepcióban rejlő lehetőség, az egyéni és csoportos képességek feltárását, kibontakoztatása kapcsán.

A dolgozat célja, hogy a kutatásom során ezeket a kérdéseket megválaszoljam, valamint a Montessori-módszer és a gardneri többszörös intelligenciák elmélete közötti összefüggéseket vizsgáljam, a vonatkozó magyar és angol nyelvű szakirodalom feltárásával.

Kutatásomat egy fővárosi óvodában végeztem, ahol a helyi óvodai nevelési program Montessori módszert alkalmaz. A két koncepciót összehasonlító szempontból figyelem meg, valamint a többszörös intelligenciák elmélete és gyakorlata óvodai adaptációjának lehetőségét vizsgálom. A kutatásom gyakorlati keretét képezi az általam tervezett témahetek megvalósítása, amely a gardneri többszörös intelligenciák koncepcióján alapul, a megvalósításához pedig Montessori eszközöket alkalmaz. Megvalósításában 15 gyermek vett részt és két témahét öleli fel a tevékenységeket, minden nap más intelligencia megfigyelésével.

KATONA FLÓRA

Óvodapedagógus BA, 6. félév

Kecskeméti Főiskola

Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Ádám Ferencné főiskolai docens, KF TFK

Játék és játékoság szerepe az óvodás gyermekek környezettudatos magatartás formálásában

Dolgozatomban arról írok, hogy a környezeti nevelésen keresztül, annak módszereivel, a játékon keresztül, hogy érhetjük el az óvodás-korú gyermekek hatékony, környezettudatos magatartás formálását. Munkám során azt kutattam, hogy a környezeti nevelés és a játék kapcsolata milyen hatással van a gyermek környezettudatos magatartás formálására. A környezettudatos magatartás formálásánál hatékony módszer-e a játék? Igaz-e az a feltevés, hogy a mai rohanó világban a szülőknek kevesebb ideje van a gyermekekkel játszani? A környezettudatos magatartás formálása hatásosabb, ha a gyermek nem csak hall róla, hanem részesévé is válik? A környezettudatos attitűd formálása hatékonyabb, ha örömteli tevékenységeken keresztül történik? Ezek a gondolatok, és feltevések motiváltak dolgozatom megírásakor.

Vizsgáltam a szülők környezet iránti tényleges elkötelezettségét, azt, hogy mit váltott ki a környezettudatos játék a gyermekekből és a szülőkből, gyermek és szülő mennyit játszik együtt, valamint, hogy a szülők mennyire tartják fontosnak a környezeti nevelést. Először környezettudatos játékokat gyűjtöttem össze, majd ezeket kiosztottam a szülőknek, olyan céllal, hogy játsszák, készítsék el a játékot, otthon a gyermekükkel. Az elkészült játékokról és az utána való használatukról, a szülők fényképeket küldtek nekem. Miután a szülők elkészítették a játékokat a gyermekükkel, kaptak egy kérdőívet tőlem. A kérdőívvel arra kerestem a választ, hogy mennyire fontos a szülőknek a környezettudatos életmód, mennyire élvezte a szülő és a gyermek a játék elkészítését, mennyire örült a gyermek a közös já-

I. Kisgyermeknevelés- és óvodapedagógia

téknak, mit gondol a szülő a gyermek környezettudatosságának alakításáról.

Kutatásom során beigazolódott, hogy a környezettudatos magatartás formálásánál hatékony módszer a játék, hiszen a gyerekek többsége nagyon érdeklődő volt a játék iránt. Úgy gondoltam a szülőknek kevés ideje van a gyermekükkel játszani. Ezt a feltevésemet cáfolta a kutatásom, hiszen a megkérdezett szülők többsége, minden nap játszik gyermekével. Sikerült bebizonyítanom, a szülők válaszainak köszönhetően, hogy a környezettudatos magatartás formálása hatásosabb, ha a gyermek nem csak hall róla, hanem meg is tapasztalja azt. Vizsgálatom igazolja, hogy ha a gyermek első környezettudatossággal kapcsolatos élménye pozitív, utána is szívesen játszik majd azzal a játékkal.

SÜVEGES RÉKA

Óvodapedagógus szak, német nemzetiségi szakirány BA, 5. félév

Eötvös József Főiskola
Szegedi Úti Campus

Témavezető:

Manzné dr. Jäger Mónika főiskolai tanár, EJF Szegedi Campus

Meseterápia óvodáskorban

Dolgozatomban a meseterápiával foglalkozom óvodáskorban. A mese, mint gyógymód és nevelési eszköz egyre elterjedtebb mind a gyógyászatban, pszichológiában és a nevelésben.

Kutatásom során egy új keletű módszert, a mesék terápiás céllal történő felhasználását, ezen belül is a Boldizsár Ildikó által kidolgozott metamorphoses meseterápiás módszert vizsgáltam.

Kutatásom során interjút készítettem Holcsik Erzsébet gyermek- és ifjúsági pszichológussal, aki részletesen számol be a metamorphoses

módszer működéséről és alkalmazásáról. Nem csupán a mesében hallottakra bízzák a gyógyulást, hanem a foglalkozásokon testet öltött aggályok, félelmek ellen tettekkel is fellépnek, ami hozzájárul ahhoz, hogy a páciens a tanultakat a valós életbe is át tudja ültetni, és azt sikerrel alkalmazza. Elmondása szerint a terápia után minden esetben szemmel látható a javulás.

Ezen kívül kérdőíves kutatást végeztem a környező óvodákban a mesélés fontosságáról alkotott véleményekről és a mesélési szokásokról. Kértem, hogy véleményezzék a hagyományos és a modern mesék tartalmát és értékközvetítő szerepét. A vélemények igen megosztottak. A válaszadók 35%-a a hagyományos, és 21%-a a modern mesék mellett voksolt, illetve 35%-uk mindkettő mellett kiáll, de abban mind egyet értettek, hogy a mesék nélkülözhetetlen eszközei a nevelésnek.

Készítettem egy meseelemzést, amit projektmódszerrel dolgoztam fel. Olyan mesét választottam, aminek problémaköre sok gyereket érint, mégis ritkán beszélnek róla, ez nem más, mint a felnőtté válás és a szülők elvesztése miatti félelem. A Projektben kiemelkedő szerepe van a mese többszöri elmesélésének változatos módszerekkel, hogy a gyermek újabb és újabb törvényszerűségeket fedezhessen fel a saját életére vonatkozóan. Emellett a különböző játékos tevékenységek segítenek az élmények feldolgozásában, ilyen például az éneklés, a mozgás, a dramatizálás, a rajzolás és a szituációs játékok. A programok segítségével képet kaphatunk a gyermekben végbemenő folyamatokról és észrevétlenül nyomon követhető a változás, ez alatt a gyermek mozgását, beszédét, aktivitását, társas kapcsolatait és ábrázolásmódját értem.

TARJÁNI DORINA

Óvodapedagógus BA, 5. félév

Kecskeméti Főiskola

Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Hercz Mária főiskolai docens, KF TFK

Ünnepek az óvodában

Dolgozatomban az óvodai ünnepek témakörét jártam körül, külön hangsúlyt fektetve az érzelmi- és a hazafias nevelésre. Az óvodai ünnepeket vizsgálva céлом volt feltárni azt, hogy hogyan vélekednek a leendő pedagógushallgatók az ünnepekről, milyen emlékeik vannak saját óvodás korukból, valamint, hogy milyen általános hozzáállással hagyják el a főiskolát, és kezdik meg a 3–6 éves korú gyermekek komplex nevelését.

Kutatási munkám során kvantitatív és kvalitatív módszert alkalmazva próbáltam minél pontosabb képet kapni az ünnepekkel kapcsolatos felfogásról. Kérdőíves kutatást végeztem, melynek során egy magyar- és egy angol nyelvű kérdőívet készítettem két különböző minta számára. Az elsőt a magyar óvodapedagógus hallgatók szolgáltatták, a második mintát pedig külföldi, nem feltétlenül pedagógusnak készülő hallgatók, pedagógusok és szülők. A nemzetközi összehasonlítást az indokolta, hogy Erasmusos hallgatóként, Finnországban szerzett tapasztalataim alapján kíváncsi voltam, hogy miben mutatkoznak a legjelentősebb különbségek egyes kultúrák ünneplési szokásai között. Kvalitatív kutatásom során videó elemzést végeztem nemzeti ünnepünk óvodai feldolgozásával kapcsolatban. Kiderült, hogy nemzeti ünnepünk megítélésén sokat változtathatnak a pedagógus által megválasztott tevékenységek.

Hipotéziseim közé tartozott a nemzeti ünnepünk gyermekeknek idegen, érthetetlen volta. Ahogyan az eredményekből is kiderült, illetve a szakirodalmak is megemlítették, nemzeti ünnepünk kedveltsége háttérbe szorul a magasabb érzelmi töltetű ünnepekkel szemben. A leendő pedagógusok véleménye alapján egyértelműen igaz, hogy

I. Kisgyermeknevelés- és óvodapedagógia

fontosnak tartják az ünnepeket, és hogy ügyelni fognak az élményszerűség biztosítására az által, hogy megfelelően felkészítik a gyermekeket az adott ünnepre, figyelembe véve életkori sajátosságait és a játékoság elvét, ami köztudottan alapfeltétel a gyermekek nevelése során.

Ha a kapott eredmények alkalmazási lehetőségeit vizsgáljuk, elmondható, hogy az óvodapedagógusok a tradíciók megtartása mellett jól felkészítik a gyermekeket az ünnepekre. Ha azonban a nemzeti ünnepünkhöz fűződő viszonyt vizsgáljuk tovább, kiderül, hogy a válaszadók jelentős kisebbségének van csak pozitív viszonyulása ehhez az ünnepünkhöz. Véleményem szerint, ha a pedagógus a játékra (mint legkedveltebb felkészülési tevékenységre), illetve a kevésbé formális megvalósításra (dramatizálásra) helyezné a nagyobb hangsúlyt, könnyebben meg lehetne szeretetni ezt az ünnepet az óvodásokkal.

TAKÁCS NIKOLETT

Óvodapedagógus BA, 5. félév

Kecskeméti Főiskola

Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Hercz Mária főiskolai docens, KF TFK

A "jó pedagógussá válás kezdetén" - Utak a kezdő pedagógusok éhatékonyságának megismerésére, fejlesztésére

Modern korunk pedagógusa a multifunkcionális „második anya”, aki kreativitásával, innovativitásával, és rugalmasságával minden percben a gyermekkel, és a gyermekért van. Az óvodapedagógusokkal szemben a társadalom, illetve saját maguk által támasztott elvárások gyakran irreálisan magasak, ami számos egyéb tényező mellett ahhoz vezethet, hogy a kezdő pedagógusok szakmai énképe gyakran igen negatív, ezáltal éhatékonyságuk is csorbul.

Kutatásom elméleti háttérének feltérképezése során arra vállalkozom, hogy megismerjem, milyen a pedagógushallgatók, illetve a pályára lépő óvodapedagógusok vélekedése önmaguk eredményességéről, a jó pedagógusról, illetve, hogy megtaláljam, melyek azok a tényezők, amelyek torzíthatják szakmai énképüket. Ennek vizsgálatára kombinált kutatási stratégiát alkalmaztam, melynek első lépésében a kvantitatív metodológia segítségével egy 253 óvónő által kitöltött kérdőív válaszadatait dolgoztam fel SPSS statisztikai szoftverrel átlagszámítás, varianciaanalízis és Tukey-B próba, illetve páros T-próba segítségével. A kvantitatív kutatási módszereim alátámasztották előzetes feltevéseimet, miszerint a fiatal pedagógusokkal szemben nemcsak a társadalom, de saját maguk is igen nagy elvárásokat támasztanak. Gyakran emlegetett kifejezés, hogy valaki „meg akarja váltani a világot”. Kutatásom ezen szakasza - úgy vélem, teljes mértékben – azt támasztja alá, hogy a pályája kezdetén álló pedagógus az a személy, aki valóban hisz ennek megvalósíthatóságában.

II. A felnőttképzés és a szakképzés pedagógiája

Kvalitatív kutatási szakaszomban is ennek a jelenségnek szerettem volna egy mélyebb tartalmát megragadni, ahol 103 hallgató narratív életinterjúját elemeztem nyílt, és axiális szinten, manuális kódolás segítségével. A tartalomelemzés során megismertem, hogy a hallgatók gyermekkori pedagógus példaképük mely tulajdonságaival igyekeztek azonosulni, illetve megfigyelhettem azt is, hogy milyen nagymértékben befolyásolja a pedagógusjelöltek pályaszocializációját a gyermekkori pedagógus-példakép.

Kutatásom második, gyakorlati- módszertani kutatási szakaszában néhány olyan szakmai önreflexiós módszert mutatok be, amely segítségével a pedagógus megismerheti, és fejlesztheti szakmai énképét, ezzel is növelve énhatékonyosságát. Kutatásom távlati célja egy módszergyűjtemény összeállításával a pályakezdő és gyakorló óvodapedagógusok szakmai fejlődésének segítése egyéni és mikrocsoportos munkaformában a szakmai önreflexió segítségével.

PEJIC ALEKSANDAR

Mérnök tanár (mérnök informatikus) MA, 3. félév

Óbudai Egyetem

Neumann János Informatikai Kar

Témavezető:

Dr. habil Tóth Péter egyetemi docens, OE TMPK

A Kolb-féle tanulási stílus vizsgálata a vajdasági magyar középiskolások körében

A tanulási stílus a tanulók egy olyan jellemző sajátossága, ami jelzi az információ-felvétel, –feldolgozás és –alkalmazás egyéni dominanciáit. E kutatás célja a Kolb-féle modellen alapuló egyéni tanulási preferenciák vizsgálata volt vajdasági magyar középiskolások körében.

II. A felnőttképzés és a szakképzés pedagógiája

ben. A kutatásban hét vajdasági magyar középiskola tanulói vettek részt. A mérés online formában történt, a közreműködő iskolák számítástechnika laboratóriumaiban.

Az empirikus kutatás során megállapítottuk az egyes tanulási változók preferencia-sorrendjét, azok iskolatípus, évfolyam és nem szerinti kapcsolatrendszerét. A vertikális longitudinális vizsgálat lehetővé tette a változók, és differencia-változók időbeli alakulásának vizsgálatát is.

A vajdasági magyar középiskolások az információ-felvétel dimenziójában leginkább a tapasztalatszerzést, míg a feldolgozás vonatkozásában a produktív alkalmazást preferálják. Az absztrakt fogalomalkotás leginkább a gimnazistákra jellemző. A lányok inkább az aktív kísérletezést, valamint a konkrét tapasztalatszerzést, míg a fiúk az absztrakt fogalomalkotást, a gondolkodást részesítik előnyben.

A differencia-változók alapján a négy-, illetve a kilencrégiós rendszerben megállapításra kerültek az egyes tanulási stílus besorolások. Összefüggést kerestünk a tanulási stílus besorolások és a tanulók neme, évfolyama és iskolatípusok között.

A négyrégiós modell alapján a vajdasági magyar középiskolásokra leginkább az akkomodáló stílus a jellemző, ezt követi a divergens, konvergens, majd az asszimiláló. A fiúk leginkább akkomodáló és asszimiláló, míg a lányok inkább divergens és konvergens besorolásokat kaptak. Az évfolyamok között leginkább az akkomodáló és a divergens tanulók aránya változik. A kilencrégiós modellben még árnyaltabb módon sikerült leírni az egyéni sajátosságokat.

ZUBORNYÁK BARNA HDGY.

Had- és biztonságtechnikai mérnök BSc, 7. félév

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

Témavezetők:

Dr. Palik Mátyás alez. egyetemi docens, NKE HHK

Lautner Erzsébet oktatási szakreferens, HungaroControl Magyar

Légiforgalmi Szolgálat Zrt.

A Team Resource Management - tréning bemutatása, lehetséges adaptációja a katonai repülésirányítói képzés rendszerébe

Dolgozatom témája elsősorban a Team Resource Management-tréning (továbbiakban TRM) bemutatása, valamint ajánlások megfogalmazása arra vonatkozóan, hogyan lehetne ezt a képzést felhasználni, illetve beilleszteni a katonai repülésirányítók képzésébe. Munkám során a tréningmódszer ismertetésén, a tréning tartalmán túl kitértem a TRM kialakulására, és bemutattam néhány gyakran alkalmazott gyakorlatot. Ezen kívül ismertettem a humánfaktor kérdését, és felsoroltam a sikeres légiforgalmi irányításhoz szükséges kompetenciákat is. Végezetül tettem néhány ajánlást a TRM katonai repülésirányítói képzésbe való integrációjáról, illetve annak egyéb katonai területeken való alkalmazhatóságáról.

II. A felnőttképzés és a szakképzés pedagógiája

STROMMER DIÁNA

Logisztikai menedzsment
MSc, 3. félév

Széchenyi István Egyetem
Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar

VARGA DÓRA

Logisztikai menedzsment
MSc, 3. félév

Széchenyi István Egyetem
Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Mészáros Attila egyetemi docens, SZE MTK

Dr. Nagy Tamás főiskolai docens, SZE MTK

Szander Norina PhD hallgató, SZE MTK

Az ellátási lánc menedzsment gyakorlatorientált oktatása

A logisztika és az ellátási lánc menedzsment szerepe és folyamata folyamatosan változik, fejlődik. Újabb és újabb igények merülnek fel, amihez a felsőoktatásnak is alkalmazkodnia kell. A szükségletek kielégítése érdekében a vállalatoknak és az egyetemeknek együtt kell működni. Fontos a két fél közötti párbeszéd kialakulása, hogy a felsőoktatásból olyan hallgatók kerüljenek ki, akiket a vállalatok alkalmazni akarnak. A mai magyar felsőoktatás főként elméleti alapokra helyezi a hangsúlyt, kevés a gyakorlatorientált képzés. Persze nem minden területen lehet ezt megvalósítani, de az ellátási lánc menedzsment több területén is lehet olyan kurzusokat összeállítani, ami a gyakorlatra fókuszál.

Ahhoz hogy fejleszteni lehessen, elemezni kell a már meglévő magyar oktatási struktúrát, valamint külföldi kitekintést is kell tenni, hogy a határokon túl, milyen módszereket alkalmaznak a gyakorlati tudás átadására, és ezek közül mi az, ami átvihető a magyar viszonyokra. A tantervelemzésből kiderült, hogy a játék alapú tanulás egy jól alkalmazható módszer az ellátási lánc menedzsment és az ahhoz kapcsolt döntésemélet oktatásában. Fontos, hogy olyan szakemberek kerüljenek ki az egyetem falai közül, akik rendelkeznek rendszeres szemlélettel, képesek döntéseket hozni, ismerik azok súlyát, valamint képesek felismeri mikor milyen döntés az ideális. Mivel volt szeren-

II. A felnőttképzés és a szakképzés pedagógiája

csénk részt venni külföldi oktatásban is, ezért a tapasztalatainkra és a feldolgozott anyagokra támaszkodva összeállítottunk egy esetlegesen alkalmazható tantervet az ellátási lánc menedzsment gyakorlatorientált oktatásához.

A későbbiekben a vállalatokkal együttműködve, az ő véleményüket kikérve fejlesztjük a tantervet, hogy még inkább alkalmazkodjon a folyamatosan változó piaci igényekhez, és hogy a hallgatók a megfelelő tudás mellett megfelelő kompetenciákkal felvértezve léphessenek a munkaerőpiacra.

Kulcsszavak: párbeszéd, gyakorlat orientáció, játék alapú tanulás, tantervfejlesztés, ellátási lánc menedzsment, döntésemélet

FIDESZ IVETT

Közgazdászstanár

(pénzügy és számvitel)

MSc, 3. félév

Budapesti Műszaki és

Gazdaságtudományi Egyetem

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

SZONDA JUDIT

Közgazdászstanár

(pénzügy és számvitel)

MSc, 3. félév

Budapesti Műszaki és

Gazdaságtudományi Egyetem

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Témavezetők:

Szalóki Tiborné egyetemi tanársegéd, BME

Dr. Molnár György egyetemi docens, BME

Bevezetés a számvitelbe - tananyagegység fejlesztése gondolat- térképek útján

A számviteli alapok oktatásának jelenlegi gyakorlata a sok-sok részletszabály és fogalom megismertetése után jut el az adatokból összeállítható számviteli beszámoló összeállításához. Számos, egyre magasabb szintű számviteli kurzus, szakmai gyakorlati és oktatási ta-

II. A felnőttképzés és a szakképzés pedagógiája

tapasztalatunk alapján jutottunk el arra a véleményre, hogy ez az út a diákok számára meglehetősen rögzös, túl elméleti, elvont, a diákok nem tudják az ismereteket rendszerbe rendezni. Márpedig az igényes számviteli munkához elengedhetetlen a rendszerszerű gondolkodás, az összefüggések felismerése, és a megfelelő szabályok és célszerű módszerek alkalmazása.

Ezt felismerve TDK dolgozatunkban először bemutatjuk a jelenlegi oktatási gyakorlatot, és annak gyenge pontjait, majd egy általunk kidolgozott, rendszerszerű gondolkodást feltételező kiindulópontot mutatunk be a számviteli ismeretek oktatásához. Ennél a módszernél a diákokkal együtt gondolkozva, a saját, illetve a családi gazdálkodásból kiindulva értelmezzük a vállalkozásoknál zajló folyamatokat és hatásukat a vagyonra, illetve a beszámolóra. Eközben megismerjük a számviteli rendszer részeit, valamint külső és belső kapcsolódásait. A dolgozatban az oktatást segítő prezentációkat és feladatokat is bemutatunk.

Dolgozatunkban a számviteli ismeretek nagyon kis, bevezető részére koncentrálnak, melynek értő elsajátítását kulcsfontosságúnak tartjuk a későbbi, akár magasabb szintű tanulmányok szempontjából. Véleményünk szerint ez a megközelítés elősegíti a diákokban a közgazdasági gondolkodás kialakulását is.

A következőkben azt a kérdést járjuk körbe, hogyan tanítják jelenleg a számvitelt az egyes közoktatási intézményekben, illetve a szakképzésben elsősorban a pénzügyi-számviteli ügyintéző képzés során. Tapasztalatunk szerint ezzel a tantárggyal kapcsolatban fordul elő a legtöbb tanulási probléma, ez pedig nem indokolható szimplán a tantárgy nehézségével vagy a tanulók szorgalmával. Pedagógusként és számviteli területen régóta dolgozó szakemberként a megszerzett tapasztalatokra építve keressük a megoldásokat, hogyan lehetne jobba tenni a jelenlegi számviteloktatást.

II. A felnőttképzés és a szakképzés pedagógiája

MAJOR EMIL

Gazdaságinformatika BA, 5. félév

Budapesti Gazdasági Főiskola
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

ÓDOR BETTINA

Gazdaságinformatika BA, 5. félév

Budapesti Gazdasági Főiskola
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

Témavezető:

Dr. Szekeres Diána főiskolai docens, BGF GKZ

Haladni a korrallal? Mi segítünk! - A digitális oktatás és az e-learning Túlélési Kézikönyve [nemcsak tanároknak]

Ezt a Túlélési kézikönyvet két felsőoktatásban résztvevő hallgató állította össze Önöknek, kedves Érdeklődők vagy már felvételt nyert Hallgatótársak, oktató Tanárok!

Ezzel az áttekintést ígérő kiadvánnyal az a célunk, hogy tájékozási támpontokat adjunk, és segítsük az – olykor rögzös úton való – elindulást. Mivel a digitalizált tananyagok, az e-learning és a köré szerveződött intézményi forma nem merev szabályok között születik és folyamatosan formálódik, ezért írásunk tartalmazhat NEM általános erejű, hanem egyéni véleményeket, meglátásokat is, illetve tapasztalhatnak a leírásoktól eltérően megvalósult gyakorlatokat. Címünk sokat elárul a kutatási témánkról. Oktatás, kiváltképp az online megfelelőjére fektettük a legtöbb hangsúlyt dolgozatunkban. A darwinizmus szemléletét követve az ember két lábra állt, kiegyenesedve lépkedett... egészen a számítógépig, hogy aztán leülhessen eléje. Így lehet ez az oktatással is, aminek akár ez a következő evolúciós lépcsőfoka lehet. Habár ez így túl drámainak hangzik, nem célunk annak hirdetése, hogy egy internetes egyetemi kurzus leválthatja hagyományos megfelelőjét. Mi csupán arra szeretnénk rámutatni, nem kellene a "vívmány" elől elzárkózni, hanem hagyni, hogy érvényesüljön saját területén.

Szekunder kutatásunkban mindemellett rávilágítunk a jelen hagyományos oktatásban felbukkanó problémákra, vagy kisebb bukkánókra, amikbe oktató, hallgató, és szemlélődő laikus egyaránt belefuthat.

II. A felnőttképzés és a szakképzés pedagógiája

Továbbá ajánlani szeretnénk alternatívákat, melyek célja minden oktatási rendszernek: a tudás legmagasabb hatásfokú átadása és gazdagítása. A dolgozat ezen részének kutatási bázisa szakkönyvekre, szaktanulmányokra és internetes forráskutatásra támaszkodik.

Primer kutatásunkkal természetesen alátámasztjuk felvetésünket. Felsőoktatási hallgatók és oktatók számára külön-külön összeállított kérdőív segítségével, kvantitatív módszertant alkalmazva kértük ki véleményüket, ők hogyan látják a jelenlegi helyzetet. Mit gondolnak a jövővel kapcsolatban? Fognak-e teret engedni az új lehetőségeknek? Kvalitatív kutatásunk során szakemberekkel készítettünk mélyinterjút. Az egyes esetekhez fűződő témakörök kifejtése végén következtetéseket vonunk le, és javaslatokat teszünk az oktatás jövőbeni helyzetét érintő kulcskompetenciákkal és „oktatási segédletekkel” kapcsolatosan.

Ha felkeltettük érdeklődésüket, ne habozzanak, kérjük, lapozzák fel Túlélési kézikönyvünket.

VELENCEI ILDIKÓ

Mérnök-tanári (építőmérnök) MSc, 3. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Molnár György egyetemi docens, BME GTK

Korszerű oktatás a szakképzésben - Infokommunikációs technológiával támogatott tanulási módszer bevezetése

A TDK dolgozat célja, hogy a szakképzésben is alkalmazható korszerű tanításmódszertani lehetőségeket mutasson be. Ennek keretében a munka fő részét képezi egy saját fejlesztésű MS Excel alapú program, mely a statika, szilárdságtan tárgyak tanulási-, illetve tanítási folyamatának támogatásához alkalmazható. Az elkészített programban különböző tartó típusok közül lehet választani a felhasználónak, majd a geometriai és erőtanú adatok megadása után a program elkészíti a tartó nyíróerő- és hajlítónyomatéki ábráját. A program elsősorban a szakképzésben résztvevő diákok, tanárok közös munkáját próbálja segíteni. A szerző fejlesztő munkáját megelőzte e témában való kutatás, mely értelmében összegyűjtött olyan digitális, oktatásban használható segédanyagokat, melyekkel a statika, szilárdságtan tantárgyak könnyebben taníthatók, tanulhatók. A dolgozat utolsó része egy elégedettségi kérdőívvel végzett vizsgálatot mutat be, mely az Ybl Miklós Építőipari Szakképző Iskola diákjai körében készült, és az elkészült programok tanítási-tanulási folyamatba való beépítésének hasznosságát, a tanulást segítő funkcióját kutatta. A dolgozat részletezi az Excel programok továbbfejlesztési irányait is.

EÖRSI JÚLIA VERA

Tanító BA, 7. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Tanító- és Óvóképző Kar

Témavezető:

Gajdóné Dr. Gődény Andrea adjunktus, ELTE TÓK

"Beközösítés" - Toleranciára nevelés a kortárs irodalom közvetítésével

Kutatásom célja annak a tézisnek az igazolása, mely szerint megfelelő kortárs gyermekirodalmi szöveg képes pozitív attitűdöt kialakítani vagy erősíteni a 8–9 éves gyerekekben túlsúlyos társaikkal szemben, illetve általánosan is elfogadóbbá tenni őket. Hipotéziseimet egy kísérlettel próbáltam igazolni, melynek során az egy évfolyamon működő három harmadikos osztály közül az egyik osztály tanulói tanítói bemutatással megismerkedtek a választott kortárs gyermekirodalommal (Szegedi Katalin: Lenka és Palkó c. történeteivel), egy másik harmadikos osztály tanulóival közösen fel is dolgoztuk a történeteket egy 90 perces óra keretében. A harmadik osztály tanulóit – kontrollcsoportként – semmilyen inger nem érte, így ők mindössze az elő- és utófelmérésen vettek részt. Az eredményekből kiolvasható tendenciák biztatóak, hipotéziseimet azonban csak részben sikerült igazolnom. Mindez arra hívja fel a figyelmet, hogy a módszer jól működhet, de hosszabb távon kell gondolkodnunk, hiszen a személyiségformálódás is egy lassú, hosszú folyamat.

ASZTALOS ANIKÓ

Magyartanár és nyelv- és beszédfejlesztő tanár MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Antalné dr. Szabó Ágnes egyetemi docens, ELTE BTK

A beszéd tanításának régi-új stratégiái

Az oktatás, a képzés hatékonysága akkor javítható, ha a tanulók társadalmi élethez szükséges alapvető kommunikációs kompetenciáit fejlesztjük. Ennek a fejlesztő munkának az elsődleges színtere az iskolai tanóra. A középiskolát követően a tanulóknak a mindennapok során a kommunikációs szituációkban adekvát módon helyt kell állniuk. Ahhoz azonban, hogy a tanulók a megfelelő módon és hatékonyan tudjanak összefüggően beszélni, a beszédet folyamatosan gyakorolniuk kell az iskolában is.

A dolgozat témája a tanulói beszéd- és kifejezőkészség fejlesztése az iskolai tanórákon. A dolgozat első része a beszéd- és kifejezőkészség fejlesztésének körképét mutatja be részben a közelmúltbeli, részben a Nemzeti alaptanterv alapján. A következő fejezet a beszédfejlesztés módszertanával foglalkozik. Ezután a spontán, a részben tervezett és a tervezett beszéd fogalmának meghatározása következik. A dolgozat következő része két saját kutatás és egy iskolai kísérlet eredményét mutatja be. Elsőként 16 más pedagógusok által frontális munkaformával tartott magyarórát elemzek a videofelvételek és a lejegyzések alapján, a tanórai kommunikáció szerint. Majd a tanítási gyakorlatom során megtartott 3 saját videós órám jellegzetességeit írom le. A 16 videós tanóra tanulságai alapján olyan órákat terveztem és igyekeztem tartani, amelyeken több tér és idő jutott a tanulói beszédre, ennek egyik eszköze a kooperatív munkaformák alkalmazása volt.

A 16 frontálisan tartott és a 3 saját órámmal végzett kutatás célja volt feltárni, hogy milyen módszerekkel érhető el, hogy a tanulók többször és hosszabban nyilatkozzanak meg a tanórákon, fejlesztve ezzel beszéd- és kifejezőkészségüket. A kutatás hipotézisei: a) A tanulók a

III. Anyanyelv- és drámapedagógia

kooperatív és az egyéni munkára épülő órákon nagyobb arányban és hosszabban beszélnek. b) A tanár egy fordulóra eső szószáma kevesebb a kooperatív órákon, mint a frontálisan szervezett órákon. c) Az egy tanulóra jutó beszédforduló szavainak száma magasabb lesz a kooperatív órákon, mint a frontálisan szervezett órákon. A kutatási eredmények azt igazolják, hogy összefüggés van az óraszervezési mód és a tanulók megszólalásainak száma és hossza között, tehát erre is tekintettel kell lenni a beszéd- és a kifejezőképesség fejlesztésének tervezésekor. A dolgozat a kutatás eredményeire alapozva további következtetéseket fogalmaz meg a beszéd tanításának lehetséges stratégiáiról, pedagógiai alapelveiről és gyakorlattípusairól.

GLÓSZ NÓRA

Magyartanár, nyelv- és beszédfejlesztő tanár MA, 6. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Raátz Judit főiskolai docens, ELTE BTK

A közoktatásban részt vevő, autizmussal élő diákok nyelvi képességeinek vizsgálata

Az autizmus spektrumzavarral élő személyekben közös, hogy a kölcsönösséget igénylő szociális kapcsolatok, a kommunikáció, illetve a rugalmas gondolkodás és viselkedésszervezés területén minőségi károsodást szenvednek, és általános elmaradással küzdenek. Mivel napjainkban egyre növekszik az autizmussal diagnosztizált személyek száma, illetve egyre több iskola integrál ezzel a sajátos nevelési igénnyel küzdő tanuló(ka)t anyanyelv-pedagógusként ismernünk kell az ASD-vel élő diákok nyelvi és kommunikációs kompetenciáit, sajátosságait.

Jelen kutatásban tizenkét integráltan oktatott, autizmussal élő kamasz

III. Anyanyelv- és drámapedagógia

nyelvi teljesítményét mutatom be. Vizsgálom a spontán monológok és dialógusok létrehozásának képességét, a beszédpercepció folyamatokat, a szövegértés különböző szintjeit, valamint az önálló írásbeli szövegalkotást is, a viselkedés mellett. Az ASD-vel élők nagyon heterogén csoportot alkotnak, amit az eredményeim is alátámasztanak. Az integráltan oktatott, autizmussal élő tanulók magas szintű magyar (és akár idegen nyelvi) kompetenciákkal rendelkeznek. Azonban minden vizsgálati alany nyelvhasználatában, kommunikációjában detektálható valamilyen autizmusspecifikus jegy, mely egyéneknél változó lehet. A tanulmány a vizsgálat tapasztalatainak összegzésével zárul, kiegészítve a fejlesztendő területek meghatározásával, valamint módszertani ötletekkel, javaslatokkal.

KEKSZ TÜNDE

Tanító BA, 7. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Tanító- és Óvóképző Kar

*Témavezető:
Koósné Sinkó Judit mestertanár, ELTE TÓK*

A Meixner-módszerbe integrálható Mesezene-program nyomon követése, vizsgálata és a továbbfejlesztés lehetősége

Napjainkban a gyermek környezetéhez képest az iskola világa (tábla, kréta, szivacs, színes ceruza) már egyre nehezebben képes versenyre kelni a digitális világ újabb és újabb vívmányival. A felgyorsult világ megköveteli azt, hogy a tanórákon is érvényesüljön az impulzivitásra építő belső motiváció. Ezt a hatást képes elérni olvasástanításakor a Meixner-módszerbe integrált Mesezene-program, amely az embert évezredek óta a kísérő mese és a zene speciálisan értelmezett megjelenési formáival operál. Kutatásom célja, hogy felmérjem, s amennyire lehetséges, empirikus adatokkal vizsgáljam, vajon milyen hatást gyakorolt a Mesezene módszer az olvasni tanuló gyermekekre, s

III. Anyanyelv- és drámapedagógia

az őket tanító pedagógusokra. Dolgozatom fókuszában olyan, a 2014/15-ös tanévben negyedikes gyermekek és tanítóik álltak, akik elsősben ezzel a metódussal kerültek kapcsolatba az írásbeliség kialakítása során. Kvantitatív méréssel igyekeztem megmérni, mivel lettek ténylegesen gazdagabbak azok a gyerekek, akik ezt a módszert élvezhették. Interjúkérdésekkel dolgoztam fel a pedagógusi és szülői tapasztalatokat, ezáltal a vizsgálati rész komplex megerősítést nyert egészen más oldalakról is. Kutatási eredményeim igazolják, hogy a Mesezene-program tökéletesen illeszkedik a XXI. századi digitális világba. Három év elteltével a gyerekekben még mindig ott élnek a betűmesék, és a hozzájuk fűződő kellemes élmények, érzések, emlékek, ezáltal elősegítve a tananyag szinte észrevétlen elmélyítését. A feldolgozott tapasztalatok alapján egyértelműen igazolható hogy, nem azért tanulnak, mert kell, mert kötelező, hanem azért, mert belső motivációjuk, késztetésük hajtja őket.

PAP BARBARA

Óvodapedagógus BA, 4. félév

Gál Ferenc Főiskola
Pedagógiai Kar

ZVONÁR KLAUDIA

Óvodapedagógus BA, 4. félév

Gál Ferenc Főiskola
Pedagógiai Kar

Témavezetők:

*Dr. Katona Krisztina főiskolai tanár, GFF PK
Szabóné Balogh Ágota főiskolai tanársegéd, GFF PK*

A mesével való találkozás lehetőségei a XXI. században

A szerzőpáros arra vállalkozott, hogy megfigyeljék a gyerekek mesével való találkozásának módjait az óvoda keretein belül, kívül egyaránt. Illetve, hogy melyik módszer az amely, jobban leköti a gyermekek figyelmét, leginkább felkeltik az érdeklődésüket, és serkenti alkotó vágyukat. Ezt három különböző médium, a meseolvasás, a mesenézés és a bábozás segítségével mérték fel, amihez a vésztői Négyszínvirág óvoda adta a helyszínt.

III. Anyanyelv- és drámapedagógia

A dolgozatuk első részében a vers, a mese fontosságára térnek ki, majd a rohamosan fejlődő technikai világ, különböző újításait, vívmányait, különösen a televízió, a számítógép és az internet megjelenését, használatát vizsgálták a gyerekek körében. Egyéni kutatásuk eredményességének érdekében egy szülői kérdőív elkészítésével próbálták hipotézisüket cáfolni, vagy alátámasztani, miszerint a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők körében sokkal többen olvasnak gyermeküknek könyvből, mint az alacsonyabb végzettséggel rendelkezők. Ez a feltételezés a kutatás értékelésében bebizonyosodott.

Véleményük, hogy a gyerekeket nem lehet elzárni a kor technikai vívmányai elől, inkább meg kell velük ismertetni azokat, de az élőszóval átadott mesélést sose hagyjuk ki életükből, mivel azzal csak gazdagíthatjuk őket.

DEÁK MÁRTON JÁNOS

Magyar-történelem tanár MA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Czibula Katalin főiskolai docens, ELTE BTK

A problémacentrikus irodalomoktatás előnyei és hátrányai a bruneri intuíciófogalom alapján

A dolgozatban nem egy alapvetően új oktatási kérdést tártam fel, csupán megkíséreltem új formában megközelíteni egy közismert problémát. Az iskola intuíciót fejlesztő funkciójáról van szó, amit a hagyományos szemléletű oktatás meglepő módon figyelmen kívül hagy. Általánosságban elmondható, hogy az irodalom tanítása a közoktatásban nem teljesíti azokat az elvárásokat, amiket magával szemben állít. Konkrétan arra gondolok, hogy az önálló, értő olvasó-

III. Anyanyelv- és drámapedagógia

vá nevelés, aminek igénye a tananyag tervezés magasabb szintjein következetesen megjelenik, szinte alig van jelen magában a gyakorlatban, minduntalan alárendelt szerepet tölt be a kronológiához, irodalmi kánonhoz, a tantárgy oktatásának hagyományaihoz képest. Az irodalom oktatása szinte csak az irodalomtörténeti ismeretek átadására fókuszál, anélkül, hogy ténylegesen feltenné a kérdést, mi ezzel a hosszú távon is megragadható cél, vagyis, hogyan segíti az olvasóvá válás folyamatát.

Mindez természetesen régóta ismert probléma, a dolgozatban röviden tárgyaltam is néhányat a tantárggyal kapcsolatos reformpróbálkozások közül. Amiben a dolgozat mégis újat hoz az eddig ismert kérdésekhez képest, hogy a tantárgy válságát összekapcsoltam Jerome S. Bruner intuíciónfogalmával. Úgy hiszem, hogy az intuitív és az analitikus gondolkodási formák különbsége megvilágítja a különbséget aközött, mit is szeretne elérni az iskola és mit tanít valójában. Világossá szeretném tenni, hogy az irodalomtörténeti ismeretek bemagolása, a szerzői portrék, korstílus-jellemzők módszeres visszakérdezése önmagukban nem vezethetnek személyes felismerésekhez a tanulóknál, így megmaradnak laza információhalmazként, ami az érettségi után önmagától mállik szét.

Az irodalomoktatás megújítását tehát az intuitív, értelmezői funkció fejlesztésén keresztül képzelem el, vagyis az elemzési sémák, stilisztikai fogalmak alkalmazásán túl, olyan értelmezési modelleket kell felkínálnunk a tanulók számára, amiket sikerrel képesek alkalmazni a tanult, általában érdeklődésüktől messze távol eső, erősen archaikus műveken kívül, saját filmes-, színházi-, olvasmány-élményeik értelmezésében is. Bár arra hogy ez az intuitív érzék mennyiben és hogyan fejleszthető, a dolgozatban igyekeztem példákkal szolgálni, mégis úgy gondolom, hogy ez a terület komoly figyelmet érdemel, annak érdekében, hogy az irodalom oktatása valóban hasznos stúdiummá váljon, nem csupán egyéni, de társadalmi szinten is.

KAZINCZY VIKTÓRIA RENÁTA

Tanító Osztatlan, 7. félév

Pécsi Tudományegyetem

Illyés Gyula Kar

Témavezető:

Dr. Bús Imre főiskolai tanár, PTE IFK

Drámajáték a gyakorlatban

A drámajátékot, mint hatékony nevelési módszert vizsgáltam kiskolás gyermekek körében. A drámapedagógia és ezen belül a drámajáték módszere nagy figyelmet szentel a személyiségre, és ezáltal a résztvevők könnyebben megismerik a körülöttük lévő tárgyi világot, a belső világot és a szociális közeget is könnyebben felfedezik.

A kutatásom során három fő kutatási kérdéskörré kerestem a választ elsősorban szakirodalmak feldolgozásával, illetve interjúk készítésével, valamint egy működő színjátszó csoport többszöri alkalommal történő megfigyelésével.

Hogyan hat, és hogyan érdemes alkalmazni a drámajátékot, hogy fejlesztőhatású legyen a gyermekek számára? Valóban stresszoldó hatása van-e a drámajátéknak? Hogyan hat a drámajáték a gyermekek szociális tevékenységeire?

Számomra a vizsgálataim során egyértelművé vált, hogy a drámajátéknak nagyon fontos szerepe van az oktatási – nevelési folyamatban. A megfigyeléseim során tapasztaltam, hogy a gyermekek könnyebben megnyilvánulnak, könnyebben kommunikálnak, oldódik a feszültségük és pozitív változás figyelhető meg a szociális tevékenységeikben is. Ebben a drámapedagógus Komáromi Sándorral illetve a gyermekekkel készített interjúk is megerősítettek.

SZABÓ KLÁRA

Tanító BA, 9. félév

Kecskeméti Főiskola

Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Fehér Éva főisk. tanársegéd, KF TFK

Értő olvasóvá és zenehallgatóvá nevelés a drámapedagógia eszközeivel

Pályamunkámban a drámapedagógia eszközein keresztül történő értő olvasóvá és zenehallgatóvá nevelés lehetőségeit vizsgáltam. Kutatómunkám során részletesen tanulmányoztam az ének-zenei nevelés és a drámapedagógia helyét az oktatásban, illetve ennek a két területnek a módszertanát. A módszertan és a szakirodalmak megismerésével, felhasználásával egy módszertani kísérletet hoztam létre, mellyel célom az volt, hogy megvizsgáljam, lehet-e a drámapedagógia eszközeivel olyan rendhagyó ének-zene órát létre hozni, melyen a felső tagozatos tanulók is motiváltak az aktív részvételre, figyelmes zenehallgatásra, továbbá, hogy a drámajátékokon keresztül fel lehet-e kelteni a tanulók érdeklődését annyira, hogy szabadidejükben is utána olvassanak a foglalkozásokon megismert tananyagoknak. A kutatómunkám során kapott eredményekből arra következtetek, hogy a kísérlet sikeres volt, jól lehet, és érdemes használni a drámapedagógia által kínált eszközöket. A dramatikus tevékenységek megsegíthetik a pedagógus munkáját abban, hogy élvezetes, érdekes órát tervezzen és tartson, melynek témája a későbbiekben is foglalkoztatja a tanulókat, és a komolyzenei darabok iránt pozitív attitűdöt hozzon létre a diákokban.

ÉLES GERGELY

Magyar-német tanári MA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Túriné dr. Raátz Judit főiskolai tanár, ELTE BTK

Magyar középiskolások anyanyelvi percepciója

Dolgozatomban egy olyan felmérés elvégzésére vállalkozom, amely hanganyagok és videorészletek segítségével vizsgálja a diákok percepcióját. A kutatásban egy egészen új percepció tesztet használok, amelyet az ELTE BTK Fonetikai Tanszék oktatóinak segítségével mesterszakos diplomamunkájaként Mészáros Katalin fejlesztett ki, és amely alkalmas 12 év feletti percepciójának vizsgálatára.

A dolgozat bevezető részében áttekintem, mit tartalmaznak a Nemzeti alaptantervek a beszédmegértés és a hallott szöveg értése kapcsán, illetve röviden felvázolom a beszédpercepció folyamatát és a legfontosabb beszédfeldolgozási modelleket. Ezt követi a kutatási módszer és a minta leírása, a hipotézisek megfogalmazása, majd a kutatási eredmények részletezése. Az utolsó fejezetben a hipotézisek ellenőrzésével, illetve az eredmények, tanulságok összegzésével zárom a tanulmányt.

PÁLNOK ZSANNA

Tanító BA, 5. félév

Eötvös József Főiskola

Szegedi Úti Campus

VIDA BOGLÁRKA

Tanító BA, 5. félév

Eötvös József Főiskola

Szegedi Úti Campus

Témavezető:

Bakonyiné dr. Kovács Bea főiskolai docens, EJF Szegedi Campus

Mi van a kastélyban?

Negyedik osztályos fogalmazások vizsgálata

Negyedik osztályosok fogalmazásainak jellemzőit vizsgáltuk Csákberényiné Tóth Klára Fogalmazási jellemzők kisiskolás korban című tanulmányát felhasználva. Megnéztük, hogy a tíz-tizenegy éves gyerekek a kastélyhoz mint mesei motívumhoz milyen mezőösszefüggéseket csatoltak. Azonos témában íródott fogalmazásokra volt szükségünk. Kettő, jellegében is különböző településen tanuló gyerekek képességeit mértük fel. Az egyik felmérés főiskolánk gyakorló iskolájában, Baján, az Eötvös József Főiskola Gyakorló Általános Iskolájában, a másik pedig Tolna megye déli csücskében fekvő kis faluban: Bátán, a Hunyadi János Általános Iskolában zajlott. A gyerekek ugyanazokat az instrukciókat kapták, melyeket Csákberényiné Tóth Klára is adott; A kastély mint cím, majd egy szituációs helyzet: „Egyszer egy gyerek iskolába menet a sarkon befordulva azt vette észre, hogy ott áll egy hatalmas kastély, amely korábban nem volt ott. Amikor odaér, kitarul az ajtaja. A gyerek belép rajta.” Folytasd a történetet! Kivel találkozik a gyerek odabenn? Mi történik a kastélyban? A fogalmazások tanórán íródtak, hogy biztosak legyünk, a munkák önállóan születnek. Az írásokban megjelenő elemeket három csoportba soroltuk: helyszín, tárgy, szereplő; majd kettő nagy csoportra osztottuk mindezt. Egyik csoportban a kastélyhoz kapcsolódó releváns elemek szerepeltek, a másik csoportban pedig a nem releváns elemek kaptak helyet. A szociális háttér vizsgálatára, illetve arra választ keresve, hogy a megjelenített elemeket a gyerek milyen előzetes ismeretből merítette, kérdőíveket töltettünk ki a tanulókkal

III. Anyanyelv- és drámapedagógia

és szüleikkel. A kérdőív végén a gyerekek lehetőséget kaptak arra is, hogy a fogalmazásukban leírt kastélyt lerajzolják.

Voltak tanulók, akik eltértek a témától – pedig a fogalmazásírás előtti instrukciók egyértelműek voltak, legalábbis a gyerekek nagy részének. Ez azonban nem jelentett problémát, itt ugyanis olyan, hogy "rossz megoldás" nem létezett, csak olyan fogalmazás, melynek motívumai a nem releváns elemek halmazát gyarapítják.

Eredményeink: azok a gyerekek, akik a tévében vetített meséket részesítik előnyben, azokon nőttek fel, gyérebbszókinccsel és képzeletőerővel rendelkeznek, mint azok a gyerekek, akik rendszeresen olvasnak, akiknek olvastak fel meséket. A tanulók lakhelye életvitelüket, szokásaikat, ezáltal kommunikációjukat is meghatározza. Falusi és kisvárosi viszonylatot összehasonlítva nagy kontrasztot fedeztünk fel.

FODOR ANITA

Tanító BA, 8. félév

Kecskeméti Főiskola
Tanítóképző Főiskolai Kar

VÁRADI KATALIN

Tanító BA, 10. félév

Kecskeméti Főiskola
Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Fehér Éva főiskolai tanársegéd, KF TFK

Olvasóvá nevelés a színházi nevelés módszereivel

Pályamunkánk egy újfajta olvasásnépszerűsítő program munkafolyamatához kapcsolódva, azzal párhuzamosan született. Kutatásunkkal szerettünk volna megalkotni egy olyan értő olvasóvá nevelő eljárást, amely kedvet ébreszt a gyermekekben az olvasás iránt. Ehhez, egy olyan meseregényt próbáltunk keresni, mely mind a gyermekek mind a felnőttek számára érdekes olvasmány lehet, így Békés Pál egyik nagyszerű művét, a Félőrlény című meseregényt választottuk. Ehhez terveztünk és szerveztünk más és más drámás módszerekkel

III. Anyanyelv- és drámapedagógia

dolgozó motivációs foglalkozásokat (rendhagyó irodalomórát, motivációs órát, színházi előadást, valamint a nagyobb olvasási kedv eléréséhez könyvtári látogatást), amellyel a 9–10 éves korosztályú gyermekeket céloztuk meg. Kutatásunkban a helyi gyakorló általános iskola 3. és 4. osztályos tanulóit vizsgáltuk. A foglalkozások nem hagyományos pedagógiai szituációban zajlottak. A gyermekek nem voltak az iskola és a padok keretei közé zárva, hanem részt vehettek egy nyitottabb, hangulatosabb foglalkozáson, amely kellékek, díszletek, szereplők segítségével tette motiválóvá a meseregény elolvasását. A foglalkozások után, megfelelő időt hagyva az olvasáshoz, kérdőív segítségével derült fény arra, hogy hány gyermeket sikerült inspirálni, hányan olvasták el a könyvet. A módszerek hatékonyságának bizonyításaként egy másik iskola 3. osztályát is bevontuk, akik semmilyen motivációs foglalkozáson nem vettek részt, csupán a meseregényt ajánlottuk figyelmükbe. Az 5. osztály kérdőívének kiértékelése, összesítése után levontuk a következtetéseket, amelyek más-más szemszögből megközelítve eltérő eredményeket mutattak.

HALÁSZ LÍVIA

Tanító BA, 7. félév

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

Témavezető:

*Csákberényi-Nagy Miklósné dr., tanszékvezető főiskolai docens,
DRHE*

Szabályjáték megértése

Dolgozatom témája egy játék szabályainak megtanítása és a tanított játék megértésének szintje második osztályban. Munkám során azt vizsgáltam, hogy a tanulók hallás vagy olvasás utáni szövegértése eredményesebb-e. A különbségek kimutatásához két jelentősen eltérő tantárgyat választottam, a testnevelést és a magyar nyelv és iro-

III. Anyanyelv- és drámapedagógia

dalmat. Míg a testnevelésórán hallás után, cselekvéssel egybekötve tanulják meg a játékszabályokat, míg a magyarórán pedig írott szöveget kell értelmezni, és feldolgozni azt feladatlapok segítségével.

Két debreceni iskola hat különböző osztályában végeztem felmérést 7–8 éves tanulókkal. Három osztálynak testnevelést, háromnak pedig szövegfeldolgozó órát tartottam ugyanazon szöveg felhasználásával. Közvetlenül a tanóra után arra kértem a diákokat, hogy írják le a tanult játékot úgy, hogy egy olyan gyerek is megértse, aki nem ismeri ezt a játékot.

A továbbiakban a gyerekek által leírt szövegeket elemeztem, amikben kerestem az általuk felidézett adatokat (játék címe, eszközök, csapatok és elhelyezkedésük, szerepek), illetve a játék menetére vonatkozó lényeges elemeket és azok sorrendjét. Az eredményeket diagramos formában mutatom be.

Az eddigi szövegértés-kutatások eredményei azt mutatták, hogy a másodikos korosztály esetében a hallás utáni megértés jóval felülmúlja az olvasás utáni megértést. Korábbi kutatásokkal ellentétben a tanulók segítséget kaptak a tanulásban. Az volt a kérdés, hogy a tanítás lépései mennyire befolyásolják a szöveg megértését. A másodikos gyerekek esetében azt feltételeztem, hogy a cselekvéssel kísért hallás utáni szövegértés könnyebb és biztosabb számukra, hiszen eddigi életük nagyobb részében ezen a módon szerezték ismereteiket. Az olvasott szövegek megértésének képessége a fejlődés kezdeti szakaszában tart. A kutatásom a feltételezéseknél sokkal megbízhatóbban megmutatja, hogy az adott korosztály tanulásában milyen szerepet játszik a hallás utáni szövegértés és az írott szöveg megértése akkor, ha a tanítás lépései segítik őket.

CSOMÓS ILDIKÓ

Ének-zene tanár, magyartanár MA, 5. félév

Nyíregyházi Főiskola

Bölcsészettudományi és Művészeti Kar

Témavezető:

Ferencziné dr. Ács Ildikó főiskolai tanár, NYF BTMK

Tantárgyi koncentráció az ének-zene és a magyar irodalom órákon: a kanásztánc

Kutatási témámat két meghatározó élmény miatt választottam. Az egyik az alapszakos tanulmányaimhoz köthető: zeneműelemzésről szóló szakdolgozatomat az ének-zene és a magyar nyelv és irodalom kapcsolódó tárgykörében írtam. A másik meghatározó élményemet a tanítási gyakorlat egyik ének-zenei tanóráján szereztem. A „Megismerni a kanászt” kezdetű népdal tanítása alkalmával meglepődve tapasztaltam, hogy a diákok tankönyvében nem esik szó a kanászok-ról, a kanásztáncról. Munkám során ezért a szakirodalom feltárását követően sorra vettem a felső tagozatos és gimnáziumi ének-zene és magyar irodalom tankönyveket kanásztánc-ritmusú népdalok, énekek és versek után kutatva.

Arra az eredményre jutottam, hogy a nevezett daltípus jelentős mennyiségben lelhető fel a tankönyvekben, de csak „latens módon”, nem tudatosított tartalomként van jelen. Véleményem szerint több figyelmet kellene fordítani a kanásztánc-ritmus megismertetésére, illetve tudatosítására, hiszen rengeteg, a tankönyvekben szereplő népdalnak és magyar versnek ez a ritmusa. A hasonló problémák feltárására szükségesnek tartanám az ének-zenei tankönyvek tartalmi szempontú további átvizsgálását, kiegészítve azzal, hogy a népdalanyag összetétele általában véve is megújítást kíván. Dolgozatom mellékletében egy óravázlaton keresztül, frontális és kooperatív tanulási technika kombinált alkalmazásával kívánom bemutatni a kanásztánc-ritmus tanításának egy lehetséges módját.

KÁROLYI ANETT MÁRIA

Tanító BA, 3. félév

Kecskeméti Főiskola

Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Steklács János főiskolai tanár, KF TFK

Vers és illusztráció kapcsolata – a 10–11 éves tanulók befogadási, információ feldolgozási folyamatának szemmozgásos vizsgálata

A dolgozatomban megvizsgáltam, hogy a diákok versolvasáskor a szöveg és a szöveghez kapcsolódó illusztráció mely elemeire figyelnek fokozottabban és ezek közül mit tudnak lejegyezni.

Szemmozgásuk nyomon követésére Tobii T120-as szemmozgáskövető műszert használtam, TobiStudio szoftverrel. Kutatásomban huszonegy fő vett részt (tíz és tizenegy évesek), akik a Kecskeméti Petőfi Sándor Gyakorló Általános Iskola negyedik osztályos tanulói voltak. Az adatokat a diákok által kitöltött kérdőívekből nyertem.

A téma kidolgozása előtt feltételeztem, hogy:

1. Az egy szóra eső fixációk hossza egyenes összefüggésben áll a szó megjegyzésének sikerességével.
2. Az illusztráció elvonja a figyelmet a szöveg olvasásáról.
3. A képi elemek felidézése eredményesebb a gyermekek körében, mint az olvasott szavaké.
4. A regressziók száma a halandzsaszavak esetében a legnagyobb.
5. A fiúk és a lányok között nem mutatkozik lényeges különbség a szakkadikus ugrások számát tekintve.

Azt az eredményt kaptam, hogy a szó megjegyzése annál sikeresebb, minél többször olvassák azt, de a megjegyzést segíti, hogyha mindennapi életükben is használják az adott kifejezést.

A gyermekek a versekhez tartozó képekkel egyáltalán nem törődtek, hiába hívtuk fel rá az instrukcióban a figyelmüket, a szemükkel azonnal a szöveget keresték és csak annak elolvasására koncentráltak. Éppen ebből adódóan a szöveget eredményesebben tudták viszszaidézni.

KINCSES ESZTER ENIKŐ

Gyógypedagógia BA, 7. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Máténé Homoki Tünde tanársegéd, SZTE JGYPK

(E)lérzékenyítés, avagy a reklámfilmek érzékenyítő hatása

Napjainkban az internet és a média az információszerzés egyik legfrekvenciáltabb terepe. A kutatás fő célja, hogy feltárja a reklámfilmek hatását az értelmi fogyatékos személyekkel kapcsolatos attitűdökre. A vizsgálat célszemélyei a 2013/2014-es tanévben 10. évfolyamos gimnazisták (n=150), akiket először érint az a jogszabályban deklarált kötelezettség, hogy az érettségi előfeltétele lesz az önkéntes munka. A kutatás célkitűzései között említhetjük a résztvevők ismereteinek feltárását e populációról, és motiválásukat az önkéntes munka vállalására az említett fogyatékosági csoport tagjai mellett. A hipotézisek tesztelésére kérdőíves attitűdvizsgálat zajlott önkéntes kikérdezéssel, melynek menete a következő volt: a beméreti mérés 6 nyitott kérdés, 1 metaforagyűjtés, 12 zárt kérdés: 11 feleletválasztós, 1 intenzitáskérdésből állt. Ezt követte a 3 reklámfilm levetítése értelmi fogyatékos emberekről. A vizsgálat kimeneti méréssel zárult, amely 11 itemből: 3 nyitott, 8 zárt – 7 feleletválasztós-, 1 intenzitáskérdésből állt. Utolsó lépés az adatfeldolgozás volt tartalomelemzéssel és statisztikai módszerrel. Az eredmények alapján alátámasztható az a feltételezésünk, miszerint hiányosak és nem megfelelőek a fiatalok ismeretei az értelmi fogyatékos emberekről. Gyakori volt a medikális megközelítés, azaz a tanulók egy része összetéveszti az értelmi fogyatékoságot pszichiátriai zavarokkal, betegséggel. Beigazolódott másik hipotézisünk is, a reklámfilmek hatására az attitűdök pozitív irányú változása történt. Szignifikáns

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

eredményeket mutatnak a bemeneti és kimeneti kérdőívekben az értelmi fogyatékos személyekre vonatkozóan kapott átlageredmények (előmérés átlaga=2,61, szórása:1,2; utómérés átlaga=3,01, szórása=1,285) a páros t-próba eredményei alapján szignifikánsan különböznek egymástól ($t(146) = -7,276$; $p=0,000$). Kiemelkedő jelentőséggel bírnak az eredmények, mert látható, hogy rövid idő alatt is látványos változás következett be. Elmondható, hogy a lányok magasabb értékről indultak már a bemeneti mérésben, alapvetően elfogadóbbnak bizonyultak, mint a fiúk. Az összetartozó mintás varianciaanalízis alapján megállapíthatjuk, hogy a lányok átlageredményeinek, és a fiúk átlageredményeinek változása között nincs szignifikáns különbség ($F(145)=0,365$; $p=0,547$). Az attitűdváltozás terén kapott szignifikáns különbségek arra engednek következtetni, hogy a reklámfilmek kiemelkedő erővel bírnak a célcsoport érzékenyítésében, az értelmi fogyatékos személyek iránt.

LISZÁKNÉ JAKAB RENÁTA

Logopédia BA, 6. félév

Kaposvári Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezető:

*Dr. Kovácsné Nagy Ibolya nyugalmazott egyetemi tanársegéd,
KE PK*

A beszédészlelési zavar megjelenése a helyesírásban a 10–12 éves körében

A dolgozatom témájának a beszédészlelési zavar helyesírásban történő megjelenését választottam. Pedagógiai munkám során megtapasztaltam az ép, és sérült gyerekek olvasás, írás tanulásának folyamatát, a tipikus, és egyénre jellemző hibákat.

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

Fontosnak tartom az egyéni képességek feltérképezését, az erények, hiányosságok, felismerését a fejlesztési irányvonal meghatározása érdekében a differenciált fejlesztéshez.

A témával való foglalkozás, mindig aktuális, mert a beszédpercepció egy rendszer része, amelynek összetevői hierarchikusan egymásra épülnek. A környezetünket, szervezetünket érő hatások állandóan változást gyakorolnak a folyamatra, aminek minősége változik, és befolyásolja az értési folyamatot, a válaszadásainkat, szóban és írásban. A beszédpercepció a mindennapi kommunikáció része. Az akadályozott beszédpercepció folyamatokon túl több, más tényező is felelős az olvasási, és helyesírási teljesítményért. Meghatározó pl. a tanítási módszer, a gyerek személyisége, intelligenciája, vizuális teljesítménye, anyanyelvi szintje. Figyelemfelhívó jelek már az óvodáskorban is megfigyelhetők.

Dolgozatomban két hipotézist fogalmaztam meg:

A beszédészlelési zavar megjelenik a helyesírásban, elsősorban a kiejtés elve szerinti szavak írásában.

A szóelemzés-, és hagyomány elve szerint írandó szavak helyesírása jobb eredményt mutat, mivel ez egy szabály megtanulásán, és alkalmazásán alapszik, nem csak a beszédészlelésen.

Szakmai munkám elején a beszédészlelés elméleti hátterét mutatom be, az észlelési folyamat mechanizmusát, a percepció zavarát, annak lehetséges okait, tüneteit.

A gyakorlati részben pedig Dr. Gósy Mária által kidolgozott GMP vizsgálat résztesztjeivel mértem a gyerekeket. A résztvevő 60 gyerek közül 30-nál mérhető beszédészlelési zavar, a másik 30 fő esetében nem tapasztalható észlelési probléma, ők a kontroll csoportot alkották. A tanulók szavakból és mondatokból álló tollbamondást írtak, amelyekben célzottan szerepeltek a beszédészlelésre, ill. szabályalkalmazásra épülő szavak. Az írásbeli munkákat tíz szempont szerint értékeltem. Az eredményeket összevettem a két csoport között szempontokként, életkoronként és nemenként. Igazoltam a hipotézisben feltett két állítást, és terápiás javaslatot tettem a szakmai tapasztalatom alapján legmegfelelőbbnek ítélt feladatokkal a fejlesztés-

téshez.

Célom a gyakorlatcentrikus dolgozattal felhívni a figyelmet a beszédészlelés szerepére, és segítséget nyújtani a tünetek felismeréséhez, támpontot adni a fejlesztéshez.

SZABÓ NÓRA

Gyógypedagógia BA, 7. félév

Kaposvári Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Szili Katalin tanársegéd, KE PK

A flamand gyógypedagógiai rendszer

Úgy gondolom, hogy az élet valamennyi területén fontos, hogy információkat, tapasztalatokat szerezzünk mások munkájáról, ezáltal tökéletesítve saját módszereinket, változtatva szemléletmódunkat. Ez alól nem képezhet kivételt az oktatási rendszer, ezen belül a gyógypedagógiai ellátás működése sem. Egyetemi tanulmányaim során lehetőséget kaptam, hogy megismerjem a flamand gyógypedagógiai rendszer működését. Meglátásom szerint a Flandriában működő ellátás rendszerének ismeretében a hazai gyógypedagógia rendszer bizonyos pontjainak megváltoztatásával, átgondolásával még hatékonyabbá lehetne ellátó rendszerünket tenni.

Az egyetem biztosította nemzetközi program, az Erasmus keretein belül egy szemesztert Belgiumban, Nyugat-Flandriában töltöttem. Tanulmányaim során fogalmazódott meg bennem az igény, hogy további ismereteket szerezzek a flamand gyógypedagógiai ellátásról, így egy kéthetes tanulmányút során bővítettem szaktudásomat.

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

Dolgozatomban a flamand gyógypedagógiai rendszert mutatom be. Bepillantást engedek a flandriai gyógypedagógia történetébe, felvázolom a rendszer jövőjét, a jelenleg folyamatban lévő reformjavaslatok ismertetésével. Igyekszem minél több információval szolgálni a rendszer jogi szabályozásáról, a gyógypedagógiát érintő speciális intézkedésekről. Betekintést nyújtok a fogyatékos személyek többségi oktatásba való bevezetésének rendszerébe, a szegregált gyógypedagógiai oktatásba. Ismertetem, hogy miként gondoskodik a flamand gyógypedagógia az idegen anyanyelvű, etnikai kisebbségből érkező gyermekek ellátásáról, illetve a Brüsszel Régióban, a nyelvi határon elhelyezkedő holland tanítási nyelvű iskolák tanulóiról. Szemléltetem a flamand és a magyar gyógypedagógiai rendszer közötti legfőbb különbségeket.

Véleményem szerint minél többet tudunk meg a különböző országok gyógypedagógiai rendszerének működéséről, annál hatékonyabbá tehetjük saját gyakorlatunkat is.

JÁKI BOGLÁRKA

Gyógypedagógia BA, 5. félév

Kaposvári Egyetem
Pedagógiai Kar

Témavezető:

Kátainé Lusztig Ilona tanársegéd, KE PK

A gyermekotthonban nevelkedő gyermekek tanulási problémái

Kutatásomat négy intézményben, általános iskolás tanulók körében végeztem. A Zala Megyei Gyermekvédelmi Központ 1. számú lakásotthoni hálózatába tartozó Befogadó Otthonban, a Gyülevész faluban lévő Lakásotthonban és két további oktatási intézményben: a

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

zalaegerszegi Landorhegyi Általános Iskola és Sportiskolában valamint az alapítványi fenntartású zalaegerszegi Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégiumban.

A dolgozat elkészítésének időtartama 2013 novemberétől 2014 szeptemberéig terjedt ki.

Az első 4 hónapban a szakirodalmak felkutatását és feldolgozását végeztem, illetve felvettem a kapcsolatot az intézményekkel, összeállítottam a kérdőívet a vizsgált tanulók számára.

A május-júniusi időszakban a két általános iskolában, júliusban a lakásotthonban került sor a kérdőívek felvételére és kiértékelésére. Szeptemberben interjút készítettem az állami fenntartású iskola egyik tanárával, és a gyermekotthon 4 dolgozójával és még ebben a hónapban rögzítettem az interjúkat.

Vizsgálódásaimat egyrészt hipotézisek, másrészt irodalomból ismert tények alapján gondoltam végrehajtani. Az általam igazolni kívánt két hipotézis az, hogy a gyermekotthonban nevelkedettek körében magasabb azon gyerekek száma, akik tanulási nehézségekkel küzdenek, mint akik családban nevelkednek, függetlenül a szociológiai értelemben vett családtípustól. Ez az állításom igaznak bizonyult. Bár nagyon sok gyermeknek, már a gyermekotthonba kerülés előtt is voltak tanulási problémái.

Feltételeztem, hogy a tanulási nehézségek egyik okozója a hospitalizmus. Ez a hipotézisem a kutatás végére részben megdőlt, mivel a vizsgált gyermekek körében 8–10 éves korban következik be személyiség változás és teljesítményromlás, nem kisgyermekkorban vagy a gyermekotthonba kerülés időszakában. A kamaszkorban bekövetkező változás okaira választ a kutatásomban nem kaptam, ennek a feltárásához egy mélyebb vizsgálatra lenne szükség, de ebben a dolgozatban nem erre a kérdésre kerestem a választ.

A kutatás végére komplex, átfogó képet kaptam a gyermekotthonban nevelkedő gyermekek mindennapjairól, életútjairól és a motiváltságukról. A gyermekotthonban dolgozó nevelők, pszichológusok és fejlesztőpedagógusok, illetve az általános iskolákban dolgozó pedagógusok kiemelkedő munkát végeznek a gyermekekkel, ennek elle-

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

nére a dolgozatban említett 8–10 éves korban bekövetkező változással csak részben tudnak megküzdni.

JÓNÁS TÍMEA

Tanító BA, 6. félév

Gál Ferenc Főiskola

Pedagógiai Kar

MAZURÁK ZOLTÁN

Tanító BA, 6. félév

Gál Ferenc Főiskola

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Szabóné Balogh Ágota főiskolai tanársegéd, GFF PK

A hagyományos és az interaktív képességfejlesztés módszereinek összehasonlítása

A fejlesztő pedagógiának egyre nagyobb a szerepe a magyar közoktatásban az integrált oktatás bevezetésével, hiszen a fejlesztésre szoruló gyermekek nem részesülnek speciális oktatásban. A felzárkóztatásukra fejlesztő külön órák adnak lehetőséget. Az interaktív oktatás térhódításával a fejlesztő pedagógiai módszerek megújultak. A hagyományos fejlesztési módszerek mellett beszélhetünk interaktív fejlesztési módszerekről. A hagyományos fejlesztési módszerek magukba foglalják a feladatlapok kitöltését, különböző játékokat, a személyes interakciót a gyerekekkel. A hagyományos fejlesztő órán a gyerekek döntő többségben papír alapon végeznek feladatokat, csak néha kerül sor játéokra. Ezzel szemben egy interaktív fejlesztő órán a gyerekek az interaktív tábla, a játékos módszerek minden előnyét élvezik.

Jelen kutatás célja a már fellelhető ismeretek, módszerek és technikák népszerűsítése, illetve a két képességfejlesztési módszer (hagyományos, interaktív) hatékonyságának összehasonlítása. A szerzők a szakirodalmi kutatások mellett fejlesztő foglalkozásokat tartottak általános iskola alsó (16 fő) és felső (20 fő) tagozatában. A haté-

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

konyság mérésére tesztek alkalmaztak a kognitív képességek mérésére, ugyanakkor a tanulók számítógépes motivációját kérdőívvel vizsgálták: a fejlesztéseket megelőzően a gyermekek kitöltötték a kérdőívet, és elkészítették a bemeneti tesztek. A fejlesztések végén a kimeneti tesztek kitöltésére került sor. A foglalkozások során három megismerő tevékenységet: a gondolkodást, a figyelmet és az emlékezetet fejlesztették. A fejlesztések játékos keretek között történtek, a szerzők a „játszva tanulás” módszerét alkalmazták. A hagyományos fejlesztéseken különböző játékos feladatlapok, szókeresők, kódfejtők, memóriajátékokat stb. alkalmaztak, míg az interaktív fejlesztéseken elkalandoztak az indiánok földjére és a „gyémánt tollú szirti sas kincsét” találták meg interaktív eszközök segítségével.

Az iskolai oktatás keretein belül minden intézménynek és pedagógusnak arra kell törekednie, hogy megvalósuljon a képességfejlesztés minden órán. Törekedni kell arra, hogy a fejlesztésre szoruló tanulókat a társaik befogadják, elfogadják és támogassák őket. Ezért nem csak, mint fejlesztő pedagógus, hanem mint óvodapedagógus, tanító, vagy akár mint szülő is tenni kell.

ZOLNAI SZILVIA

Gyógypedagógia BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem
Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Gál Zita tanársegéd, SZTE JGYPK

A kiégés és az empátia összefüggésének vizsgálata gyakorló gyógypedagógusok és gyógypedagógus hallgatók körében

Egyre több kutatás jelenik meg a kiégés témakörével kapcsolatosan. Ma már szinte nincs olyan szakma, ahol ne okozna problémát a je-

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

lenség. Éppen ez lehet az oka annak, hogy egyre több kutatás tárgyává válik.

Célom, hogy rámutassak a gyógypedagógusok veszélyeztettségére a kiégés szempontjából, és arra, hogy mennyire fontos a pedagógus empátiás készségének megléte. Összefüggéseket keresek a jelenségek között. Azért vizsgálok hallgatókat is, mert kutatások bizonyítják, hogy már a hallgatók körében is megjelenik a kiégés.

Vizsgálatomat gyakorló gyógypedagógusokkal és gyógypedagógus hallgatókkal végeztem. Vizsgáló eszközként az MBI (Maslach Burnout Inventory) és az MBI-SS (Maslach Burnout Inventory hallgatói változata) kérdőíveket használtam. A kiégés mérése mellett az empátia mérését is célul tűztem ki. Ennek mérését az IRI (Interpersonal Reactivity Index) kérdőívvel végeztem, amelyet mind a gyakorló gyógypedagógusok, mint a gyógypedagógus hallgatók kitöltöttek. A gyakorló szakemberek szomatikus panaszokat vizsgáló kérdőívet is kitöltöttek. A kérdőívek segítségével összefüggéseket kerestem a kiégés és az empátia között.

Az eredmények rávilágítanak arra, hogy a kiégés jelensége érinti mindkét vizsgált csoportot. Bár az empátia és a kiégés között nincs szignifikáns korreláció, a további vizsgálatok viszont rávilágítottak arra, hogy az egyes összetevők között korreláció van. Az MBI összes dimenziója szignifikáns korrelációt mutat az IRI személyes distressz faktorával ($r=0,496^{**}$, $p=0,000$). Vagyis magasabb a kiégés mértéke azoknál a személyeknél, akire nagy érzelmi hatást gyakorolnak a másokkal történő negatív események. Az MBI-SS összes dimenziója szintén szignifikáns korrelációt mutat az IRI személyes distressz faktorával ($r=0,391^{**}$, $p=0,000$). A vizsgált hallgatók 25%-a magas szinten kiégett, a negyedévesek cinizmus dimenzióban elért eredménye szignifikánsan magasabb az alsóbb évfolyamokhoz képest. Az MBI érzelmi kimerülés dimenziója mind a négy szomatikus panaszszal szignifikáns korrelációt mutat, legmagasabb értéket az alvási zavar mutatja ($r=0,539^{**}$, $p<0,001$).

PAPP KATA

Gyógypedagógia BA, 8. félév

Kaposvári Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Gelencsérné Bakó Márta tanársegéd, KE PK

A lovaglás hatása a tanulási zavarral küzdő gyermek helyzetére

John Dewey, XX. századi filozófus hitvallása szerint az iskolában a nevelési célt a társadalom, az élet fogalmazza meg. A gyermekeket az életre kell felkészíteni úgy, hogy az intézményes nevelés keretei között egy leegyszerűsített társadalmi környezetben kell megtanulniuk a társadalmi cselekvésformákat. Ennek értelmében a tanulók számára az iskola jelenti magát az életet.

Úgy tapasztalom, az intézmények inkább a tanulási képességekre fektetnek hangsúlyt, és kevésbé azokra a kompetenciaterületekre, amelyekre az életben, a társadalomban való helytállásra szükség van. Dewey elgondolása esetükben nem valósul meg teljes mértékben az intézményi keretek között, ezért a szülőktől, vagy egyéb alternatív lehetőségek keretein belül kell megtanulniuk a gyermekeknek ezeket a cselekvésformákat.

A megküzdés a tanulási problémákkal, mágnesként vonz maga után más képességek, kompetenciaterületek negatív irányba történő változását. Kutatásomban olyan alternatív, elfogadó környezet és tevékenység bemutatására vállalkozom, amely a tanulási zavarral küzdő tanulók kognitív és szociális képességeit is pozitívan befolyásolja a testmozgással, a kapcsolatteremtéssel.

Vizsgálatomban egy tanulási zavarral küzdő tanuló esetét mutatom be, aki az iskolai készségek kevert zavarával küzd. A gyermek 2013 májusa óta vesz részt szakképzett lovasedzők által vezetett edzéseken lovasiskolai keretek között. Kutatásom egyetlen gyermek esetére irányul, így annak stratégiáját az esettanulmány készítésének szabá-

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

lyai alapján építettem fel. Jelen helyzetben az esettanulmánnyal célo-
lom, hogy bemutassam a 11 hónapon át végzett megfigyelést és an-
nak eredményét. A területek, melyek változását követtem: a gyermek
motivációja, önállósága és kapcsolatteremtő készsége.

Kutatásom végére a vizsgált személynél bebizonyosodott, hogy a
megfigyelt területek fejlődését befolyásolni lehet a tanulási zavarral
küzdő gyermek életminőségének javítása érdekében. Az eredmény
bizonyítja, hogy jelen esetben a tanulási zavar fejlesztése a motoros
és szociális területek felől is megközelíthető.

DARAI DÓRA

Gyógypedagógia BA, 7. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula

Pedagógusképző Kar

HORVÁTH ALEXANDRA NIKOLETT

Gyógypedagógia BA, 7. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Lesznyák Márta főiskolai docens, SZTE BTK

A morfoszintaktikai fejlődés vizsgálata 4–10 éves korú gyerme- kek körében

Kutatásunk fő célja egy morfológiai fejlettséget mérő eljárás kialakí-
tása sajátos nevelési igényű gyermekek számára. Jelen kutatásunkban
elkészítettük a WUG teszt egy részének adaptációját, amelyet ép
populáción mértünk be.

Dolgozatunkban bemutatjuk a mérőeszköz kialakításának menetét.
Az elkészült mérőeszközünket 179 fős mintán mértük be, amelyet 4–
10 éves ép fejlődésű gyermekek alkottak. Elemzéseket végeztünk a
teljes mintán, illetve korcsoportokra lebontva is és ezeket nemek
szerint is értékeltük. Vizsgálatunk során két területet mértünk fel a

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

főnevek többes számának használatát, és az igék tekintetében az igeidő és a szám/személy alkalmazását.

Arra jutottunk, hogy a teljesítmény az iskoláskor kezdetén ugrásszerűen nő mind a főneveknél, mind pedig az igéknél. Az életkori korcsoportokban szignifikáns különbség mutatható ki a teljesítmények között. A gyermekek az életkor előrehaladtával egyre biztosabban alkalmazzák a morfológiai szabályokat. A főnevek esetében azt találtuk, hogy a különböző nehézségű tőtípusok eltérő időben jelennek meg az elsajátítás során. Az igéknél látható, hogy a morfológiai összetevődése oly összetett, hogy a megfelelő szám/személyű ige kialakulása hamarabb bekövetkezik, a helyes igeidő alkalmazása viszont később alakul ki a morfoszintaktikai fejlődés során.

Eredményeink további kutatások kiegészítésével segítséget nyújthatnak a gyógypedagógiai diagnosztika számára.

JÁKÓB KLAUDIA

Óvodapedagógus BA, 2. félév

Gál Ferenc Főiskola

Pedagógiai Kar

SZUCSÁN ANITA

Tanító BA, 2. félév

Gál Ferenc Főiskola

Pedagógiai Kar

Témavezetők:

Vid Katalin középiskolai tanár, Dalerd Zrt. Erdészeti Tájékoztatósi

Központ

Kós Nóra főiskolai tanársegéd, GFF PK

A siket és nagyothalló gyermekek a XXI. században

Dolgozatunkban arra a kérdésre kerestük a választ, hogy a siketek és nagyothallók, hogyan élték meg óvodásként és iskolásként azt a tényt, hogy fogyatékossgal kell élniük, továbbá miként változott

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

életvitelük és életminőségük. A jelelés eredetét és fejlődési folyamatait bemutatva kitértünk arra, hogy a siketek világában milyen jelentős szerepet játszik a kétnyelvűség, azaz a magyar nyelv és a magyar jelnyelv ismerete. Sokakban a süketség azonosul a siketiséggel, de ez merőben eltérő, mivel a siketek nem némák! Ezért használja a köznyelv a „süket-néma” kifejezést, mivel a süketek – sajnos – egyben némák is. Ennek tudatában a siketeknek a süket szó használata sértő is lehet, mivel az egészséges emberek számára érthető, de sottogás-ként hallható hangon beszélnek. Rövid áttekintést adtunk a tanulás-szervezési kérdésekről, s arról, hogy milyen általános jellemzőik vannak az oktatásnak a fogyatékkal élő személyek esetében. Önálló kutatásként olyan lehetőségeket használtunk fel, amely egyrészt közvetlenebb információkat és a személyek által átélt tapasztalatokat mutat be, illetve a kérdőívek értékelése során tudtuk összegezni a válaszokat. Megállapítható az a tény, hogy amit hipotézisként felvettünk, az a valóságban, azaz napjainkban is érzékelhető és tapasztalható. Sajnos a siketek és nagyothallók annak ellenére, hogy a mai kor embere egyre elfogadóbb, még mindig egy különös, zárt világban élnek. A válaszokból kiderült az is, hogy igen nehezen helyezkednek el a fogyatékkal élők a mai társadalomban is, függetlenül attól, hogy milyen az iskolai végzettségük. Az a tény, hogy nem tartoznak az egészségesek körébe, ez kivétel a családi állapotukra is. Zömében egyedül élnek vagy a családjukkal, szülőkkel, nagyszülőkkel. Sajnos csak kevesen mondhatják el magukról, hogy önálló családban élnek, gyereket vagy gyerekeket nevelnek. Összegezve megállapítható az, hogy még mindig nincsenek kihasználva a XXI. század technikai és technológiai lehetőségei annak érdekében, hogy a siketek és a nagyothallók közötti távolság csökkenjen. Tudjuk, hogy ez a szakadék teljesen nem szüntethető meg, de dolgozni kell azon mindenkinek, hogy minél közelebb kerülhessen egymáshoz a fogyatékkal élők és az egészségesek társadalma.

HODOSI ZSÓFIA

Gyógypedagógia BA, 7. félév

Kaposvári Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Takács István

egyetemi docens, KE PK

Az autizmus spektrumzavar diagnosztikájának folyamata és hatása az érintett szülőre

Napjainkban egyre nő az autizmus spektrum zavarral élő emberek száma. Ezzel együtt kimutatható, hogy a diagnózis időpontja egyre korábbi életkorra tolódik ki. Ez jórészt a diagnosztikai rendszer finomodásának, illetve annak köszönhető, hogy a tudomány - a sikeres kutatásokból adódóan -, egyre mélyebb ismeretekkel rendelkezik a pervazív fejlődési rendellenességekről. A szakemberek sokszor már a gyermek 18–20 hónapos kora körül meg tudják állapítani az autizmus tünetegyüttesének fennállását a szűrővizsgálatok segítségével.

A szűrővizsgálatok esetében az elsődleges felméréskor a gyermek funkcionális fejlődési szintje áll a középpontban. A gyermek életútjáról, fejlődéséről a szülő szolgál adatokkal a szakemberek számára.

Minden család, aki sérült gyermeket nevel, hatalmas terhet cipel, sajátos problémákkal néz szembe. Ezekben a családokban közel 40–50%-os a válási arány. Amikor a családba sérült gyermek érkezik, az eddigi szabályok felborulnak, új alapokra helyezik a kapcsolatukat a családtagok. Arra törekszenek, hogy megőrizzék a belső egyensúlyukat, amelyet egy bármelyik tagjukat érő megrázkódtatás felboríthat.

A szülő hosszú folyamaton megy keresztül, amíg elfogadja gyermeke fogyatékoságának tényét. Az elfogadással együtt a szülő lelki feldúltsága is lassan elcsendesül. A fogyatékoság tényének elfogadása a megnyugvás alapja. Társadalmunk minden személyt, aki az átlagos szellemi teljesítőképesség határát nem éri el, kirekeszti. Ezzel

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

párhuzamosan ellehetetleníti a fogyatékoság elfogadását is. A szülő kénytelen szembenézni a tényekkel és az okokkal. Ha ezekbe végül belenyugszik, képessé válik a szükséges lépések megtételére.

Munkámban azt az utat elemzem, amely az autizmus tünetegyüttesének megjelenésétől a diagnózis felállításáig a családok életvitelét jellemzi. Ezzel együtt keresem a lehetőségeket, amelyek révén ezek a családok segítséget, támogatást kaphatnának, hogy elfogadják gyermekük fogyatékoságának tényét, ezzel normalizálva élethelyzetüket.

PAPP ZSÓFIA

Óvodapedagógus alapszak német nemzetiségi szakirány BA, 5. félév

Eötvös József Főiskola
Szegedi Úti Campus

Témavezető:

Manzné dr. Jäger Mónika főiskolai tanár, EJF Szegedi Campus

Fogyatékos gyermekek integrációja a társadalomba - Összehasonlító elemzés

Dolgozatomat a fogyatékkal élő gyermekek óvodai integrációjáról írtam, melyben összehasonlító elemzést végeztem egy magyar óvoda, illetve egy németországi intézmény integrációs, illetve inklúziós tevékenysége között. Mindkét kutatási helyen kérdőíves felmérést végeztem, illetve lehetőségem nyílt személyes interjúk készítésére is. Az adatközlők beszámoltak a kezdeti nehézségekről, mely már a diagnózis elfogadásánál kezdődött, a mindennapi csatákról, amiket az elfogadásért, az előítélet-mentes, teljes értékű életért vívtak és sokszor kudarcba fulladtak. A sokszor hiányzó feltételek – legyen szó nem csupán a tárgyi, a jogi, hanem a személyi feltételekről –

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

ugyanis rendkívül megnehezítik a zökkenőmentes beilleszkedést. Gyakran érkeztek olyan falhoz a szülők, de még helyenként a pedagógusok is, mikor a tenni akarás, a hit, a szakmai tudás és bizony még a feltétel nélküli szeretet is kevésnek bizonyult az áttöréshez.

Személyes megfigyeléseim során szembesültem azzal, hogy milyen az, amikor a környezet elfogad, befogad, a közösség minden tagját egyenrangúként, az önmagában lévő értékekért tiszteli, és támogató környezetben nevelkedhet egy gyermek, aki egyéni adottságait a legmegfelelőbbben teljesítheti ki. Mert lehet egy hallássérült gyermek az óvodai ünnepségen a zenekar vezetője, mely előadás után a büszkeségtől, hálától és az önfeledt boldogságtól csillogó szemek minden fáradozásért, minden egyes sikertelenség utáni csalódottság leküzdéséért kárpótolnak.

Dolgozatom elméleti áttekintésében az integráció, inklúzió, valamint a folyamatok katalizátoraként működő személyi, tárgyi feltételek áttekintése mellett külön hangsúlyt fektetek a rehabilitációra-rehabilitációra is, mely a fogyatékkal élő gyermekek nevelése, fejlesztése esetében kiemelkedő fontosságú, alapvetésként kezelendő.

Kutatásom bemutatása után a kutatás helyéül szolgáló intézmények nevelési munkáját meghatározó dokumentumok együttnevelésre vonatkozó részeit vettem górcső alá, a németországi óvoda esetében a tartományi, városi, helyi programokat, a magyarországi óvoda esetében az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját, illetve az óvoda helyi programját. A kérdőíves kutatás elemzésekor a skálákat, illetve a szülői véleményeket külön kezeltem és hasonlítottam össze. Eredményeimet hipotéziseimre visszautalva, azokat minősítve jegyeztem le az egyes országok viszonylatában, így átfogó képet kaphattam mind elméleti, mind pedig gyakorlati síkon az intézményekben zajló integrációs tevékenységről, felfogásról.

KARDOS DÓRA

Gyógypedagógia BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Gál Zita tanársegéd, SZTE JGYPK

Értelmileg akadályozott gyermek a családban. A krízishelyzet hatása a szülők nevelési stílusára

Kutatásom célja az volt, hogy empirikus kutatás keretében összehasonlítsam az értelmileg akadályozott gyermekeket nevelő szülők nevelési stílusát olyan szülőkével, akik tipikus fejlődésű gyermekeket nevelnek. A kutatásom feltáró jellegű, tudomásom szerint erre a témára vonatkozóan még kevés empirikus adat áll rendelkezésünkre. A vizsgálatba 34 értelmileg akadályozott gyermeket nevelő szülőt és kontrollcsoportként 53 tipikus fejlődésű gyermeket nevelő szülőt vontam be. A szülői nevelési stílus mérését saját fejlesztésű kérdőívvel végeztem Diana Baumrind kutatásában felhasznált szempontjai alapján, illetve Kálmán Zsófia Bánatkő c. könyvében megfogalmazott, család egyensúlyát fenntartó tényezők alapján. A mérőeszköz 5 fokozatú Likert-skálán, 8 dimenzióban összesen 56 tételt tartalmaz.

Kutatásom alapján megállapítható, hogy a két vizsgált csoportba tartozó szülők nevelési stílusa között nincs szignifikáns különbség. Ez azt jelenti, hogy bár jelentős krízisen mentek át azok a szülők, akiknek értelmileg akadályozott gyerekek születtek, mégsem alkalmaznak más nevelési módszereket, stílusokat, mint a másik csoportba tartozó szülők. Azonban az értelmileg akadályozott gyermekeket nevelő szülők esetében tendencia jellegű különbségek fedezhetők föl: az anya támogató attitűdjében, a szülők önértékelésében, a jutalmazás-büntetés dimenziójában.

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

Úgy gondolom, hogy ezek az eredmények elősegíthetik a további kutatások elindulását kiterjesztett mintában, más fogyatékosági típusok körében, illetve ezek alapján a gyógypedagógus hatékonyabban segíthet a szülőknek bizonyos nevelési kérdésekben.

ZENTAI FEHÉR ANITA

Gyógypedagógia BA, 7. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bárcsi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Szekeres Ágota adjunktus, ELTE BGGYK

Keressd a pályát! Sajátos nevelési igényű fiatalok pályaválasztási előkészületei: fókuszban a tananyag

Cél: A svájci eredetű, magyar nyelvre fordított kutatás (eredeti: Claudia Schellenberg és Claudia Hofmann: Berufswahlvorbereitung für Jugendliche mit einer Behinderung oder Beeinträchtigung (www.hfh.ch; Projekt: B19, Kutatás ideje: 2011–2013, Interkantonale Hochschule für Heilpädagogik Zürich), magyarországi viszonyok között vizsgálja a sajátos nevelési igényű diákok pályaválasztási előkészületeit, a következő kérdésekre fókuszálva: Körülmenyesebb-e a sajátos nevelési igényű tanulók pályaeorientációs folyamata, pályaválasztása? Több segítséget, körülményesebb támogatást igényelnek-e a folyamat során, mint a tipikusan fejlődő tanulók? Állnak-e sajátos nevelési igényű tanulók rendelkezésére pályaválasztást segítő tananyagok, és ha igen, információtartalmuk, feldolgozhatóságuk megfelelő-e?

A kutatás módszerei: kvalitatív adatfelvétel: interjúk (pedagógusok (az adatfeldolgozás kezdetéig 4 fő): tanárok, gyógypedagógusok;

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

diákok (az adatfeldolgozás kezdetéig 13 fő): speciális, integráló iskolák; jövőben várhatóan: szakemberek (pályaorientációs, pályaválasztási), szülők.

Kvantitatív adatfelvétel: kérdőív osztályfőnökök, tanárok, pályaeorientációban részt vevő szakemberek számára. (Az adatfeldolgozás kezdetéig 23 fő töltötte ki a kérdőívet.)

Eredmények: a sajátos nevelési igényű fiatalok pályaeorientációs folyamata, valamint pályaválasztása valóban több segítséget és körültekintőbb támogatást, egyéni megoldásokat igényel, de körülményesebb voltára mindeddig nem sikerült választ kapnunk. Különbséget lehet felfedezni az integráló, valamint a speciális iskolában tanuló diákok pályaválasztásra való felkészítése között.

A továbbtanulás spektrumát beszűkítheti a rendelkezésére álló információk elégtelen mennyisége, minősége, aktualitása, a témában jártas, speciálisan képzett segítő szakemberek, és szolgáltatások hiánya, valamint a szülői aggodalom.

Az általános iskolai pályaeorientációs tananyag (a sajátos nevelési igényű, és tipikusan fejlődő tanulók vonatkozásában is) hiányát minden megkérdezett említette.

Konklúzió: az életpálya-építés, és ezen belül a pályaeorientáció témájának kidolgozása folyamatos, jelentős eredményeket mutat fel, de további fejlesztésekre, továbbfejlesztésekre (tananyagok, taneszközök, stb.) – a változó törvényi, oktatási és munkapiaci környezet figyelembevételével – mindenképpen szükség van.

HORVÁTH ALEXANDRA NIKOLETT

Gyógypedagógia BA, 7. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Gál Zita tanársegéd, SZTE JGYPK

Kognitív funkciók vizsgálata beszédhibás gyermekek körében

Kutatásom hiánypótló, mivel tudomásom szerint a logopédiai diagnosztika szerint kialakított beszédhibás gyermekek körében folytatott kognitív területek vizsgálatáról csupán néhány kutatás történt. Ezért kutatásom célja annak vizsgálata, hogy diffúz pösze, parciális pösze és a dadogó gyermekek nyelvi fejlettsége, tudatelméleti működése és munkamemória teljesítménye milyen eltéréseket mutat a korba és nembe illesztett kontrollcsoport eredményeihez képest.

Vizsgálatomat 90 gyermekkel végeztem el, először 6 csoportra osztottam őket (diffúz pösze gyermekek, diffúz pösze gyermekek kontrollcsoportja, parciális pösze gyermekek, parciális pösze gyermekek kontrollcsoportja, dadogó gyermekek és dadogó gyermekek kontrollcsoportja). A beszédhibás- és a kontrollcsoportja eredményeit vetettem össze mind a három esetben a nyelvi-, a tudatelméleti, illetve a munkamemória teszteken elért teljesítményük alapján. Ezután a három beszédhibás csoport (diffúz pösze-, parciális pösze- és dadogó gyermekek) nyelvi-, tudatelméleti- és munkamemória teszteken elért eredményeit hasonlítottam össze. A következő részben egy másik csoportosítást alkalmaztam, így a teljes mintát tekintve a nyelvi teszteken elért eredményük alapján osztottam be a gyermekeket fejletlen-, átlagos- és fejlett nyelvfejlettségű csoportokba, s elemzéseket végeztem a tudatelméleti- és a munkamemória tesztekben nyújtott teljesítményük alapján.

Az elemzések során arra jutottam, hogy a beszédhibás- és a kontrollcsoportok között nem látható szignifikáns különbség sem a nyelvi-,

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

sem a tudatelméleti-, sem pedig a munkamemória tesztekben nyújtott átlagteljesítmény alapján. Ugyanerre jutottam a három beszédhibás csoport összehasonlításakor. Ám a nyelvfejllettség alapján beosztott csoportok között szignifikáns különbség mutatkozott mindhárom nyelvi teszten (PPL, Gardner aktív szókinccsteszt, Peabody passzív szókinccsteszt), illetve a másodfokú mentalizációs teszten és a két munkamemória teljesítményt mérő teszten (számterjedelem teszt, fordított számterjedelem teszt).

Eredményeim segíthetik a további kutatások megjelenését, illetve segítséget nyújthat a logopédiai diagnosztikai és a fejlesztő munka számára.

HODOSI ZSÓFIA

Gyógypedagógia BA, 6. félév

Kaposvári Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Kátainé Lusztig Ilona tanársegéd, KE

Magatartási- és tanulási zavarok hatásainak vizsgálata az Emberi Erőforrások Minisztériuma Zalaegerszegi Gyermekotthonában

Kutatásomban a zalaegerszegi speciális gyermekotthonban élő fiatalok körében megjelenő magatartási,- és tanulási zavarok életútra gyakorolt hatásait vizsgáltam. A kutatás időtartama 2013 márciusától 2014 márciusáig terjedt ki.

Az első két hónapban a szakirodalmak felkutatását és feldolgozását végeztem. Fontosnak vélem kiemelni, hogy a témáról megjelent szakirodalmat 2006 után nem találtam.

Ezt követően a júniusi időszakban törekedtem arra, hogy minél több időt töltssek a gondozottak társaságában, abból a célból, hogy megismerjenek, és releváns válaszokat kapjak az interjúkészítések alkal-

IV. A sajátos nevelési igényűek pedagógiája

mával. A beszélgetések - a fiatalokkal és a dolgozókkal egyaránt - szeptembertől novemberig készültek el. A növendékekkel minden esetben négy szemkört történt az interjú felvétele, amelyen a részvétel önkéntes és anonim volt. A dolgozat elkészítéséhez interjút készítettem az otthonban tartózkodó 35 fiatallal, 5 nevelővel, 1 gyermekfelügyelővel, 1 fejlesztőpedagógussal, 1 gyógypedagógussal és 2 pszichológussal. Ezt követően egy hónap alatt rögzítettem őket, majd három hónapot a dolgozat elkészítésére szántam.

Két fő hipotézisre fűztem fel a kutatásomat. Az első pontban feltételeztem, hogy a nevelők és pedagógusok kezében kevés hatékony eszköz van arra, hogy a fent említett problémákat hathatósan kezelni tudják. Ez a hipotézisem is megállta helyét, mivel a nevelők többsége a beszélgetés módszerén kívül nem említett alternatív megoldást a konfliktuskezelési képesség és az agresszió csökkentésére. A pedagógusok a tanulási zavarok csökkentésére az egyéni megsegítés módszerét emelték ki, emellett gyakran alkalmazzák a páros feladatmegoldást is munkaformaként.

A második hipotézisemben feltételeztem, hogy a nevelők jelentős hatással vannak a fiatalokra, példaképet jelentenek számukra. Személyiségükkel és pedagógiai módszereikkel olyan alapot adnak a fiatalok számára, amellyel sikeresen helyt tudnak állni a társadalomban, az otthonból való kikerülésüket követően. Ez a hipotézisem a kutatás végére részben megdőlt, mivel a növendékek csak addig tekintenek példaképként nevelőikre, míg az otthon lakói.

HRÁGYEL DÓRA

Gyógypedagógia BA, 8. félév

Nyugat-magyarországi Egyetem
Apáczai Csere János Kar

Témavezető:

Kövecsesné dr. Gósi Viktória adjunktus, NYME AK

Nemzeti öntudatra való nevelés lehetőségei, tanulási problémával élő gyermekek részvételével megszervezett projektben

A Nemzeti alaptantervben is olvasható, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni a magyarságtudat kialakítására. Dolgozatom célja, hogy felkeltse a gyermekek múlt iránti érdeklődését, megélhessék a közösséghez tartozás élményét. Feltételezem, hogy a projekt lehetőséget teremt a nemzeti öntudat fejlesztéséhez. A gyakorlati tevékenységek és személyes élmények által több ismeret fog rögzülni. Véleményem szerint a projektben résztvevő tanulók a foglalkozások alatt sokkal motiváltabbak lesznek, aktívan fognak a munkában részt venni. Önállóbb oldalukat is meg tudjuk ismerni, amit egyébként nehezebb a hétköznapiakban megfigyelnünk. A csoportmunkák által fejlődnek a munkamegosztás terén, jobban fogják segíteni egymást, összetartóbb csapat jön létre.

Dolgozatom első részében a projektpedagógiát szeretném röviden megismertetni, majd kitérek a projektpedagógia nemzetközi és magyarországi helyzetére. Összefoglalom a Nemzeti alaptantervben olvasható követelményeket, és az Irányelvek célkitűzéseit. Ezt követi a projekt részletes bemutatása. Bemutattam az intézményt és az osztályközösséget, ahol a projektet elvégeztem. A gyakorlati tevékenységek által több képességterület együttes fejlesztése valósulhat meg. Élményszerűség miatt pozitív attitűd alakulhat ki a nemzeti öntudathoz. Dolgozatom végén a saját megfigyeléseimre hivatkozva szeretném hipotéziseimet bizonyítani.

BURJÁN ZSÓFIA

Gyógypedagógia BA, 3. félév

Kaposvári Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezetők:

Dr. Takács István egyetemi docens, KE PK

Dr. József István egyetemi docens, KE PK

A meditációs gyakorlatok hatása magatartás- és viselkedészavar- ral küzdő gyerekekre

Dolgozatom bemutatja, vizsgálataim tükrében, a meditációs gyakorlatok jótékony hatását a magatartás- és viselkedészavar különböző tüneteit mutató gyerekek esetében. Hipotéziseim a gyermekek stresszkezelési és koncentrációs készségeinek javulását, s ezáltal tanulmányi eredményük, figyelmük fejlődését, valamint a meditációk kikapcsolódást segítő és pozitív értékeket megerősítő hatását feltételezi.

Azért választottam ezt a témát, mert gyermekként megéltem a teljesítmény- és viselkedészavar által okozott belső feszültségek nyomasztó érzését, s felnőttként tapasztaltam meg a meditatív állapot nyugalmát. Szerintem, s ezt a kutatásom is alátámasztja, a meditáció olyan eszközt ad a gyerekek kezébe, mely segítségével könnyebben megküzdenek belső feszültségükkel, s mindez jótékony hatást gyakorol a viselkedésükre is.

Rövid bevezetés, és a hipotéziseim megfogalmazása után írok a magatartás- és viselkedészavar gyűjtőfogalom mivoltáról, sajátosságairól, kialakulásának hátteréről, különböző csoportosításairól, valamint az ilyen problémákkal küzdő gyerekek szakszerű segítségének fontosságáról.

A kutatás következő pontjában megmagyarázom a meditáció jelentését, részletezem fontosságát és szerepét napjainkban, ismertetem

V. Az alternatív oktatási és nevelési programok, módszerek tantárgypedagógiája

formai sokszínűségét, továbbá a gyermekek és a meditáció különleges kapcsolatát.

Munkám folytatásában röviden jellemzem a kutatásomban résztvevő 2. osztályos tanulókat, majd bemutatom kutatásom módszerét, amelyhez a Gyermekeviselkedési kérdőívet (CBCL) használtam fel, melynek kérdései segítségével felmértem a gyerekek foglalkozások előtti és utáni viselkedését. Ezek után részletesen leírom az általam megtartott meditációs gyakorlatok menetét, sajátosságait.

Hipotéziseim igazolását mindezek után, a kérdőívek kiértékelését mutató táblázat segítségével teszem meg. Az eredményeket hipotéziseim sorrendjének megfelelően tagolom, valamint az önértékelő kérdőívek alapján viselkedészavar valamely tünetét mutató gyerekeket egyénileg jellemzem, az alapján, hogy milyen változásokat figyeltek meg önmagukon a meditációs gyakorlatokat követően.

Következtetéseket, javaslatokat fogalmazok meg az iskolai meditációs gyakorlatok rendszeres alkalmazásának bevezetéséről. Valamint írok saját tapasztalataimról és ezek alapján meghatározom, az esetleges új kutatás irányelveit.

SZUHAI ESZTER KATALIN

Tanító BA, 5. félév

Kecskeméti Főiskola

Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Hercz Mária főiskolai docens, KF TFK

A partner-tanulás, a Think – Pair – Share módszer

Összefüggés-feltáró, minőségelemző kutatásomban egy olyan új, hazánkban még csak szűk körben ismeretes módszert mutatok be, melyben mind a három fent említett tanulási mód megjelenik. A módszer neve Think-Pair-Share, az aktív tanulási, ezen belül a páros tanulási módszerek egyik fajtája. Kutatásom egyik célja, hogy a hazánkban ismeretlen szakirodalmi forrásokat elemezve bemutassam a metódus elméleti alapjait, valamint, hogy a módszer eredményességét a gyakorlatban is kipróbáljam.

A Think-Pair-Share módszert 17 negyedik osztályos tanulóval egy tanításszervezési kísérlet keretében teszteltem. Tapasztalataim szerint a tanulók attitűdje a partner-tanuláshoz nagymértékben függ saját tanulási tapasztalataiktól, valamint a Think-Pair-Share módszer alkalmazása sikeresnek bizonyult a tanulók szociális és individuális fejlődése terén egyaránt.

A kutatásom célja továbbá az volt, hogy kérdőíves felméréssel árnyalt képet kapjak a tanulók tanulási szokásairól (think), páros tanulás iránti attitűdjeiről (pair), illetve szociális érzékenységükről (share). Ehhez egy harmadik és egy negyedik évfolyam 81 tanulójának kérdőíveit használtam fel.

A tanulók a kérdőívet rajzokkal egészítették ki, melyen az általuk előnyben részesített, illetve kevésbé kedvelt tanulási formákat illusztrálták. A rajzokat tartalomelemzésnek vetettem alá, ez alapján elemzem őket.

V. Az alternatív oktatási és nevelési programok, módszerek tantárgypedagógiája

A tanulók mellett egy másik vizsgált célcsoportom a leendő tanítók. Előzetes feltevésem volt, hogy a leendő tanítók a partner-tanuláshoz való attitűdje függ a saját releváns tanulási tapasztalataiktól. Minél többször találkozott egy leendő tanító a páros módszerekkel, annál hajlandóbb lesz alkalmazni azokat a tanítói gyakorlatban is. Utóbbi gondolatmenet során az a kérdés merült fel bennem, hogy a hallgatók szerint vajon szükség van-e a kooperatív, páros módszerek alkalmazására a főiskolai szemináriumokon is?

Dolgozatomban kiemelt helyet kapnak a nemzetközi vonatkozások, hiszen az említett módszer számos országban sikeresnek bizonyult, sőt van, ahol már az alaptantervnek is része. A partner-tanulás, a Think- Pair-Share módszer mind a négy vizsgált országban (USA, Írország, Dánia, Finnország) népszerű, és különböző korosztályokban is eredményes. A nemzetközi kutatásokat interjúk, és dokumentumelemzés révén mutatom be.

Kutatásom célja hosszabb távon, hogy az általam megismert módszer szélesebb körben is ismeretessé váljon, s hogy a leendő tanítók nyitottabbá váljanak a kooperatív, ezen belül a páros módszerek tudatos alkalmazására.

RÓZSA SZABINA

Óvodapedagógus BA, 6. félév

Kecskeméti Főiskola

Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Fehér Éva főiskolai tanársegéd, KF TFK

A pszichodráma alkalmazhatósága az óvodában

Pályamunkám egy olyan szakterületet próbált végigjárni, amiről a szakirodalomban nem lehet leírásokat találni. Kutatásommal szerettem volna bizonyítani, hogy a gyermekpszichodráma elemei nem csak az iskolában, de az óvodáskorú gyermekek között is használhatók. Ennek alátámasztása érdekében egy 10 foglalkozásból álló kutatómunkát végeztem el, melyben 10 nagycsoportos gyermek vett részt. Pályamunkám tervezésének folyamatát és alapjait az óvodás gyermekekre vonatkoztatott pszichológiai sajátosságok, valamint drámapedagógiával és pszichodrárával foglalkozó szakirodalmak adták. Pályamunkámban külön kitértem a mesékre, mert a levezetett foglalkozások kulcsfontosságú részei voltak. Ezen kívül szerepet kapott a gyermek legfőbb tevékenysége a játék, ebből kiindulva pedig maga a drámajáték is. Az utolsó fejezetben kutatómunkám folyamatának részletes leírása, valamint azon interjúk összesített eredményei olvashatók, melyeket a kutatás elején és végén készítettem a foglalkozáson résztvevő gyermekek óvónőivel. A mellékletben néhány képet, az interjúk kérdéseit, továbbá a foglalkozások terveit lehet megtekinteni, melyeket mindig a gyermekek személyiségéhez és a csoportban kialakult aktuális problémákhoz igazítottam. Ezek együttesen mind hozzájárultak kutatómunkám sikerességéhez.

SZENDREI GÁBOR

Tanító BA, 5. félév

Eszterházy Károly Főiskola

Comenius Kar

Témavezető:

Gál Gyöngyi főiskolai adjunktus, EKF CK

Az EQ fejlesztése az alsó tagozatos kisiskolások magyaróráin

A témám iránti érdeklődésemet az interneten való böngészés során az érzelmi intelligenciáról olvasottak keltették fel. Az érzelmi intelligencia a 20. század utolsó évtizedeiben került a pszichológiai kutatások előterébe. A vizsgálatok eredményei szerint az iskolában megtanult tananyag csupán 18%-ban befolyásolja az életben való helytállást, a sikerességet, 82% az érzelmi intelligencia függvénye.

Ma a gazdasági, társadalmi, szociális körülmények megváltozása miatt a diákok nagy része alacsony emocionális intelligenciaszinttel érkezik az iskolába, amit tanítási gyakorlataim során én is tapasztaltam. A személyiség ezen területének fejlesztésében tehát a pedagógusoknak is szerepet kell vállalniuk. Ezért választottam kutatási témámnak az érzelmi intelligencia fejlesztésének lehetőségeit az olvasóórán. Mit tehet a pedagógus, milyen módszereket használhat célja elérése érdekében? Ezekre a kérdésekre keresem a választ dolgozatomban.

A témámról eddig megjelent szakirodalmi háttér áttekintése után az érzelmi intelligencia fejlesztésének fontosságát és követelményeit tekintem át, majd az általam hatékonynak tartott módszereket tartalmazó óraterveimből mutatok be részleteket. Ezek megvalósítása során gyakorlati tapasztalatokat is szereztem, melyeket folyamatosan bővítek. A jövőben ezzel kívánom folytatni kutatásaimat.

VANCSIK ANNAMÁRIA

Kulturális örökség tanulmányok MA, 6. félév

Eszterházy Károly Főiskola

Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar

Témavezető:

Dr. Sarkadi-Nagy Emese

művészettörténész kutató, adjunktus, EKF TKTK

Hagyományos és rendhagyó módszerek az olasz múzeumpedagógiában

Kutatásom két méltán nagy múltú olasz egyetem- a bolognai és a padovai- múzeumi szervezeténél végzett múzeumpedagógiai megfigyeléseimen alapul; különös tekintettel az általuk preferált szóbeli és interaktív módszerek vizsgálatára, illetve a tárgyi és írásos segédanyagok elemzésére.

Leginkább arra voltam kíváncsi, hogy milyen mértékben és hogyan használják ezeket a több száz éves – és kiemelten az egyetemi oktatás szolgálatában álló – gyűjteményeket a foglalkozások során. Valamint, hogy a kiállítások koncepciója elősegítette-e az ilyen irányú tevékenységet, avagy hogyan hidalták át az esetleges hiányosságokat? Azt is figyeltem, hogy milyen eredménnyel járnak a még mindig alkalmazott hagyományos módszerek és hogyan viszonyulnak ezek az újító, modern technológiát és múzeumpedagógiai lehetőségeket alkalmazó foglalkozásokhoz.

Alapvető célkitűzésem a „jó gyakorlat”, a kreatív ötletek és eljárások hazai adaptálása volt; ebből kifolyólag esettanulmányos formában mutattam be néhány kiemelkedő múzeumpedagógiai foglalkozást és az általam vélt konkrét magyarországi hasznosítási lehetőségeket, melyek közül a legjelentősebbeket szóban is ismertetek.

JUHÁSZ MILÁN

Magyar-filozófia tanári MA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Túriné dr. Raátz Judit főiskolai docens, ELTE BTK

Halmazottan hátrányos helyzetű tanulók kommunikációs kompetenciájának fejlesztése a drámapedagógia tükrében

Bár Magyarországon az oktatás és nevelés folyamatában az egyik legfontosabb célként a kommunikációhoz szükséges képességek kialakítása és fejlesztése fogalmazódik meg, a valóságban – kivált képp a cigány tanulóknál – ezek a képességfejlesztések nem történnek meg a közoktatás színterén belül.

Dolgozatomban azt vizsgálom, hogy a leszakadó rétegekbe tartozó tanulóknak az iskolán kívül milyen lehetőségeik vannak kommunikációs kompetenciáik hatékony fejlesztésére valamint a többségi társadalomhoz történő felzárkózásra. Három, fejlesztéssel foglalkozó tanodát mutatok be, ahol megjelenik a kommunikációfejlesztés is mint cél, ehhez kapcsolódóan pedig a drámapedagógia mint eszköz.

A kutatás során többek között azokra a kérdésekre keresem a választ, hogy ezekben a tanodákban milyen módszertannal dolgoznak az önkéntesek, az elért eredményeket hogyan lehet mérhetően kimutatni, a drámapedagógiai módszertan miképp adaptálható a halmazottan hátrányos helyzetű tanulók igényeihez, illetve ennek alkalmazása milyen hatással van a gyerekek képességeire és készségeire. A vizsgálat alapjául egyaránt szolgáltak kvalitatív és kvantitatív módszerek. Konklúzióként levonható az a tapasztalat, hogy a tanodákban alkalmazott alternatív, komplex pedagógiai módszerek – így a drámapedagógia is – nagyban hozzájárulnak a halmazottan hátrányos helyzetű tanulók kommunikációs kompetenciájának fejlődéséhez. Ezen

V. Az alternatív oktatási és nevelési programok, módszerek tantárgypedagógiája

kompetencia megfelelő működése segíti és megerősíti a nyelvi jelrendszer felfogását és kódolását, valamint értelmezését és alkalmazását is, emellett hatással van a személyiségfejlődés egészére: befolyásolja a gyerekek tanuláshoz való általános viszonyát, a motivációt, az értékválasztást, a kortárscsoporthoz való tartozást, valamint a pályaválasztást és a munka világában való érvényesülést is.

IVANCSÓ TEODÓRA

Matematika Tanári Szakirány MSc, 5. félév

Debreceni Egyetem

Természettudományi és Technológiai Kar

Témavezető:

Herendiné dr. Kónya Eszter egyetemi adjunktus, DE TTK

Interaktív tábla használata a geometriai transzformációk oktatásában

Kutatásom középpontjába az interaktív tábla matematika órai használatát helyeztem. Elsődleges célom, hogy képet kapjak az interaktív tábla és a hagyományos tanítási módszerek különbözőségéről.

Célom az volt, hogy a kutatás ne egy, a valóságos tanítási gyakorlattól távolálló, túlságosan speciális, hanem egy teljesen hétköznapi, mindenki által ismert témakört mutathasson be.

A téma gyakorlati körbejárásához két hetes tanítási kísérletet végeztem egy gyakorló általános iskolában. A kutatási kérdést így speciálisan az általános iskola 8. osztályában tanítandó geometriai transzformációk témakörében vizsgáltam meg. Kutatásom ezen belül részletesen kitért arra, hogy milyen különbségek adódnak az újfajta és a hagyományos eszközök használatakor, valós tanítási körülmények

V. Az alternatív oktatási és nevelési programok, módszerek tantárgypedagógiája

között. Vizsgáltam továbbá ezen órák tervezési, szervezési és levezetési feladatainak különbözőségét az óra egyes fázisaiban.

Az órák megtervezése és a kutatás segítése céljából felmértem a tanulók előzetes tudását a tanítandó témakörben. Ennek kiértékelése részletesen szerepel a dolgozatban, mely a kutatásom biztos alapjául szolgál.

Végezetül körbejártam a tanórán résztvevő tanulók egyéni benyomásait, személyes véleményüket egy kérdőív segítségével. Kitérve ezen belül arra, hogy hasznosnak és szükségesnek tartják-e az IKT eszközöket, valamint szokták-e használni otthoni tanulásuk során.

PRINZ DOROTTYA

Tanító BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Tanító- és Óvóképző Kar

Témavezető:

Trentinné Dr. Benkő Éva adjunktus, ELTE TÓK

Szembenézni a XXI. századi Magyarország egyik pedagógiai kihívásával – A projekt módszer a hátrányos helyzetű roma gyerekek integrációjában

A dolgozat annak a feltevésnek a nyomán íródott, hogy a hátrányos helyzetű roma tanulók sikeres integrációjához a hagyományos, frontális oktatás helyett alternatív módszerekre van szükség. A dolgozat a projekt módszer előnyeit vizsgálja ebben a tekintetben. Az elméleti rész, a téma igen nagy szakirodalmából, a hangsúlyt a projekt módszer különböző definícióira, típusaira és előnyeire helyezi. A kutatás három eszköz segítségével keresi a választ a következő hipotézisekre: a projekt módszer olyan képességek széles skáláját fejleszti, ame-

V. Az alternatív oktatási és nevelési programok, módszerek tantárgypedagógiája

lyek elengedhetetlenül fontosak a későbbi tanulmányok és munka szempontjából, illetve a projektmódszer segít a hátrányos helyzetű tanulók tanulási és integrációs nehézségeinek leküzdésében. Az online kérdőív célja elsősorban a kitöltők projektekkel kapcsolatos élményeiről való információszerzés volt. Az interjúban megkérdezett pedagógushallgató a hátrányos helyzetű, roma gyerekekkel való munka során szerzett tapasztalatairól számol be. Az esettanulmány egy társadalmi és kulturális háttér szempontjából vegyes tinédzsercsoport projektjét vizsgálja. A dolgozat konklúziója további kutatásokat szorgalmaz egy társadalmilag vegyes iskolában.

SZÁRSZÓ LILLA

Tanító BA, 5. félév

Kecskeméti Főiskola

Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Hercz Mária főiskolai docens, KF TFK

Szociális készségfejlesztés lehetősége IKT eszközökkel alsó tagozaton

Kutatási témaválasztásomat, gyakorlataim és nyári táboroztatásaim indokolták, hiszen ez idő alatt rengeteg szociális jellegű problémával találkoztam. A témával kapcsolatos eddigi kutatások inkább a meglévő problémák kezelésére, mintsem a prevencióra irányultak. Fontosnak tartom, hogy abban az időszakban kezdjünk el a szociális készségek fejlesztésével foglalkozni, amikor a legnagyobb váltások történnek a gyermek életében, vagyis akkor, amikor szignifikáns különbségeket realizálhatunk két életkor között a szociális készségek tekintetében, ami a legújabb kutatások szerint 8 és 12 éves kor

V. Az alternatív oktatási és nevelési programok, módszerek tantárgypedagógiája

között történik, így meglepő, hogy erre az életkora található a legkevesebb szociális készségfejlesztő program.

Munkám elméleti alapjául a szociális készségek fejlesztéséről, és az IKT iskolai környezetéről szóló irodalmak szolgáltak, melyek tanulmányozása után a vizsgálat módszereire, eszközeire, és a szociális készségfejlesztő programra, illetve annak tesztelésére vonatkozó hipotéziseket állítottam fel. Kutatásom során összefüggés-feltárási stratégiákat alkalmaztam egy akciócsoporton belül, amely kvalitatív és kvantitatív metódusokat vegyesen tartalmazott. Tanulmányom célja az volt, hogy másfél éves longitudinális vizsgálat keretein belül módszer triangulációval és módszer együttesek segítségével következtetéseket vonjak le az osztály struktúrájáról, melyek által létrehozhatók egy szociális készségfejlesztő programot interaktív táblára. A kutatás során népszerűségi indexet számoltam, elkészítettem az akciócsoport társas hálóját, és a szociális készségeket mérő kérdőívvel felmértem a fejlesztendő készségeket. Ezek együttes eredményeiből kiválasztottam öt tanulót, akikkel fókuszcsoportos interjú keretei közt szociális készségfejlesztést folytattam a létrehozott program használatával, mely sikerességét az osztály pedagógusainak véleménye támasztja alá.

A produktum alkalmazási lehetőségei a tanítókra vannak bízva, de használható a szünetek hasznos és szórakoztató eltöltésére, továbbá erkölcsstan órákba beilleszthető úgy, hogy a Nemzeti alaptantervben szereplő szociális kompetenciára vonatkozó képességek megvalósíthatóvá válnak, melyeknek gyakorlása elengedhetetlenek a felelős állampolgári léthez.

MAGONY BÉLA

Pedagógiai tanár MA, 2. félév

Nyugat-magyarországi Egyetem

Benedek Elek Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Simon István Ágoston egyetemi docens, NYME BPK

**Az ülés egészségtani hatásai és egészségprevenciós gyakorlata az
oktatási környezetben. (Paradigmaváltás az oktatási környezet
egészségtani vonatkozásában.)**

Bevezetés

Napjainkban a tartós ülő tevékenység egyre jobban jellemzi társadalmunkat. Nemzetközi kutatások eredményei igazolták, hogy már rövidtávon is jelentősen befolyásolja az emberek életminőségét és életük hosszát a tartós mozgáshiányos életmód és munkavégzés, melyek hozzájárultak a modern népbetegségek pl.: a 2-es típusú cukorbetegség kialakulásához. A tanulókat hatványozottan érinti ez a probléma, hiszen idejük jelentős hányadát képezi az iskolapadban és az otthoni számítógép előtt való ülés. A tartós ülés káros hatásainak ellensúlyozása és a kiváltott egészségügyi ártalmak mértékének csökkentése csak preventív módon, egy alternatív megoldás kidolgozásával lehet. A módszer célja az ülő tevékenység rendszeres megszokítása mind az oktatási (pedagógusok közreműködésével) és az otthoni környezetben (tanulók saját maguk) egyaránt.

Módszerek

Kutatásom célja megvizsgálni a tanulók általános egészségi állapotát, és rávilágítani a tartós ülés mértékének egészségügyi jelentőségére. A vizsgálatban válaszokat kerestem arra, hogy a tanulók napi szinten és tanítási időn kívül hány órát töltenek el ülve? Kutatási módszernek felelet-választásos kérdőívet használtam. A mintákat általános (n=146),- közép (n=110),- és felsőoktatásban (n=151) tanuló diákok

VI. Egészségnevelés – Játék- és szabadidő-szervezés – Tehetséggondozás

adták. A mintavételezés Sopron, Baj, Győr, Orosháza, Hódmezővásárhely és Kaposváron történt. Az adatok feldolgozásához MS. Office Excel 2010 programját használtam. Saját mintavételeimet nemzetközi eredményekkel vettem össze, majd vizsgálataimat kiegészítettem strukturálatlan interjúkkal.

Eredmények

A feldolgozott adatok alapján elmondható, hogy az általános iskolában átlagosan 1,47 órát töltenek számítógépezéssel naponta, míg összesen az üléssel töltött órák száma 7,8. Középiskolában naponta 2,78 órát töltenek az összes 8,3 órából üléssel. Felsőoktatásban az összes üléssel töltött óra átlagosan 7,2 óra, amiből az otthoni ülés 3,12 óra.

Dr. Zong-Xiang Zhu és Dr. Eőry Ajándok professzor igazolta a meridiánokra, akupunktúrás pontokra (a 3. keringési rendszerre) gyakorolt negatív hatását a „tartós ülésnek”.

Összefoglalás

A vizsgálat alátámasztotta, hogy a nemzetközi vizsgálatok eredményeihez hasonlóan hazánkban is túl sok időt töltenek az emberek tartósan üléssel. A prevenció és az egészségügyi káros hatások csökkentése érdekében a téma - aktualitását tekintve - további kutatásokat és módszerek kifejlesztését igényli a jövőben.

**VI. Egészségnevelés – Játék- és szabadidő-szervezés –
Tehetséggondozás**

HORNOK KITTI

Tanító BA, 6. félév

Gál Ferenc Főiskola

Pedagógiai Kar

VARGA RENÁTA

Tanító BA, 6. félév

Gál Ferenc Főiskola

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Timárné Hunya Tünde főiskolai docens, GFF PK

Élménytábor - Ahol mindenki bátor!

A dolgozat az élmény alapú ismeretszerzés lehetőségeit tárja fel az általános iskolai oktatásban. Az élménypedagógiával, mint új pedagógiai irányzattal, Magyarországon a pedagógushallgatók ritkán találkozhattak. Jelen kutatás célja a már fellelhető elméleti ismeretek népszerűsítése, illetve kapcsolat teremtése az elmélet és a mindennapos tanítási gyakorlat között.

2013 nyarán az eleki önkormányzat és művelődési központ támogatásával, pedagógiai ösztöneikre hagyatkozva a szerzők megszerveztek egy nyári tábort hátrányos helyzetű gyermekek számára. Az élménypedagógia szakirodalmának megismerése után egy újabb kététes nyári tábor megtervezését és lebonyolítását tűzték ki célul.

Az élménytábor 2014. július 21-étől 2014. augusztus 1-jéig tartott. A szarvasi Városi Könyvtárban és külső helyszíneken folytak a programok. A tábor két egymástól különálló hétből állt. Az első és a második héten is 16–16 gyermek vett részt a kalandokban. Természetesen volt olyan gyermek is, aki mind a két hét izgalmas kalandjait végigélte. Tudatosan négyfős csoportokat alakítottak ki a hatékonyabb csoportmunka érdekében. A résztvevő gyermekek 6–13 év közöttiek voltak.

A tábor minden napján 1–1 projektet valósítottak meg. A projektek mindegyike az ismeretszerzés és az élményszerzés céljával jött létre. A hét első napját csapatépítésre szánták, hiszen a közösségépítés minden pedagógus munkájában fontos szerepet kell játsszon. Az első

VI. Egészségnevelés – Játék- és szabadidő-szervezés – Tehetséggondozás

héten a gyermekek megismerkedhettek a lovagi élet rejtelmeivel, a varázslók misztikus világával, majd felderíthettek egy különös bűntényt. A második héten Csodaország kapuján léphettek be, megtapasztalhatták a honfoglalás diadalmát és veszteségeit, majd tengerhódító kalózzokká válhattak. A tábor utolsó napjait szabadtéri foglalkozásokkal és táborzáró játékokkal töltötték.

A dolgozat célja: a szerzett tapasztalatok tudatosítása, majd ennek nyomán beemelése az iskolai oktatás kereteibe. Az egész napos iskola lehetővé teszi a gyermekek délutáni foglalkoztatását is. Ez az előny mégis hátrányt jelenthet, ha a rendelkezésre álló órákat nem hasznos programokkal töltik el. Ennek elkerülése érdekében az élménypedagógiai módszerek alkalmazása fejleszti a gyermekek értelmi és érzelmi képességeit, fejlődésre sarkallhatja őket. A délelőtti tanórákon az óra eleji motiváló részben célszerű felhasználni az élményt nyújtó feladatokat. A mai gyermekek sokféle, izgalmas impulzusra vágnak az iskolában is, amire ez az új pedagógiai irányzat nyújthat a megoldást.

SZEMENYEI ESZTER

Szomatopedagógia-autizmus spektrumzavar pedagó-
giája BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bárzsi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

*Témavezető:
Dr. Csákvári Judit adjunktus, ELTE BGGYK*

**Érdeklődés és szabadidő-eltöltés összefüggése mozgáskorlátozott
serdülőknél**

Célok: Tágabban a kutatásban szereplő mozgáskorlátozott serdülők pályaaorientációjának háttérében lévő életkor-specifikus jellemzők feltérképezése, összevetése tipikus testi fejlődésű kortársaik jellemzőivel. Szűkebb céljaim, a pályaaorientációs érdeklődés, aktív szabadidős tevékenységek, továbbá a mögöttük megjelenő motivációs hátterek feltárása. Kitekintésként a mozgáskorlátozott emberek munkaerőpiaci statisztikai adatait is céлом volt megvizsgálni. Hipotézisemből kiindulva, az érdeklődési kör és az aktív szabadidős tevékenységek között összefüggés lehet; kérdésfeltevéseim közé tartozott, hogy vajon ténylegesen kimondható-e, és milyen mértékű az együttjárás.

Háttér: A serdülőkor pályaaorientációs szempontból kiemelkedő feladatai közé tartozik az identitásképzés, illetve nagy jelentőséggel bír a kortárs-, a szülő-gyerek-, a pedagógus-diák kapcsolat átalakulása is. Az érdeklődés, a pályaaorientáció és az aktív szabadidő-eltöltés megvalósulása mögött különböző kompetenciák, motivációk, tehetségek húzódnak meg. Ezek kölcsönösen hatnak egymásra. Mozgáskorlátozott serdülők esetében is ugyanezek a folyamatok zajlanak le, ám állapotuk hatással lehet mindezekre.

Módszer: Résztevők: 20 fő, átlagéletkoruk 18,1 év. Eszközök, eljárások: SNI érdeklődés kérdőív (Holland Code tipológiája alapján) és

VI. Egészségnevelés – Játék- és szabadidő-szervezés – Tehetséggondozás

az aktív szabadidős tevékenységeket vizsgáló Kiegészítő kérdőív. A kutatás pilot-kutatásnak tekinthető. A felhasznált kérdőívek mindegyike önbeszámolós módszert alkalmaz. Felhasznált statisztikai programok: SPSS 17, Microsoft Exel 2007.

Eredmények: A kérdőív alapján legtöbben a közösségi területet jelölték meg fő érdeklődési területként. Legkevesebben a megvalósító érdeklődési területet választották. Kiegészítő kérdőív adatai alapján legtöbben a sportot, legkevesebben a képzőművészeteket jelölték meg aktív szabadidős tevékenységüknek. Pályaorientációs céllal legtöbben idegen nyelvet tanulnak. Hobbiként a sport és a színművészet a legjellemzőbb. A független mintás t-próba eredményeképp a művészeti tevékenységet végzők alkotó és tárgyas érdeklődési területére jellemző a nagyon erős a szignifikancia-szint (0.01). A sportot művelők közösségi pontszáma igen magas (19,5), szórásuk kismértékű (2,0).

GERÉD ERZSÉBET

Tanító BA, 6. félév

Gál Ferenc Főiskola

Pedagógiai Kar

ZSÍROS PÉTER

Tanító BA, 6. félév

Gál Ferenc Főiskola

Pedagógiai Kar

Témavezetők:

Lestyán Erzsébet főiskolai tanársegéd, GFF PK

Bíró Gyula főiskolai tanársegéd, GFF TSZK

Hasznosság és lehetőség a pedagógia gyakorlatában. Egész napos iskola a nevelés szolgálatában

A szerzők témaválasztásának oka az új nevelési-oktatási rendszer érvénybe lépése, amit 2013. szeptember elsején a köznevelési törvény fogalmazott meg, ez az egész napos iskolai oktatási forma. Napjainkban számos különböző véleménnyel rendelkeznek az emberek ezzel a témával kapcsolatban. A szerzők érdeklődését ez a különbözőség váltotta ki.

VI. Egészségnevelés – Játék- és szabadidő-szervezés – Tehetséggondozás

Dolgozatuk célja, hogy bemutassák a hazai egész napos iskolát és a külföldön működő ehhez hasonló oktatási formákat. Két kérdésre kutatják a választ az egyik, hogy az egész napos iskola a tartalmas és hasznos szabadidő előltétele mellett, teret ad-e a gyermekek számára az egyéni képességek és készségek kibontakoztatásának is? Illetve, fontos színtér-e az egész napos iskola a szociális kompetenciák fejlesztésének?

Többféle vizsgálati módszerrel dolgoztak. Kutatásuk Békés megyére vonatkozik.

A legnagyobb hangsúlyt a kérdőívekre helyezték, melyekből három félélt készítettek el. Szülőknek, pedagógusoknak és alsó tagozatos gyermekeknek. Ezentúl több interjú is készült, konzultáltak szülőkkel, pedagógusokkal és gyermekekkel egyaránt.

A dolgozatban bemutatják mindezek mellett a hipotéziseiket igazoló, avagy cáfoló adatokat, illetve összegzik a kutatásukat és elmondják a jövőbeli terveiket is.

SZABÓ ISTVÁN ZOLTÁN

Tanító BA, 6. félév

Gál Ferenc Főiskola

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Fest Sarolta főiskolai tanár, GFF PK

Mini-tenisz, mint szabadidős tevékenység

A szerző kutatásában próbálta felhívni a figyelmet, hogy a mindennapos testnevelést miként lehetne színesíteni a mini-tenisz sporttal. Bemutatta, hogy a mini-teniszt könnyített körülmények között, könnyebb és olcsóbb felszerelésekkel, nagyobb létszámú csoportban kezdhetik, és sajátíthatják el a gyerekek. A mini-tenisz mozgásanyaga olyan gyakorlatokat tartalmaz, amely lényegében a természetes

VI. Egészségnevelés – Játék- és szabadidő-szervezés – Tehetséggondozás

mozgásokra épül, azok finom koordinációját tökéletesíti a térérzékelés, továbbá az egyensúly- és ritmusérzék fejlesztésével. A foglalkozások lényege az egyszerűség, a végrehajthatóság és a játékoság. Az alapelve, hogy minél több sikerélményt adjon a tanulóknak. minél nagyobb részvétellel, nem teljesítmény orientált. Ezekkel a módszerekkel a későbbiekben bizonyítottan jobb technikai és taktikai fejlődés érhető el. Felhívta a figyelmet arra, hogy ez a program kevés iskolában vert gyökeret. Alátámasztotta, hogy a mindennapos testnevelésbe a játékalapúság miatt miért lehetne beilleszteni, ami a tehetség kutatás szempontjából is igen előnyös. Személyes tapasztalatai és vizsgálatai alapján támasztotta alá a szerző a kutatását.

BROZOVICS ADÉL

Óvodapedagógus szak, német nemzetiségi szakirány
BA, 5. félév

Eötvös József Főiskola
Szegedi Úti Campus

Témavezető:

Manzné dr. Jäger Mónika főiskolai tanár, EJF Szegedi Campus

Motivációs tényezők és a sport hatása óvodáskorban

Dolgozatomat a témaválasztásom indoklásával kezdem. Azért választottam a sport témakörét, mert szoros kötődésem van hozzá. Jómagam is nyolc éven keresztül aktívan sportoltam, így pontosan ismerem a sport jótékony hatásait. Ezért gondoltam úgy, hogy a gyermekek körében is megvizsgálom azt, hogy ők miért az adott sportágot választják, ki befolyásolja őket a döntésben, aktívan sportolnak-e, és melyik életkorban melyik a számukra megfelelő sport.

VI. Egészségnevelés – Játék- és szabadidő-szervezés – Tehetséggondozás

Annak érdekében, hogy kérdéseimre választ kapjak, kérdőíveket készítettem, amit Magyarországon – Kozármislenyben –, illetve Németországban – Bad Nauheim városában – osztottam ki az óvodás korú gyermekek szüleinek. Hipotézisként a következőket állítottam fel: A német gyerekek több időt töltenek a médiumok előtt, mint a magyar gyerekek. A magyar fiúk körében a legkedveltebb sport a labdajáték. A magyar gyerekek hetente legalább egyszer sportolnak. Ezek közül az első hipotézis nem igazolódott be, a többi igen.

Dolgozatomban írok a gyermekek mozgásfejlődéséről, ezen belül a testfelépítésük jellemzőiről, az idegrendszerük jellemzőiről, a képességek fejlődéséről és a mozgás tökéletesedéséről. Végül megemlítem még a mozgásfejlődés zavarait is.

Dolgozatom részét képezi még a sport fontossága című fejezet is. Miért fontos a sport már gyermekkorban, hogyan viselkedjünk a sport közben felmerülő konfliktusoknál. Valamint itt írok még a sport fejlesztő hatásairól is.

Ezután írok arról, melyik életkorban, melyik sport a legmegfelelőbb a gyerekek számára, a 3–4, 5–6 illetve 7 évesek tekintetében. Mindezek után írok még munkámban a gyógytorna és gyógytestnevelés alapvető különbségeiről, illetve a gyógytorna jótékony hatásairól is, valamint még arról, miért is szükséges a gyógytorna.

Dolgozatomban bővebben írok a fizikai aktivitás és a tévénézési szokásokról a gyermekkorban. Ezen belül a mozgás szerepéről, a tv funkciójáról, a számítógépről, a gyerek fő tevékenységéről, a játékról, a tv nézés pozitív oldalairól, illetve az egyensúly megtalálásról.

A gyermekek és a tv kapcsolatának kifejtése után a kérdőív elemzésemet következik, külön németországi, illetve külön magyarországi viszonylatban.

Végül Gaál Andrea lurkótornája képezi dolgozatom utolsó szakaszát. Itt Gaál Andreáról és egy foglalkozásról írok, illetve arról, miért kezdte el a lurkótornát.

RÁBAI DÁVID

Neveléstudományi MA MA, 7. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Fenyő Imre egyetemi adjunktus, DE BTK

Sportolók nevelése, az edző-játékos hatás működése a tenisz sportágban

A dolgozat megírásának az volt a célja, hogy választ kapjon arra a kutatási kérdésre, hogy valóban fontos-e egy egyéni sportágban, ez esetben a teniszben az edző megléte, milyen hatással járhat a kettejük együttműködése, hogyan élük át a közös működést a sportolók, illetve egy esetleges edzőváltás okozta változás kimutatható-e a játékos eredményeiben.

A dolgozat öt szerkezeti egységből tevődik össze. Az első részben az edző-játékos hatás kerül elemzés alá a sportpedagógiai szakirodalmak alapján, itt leginkább Gombocz János és Cserhádi László szakirodalmi könyveire támaszkodtam. A dolgozat második részében szubjektív beszámolók segítségével keressük a hatás működését, ahol három, ma is aktív világsztár életét vizsgáljuk meg ebből az aspektusból. A harmadik részben statisztikai elemzések következnek, a negyedik fő egységben pedig egy esettanulmány készült Bondár Annával. Az utolsó, ötödik részben van az összegzés, amelyben az összefoglalás található és a végső konklúzió levonása a kérdésben.

A kutatási kérdés az volt, hogy az edző-játékos hatás működése milyen hatással van a játékosok életére, valóban fontos-e egy edző szerepe, léte egy egyéni sportágban, ez esetben a teniszben. Milyen hatást vált ki a játékos eredményeiben egy esetleges edzőváltás.

A kutatási módszer kvalitatív és kvantitatív kutatás volt, hiszen kvalitatív módszerrel történt az interjúkészítés és maga az esettanulmány, amely Anna élete alapján készült. A kvantitatív kutatási rész

pedig a statisztikaelemzés volt, melyek során a számokból igyekeztünk fontos információkat kinyerni.

Az elemzések és a kutatás során kiderült, hogy nagy hatással bír az edzői szerep a tenisz sportágban és egy esetleges edzőváltás okozhat negatív és pozitív hatásokat is a játékos teljesítményében. Ez mind a szubjektív beszámolók, az objektív megközelítés és az esettanulmány alapján kinyert eredményekből állítható.

KERESZTVÖLGYI ÁGNES

Gyógypedagógia BA, 7. félév

Kaposvári Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Takács István egyetemi docens, KE PK

Verbális agresszió a középiskolában (Egy speciális szakiskolás és egy szakiskolás osztály összehasonlítása)

A gyermekek, serdülők és ifjak a jövő letéteményesei, ezért fontos az, hogy kiemelten foglalkozzunk velük, az őket érő hatásokkal és ezek összefüggésében magatartásukkal. Úgy vélem, szülőként és pedagógusként óriási a felelősségünk velük kapcsolatban, ezért a problémák megkerülése helyett a velük való szembenézés szükségességét érzelve választottam ezt a leginkább gyakorlati jellegű témát szakdolgozatom tárgyául.

Az iskola mint a gyermekek, serdülők szocializációjának alapvető, intézményes közege sajátos mikrovilágként is funkcionál, melyet írott és íratlan szabályok egyaránt működtetnek. Olyan hely, mint a

VI. Egészségnevelés – Játék- és szabadidő-szervezés – Tehetséggondozás

felnőttek világa: nap mint nap számos konfliktus zajlik benne, hiszen a szereplők sokféle érdeket képviselnek az oktatás mindennapjaiban. Az iskolai agresszió sokarcú jelenség, számos válfajával találkozunk, bármilyen szintjét vizsgáljuk oktatási rendszerünknek.

Az intézményes nevelésben-oktatásban a hétköznapiakhoz tartozó agresszív megnyilvánulások és ezek mértéke, megjelenési formája nagyon eltérő lehet, illetve egyénenként és közösségenként és időszakonként változhat. Számos ok áll egy-egy erőszakos megnyilvánulás hátterében, ezek azonban az esetek túlnyomó részében feltáratlanok maradnak a konfliktus szereplői előtt.

Szakdolgozatomban többek között arra is keresem a választ, hol van a határ a még egészséges önérdek-érvényesítés és az agresszió között, hiszen a két dolog egymással szoros összefüggést mutat.

Tudom azt, hogy a tanárok előtt leginkább a tanórai viselkedés nyilvánvaló, a szünetekben és az iskolán kívül zajló konfliktusok nagyobb része ismeretlen előttük, csak közvetve szereznek róluk tudomást, azt is csak néhány esetben. Ezért kutatásomhoz a megfigyelés és az interjú módszerét is felhasználtam a kérdőívek mellett. Hospitálás és számos beszélgetés alapján igyekszem elmélyíteni a kérdőívekből levont következtetéseket.

Szakdolgozatom végén igyekszem kitekintést nyújtani a prevencióval, illetve az intervencióval kapcsolatban, lehetséges megoldási módok után kutatva.

MÉSZÁROS ÁGNES

Hittanár-nevelőtanár MA, 4. félév

Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola

Témavezető:

Bencéné Dr. Fekete Andrea docens, KE PK

A családi életre nevelés az óvodában a hitélet segítségével

Ma már egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a családi életre nevelés háttérbe szorult a közoktatási intézményekben a sok nevelési és oktatási feladat mellett.

Dolgozatomban bemutatom a család, a családi életre nevelés fogalmát és befolyásoló tényezőit. Ismertetem az óvoda és a család, mint két nevelési szintér együttműködését, egyenrangú nevelőpartneri kapcsolatát.

Hipotézisként állítom fel, hogy a családi életre nevelés a mindennapokban főként a szerepjátékokban valósul meg, a babaszobában.

A mesék feldolgozása során nem a családi életre nevelésre helyeződik a hangsúly, inkább az engedelmességet, igazságosságot és a másokon való segítségadást tanulják meg a gyerekek. A családi életre nevelés e tanulási folyamatban háttérbe szorul.

Mindezek alapján megvizsgálom, szóbeli kérdések által, hogy intézményem négy csoportjában milyen meséket dolgoznak fel az óvónők egy tanévben hónapra lebontva; a tervezett történeteknek milyen nevelő hatásuk van, beleértve a családi életre nevelés területét is. Az eredményeket táblázatban és grafikonon mutatom be. E kérdések a megoldásához feltárom az eddigi és a jelenlegi helyzetet. Célom, hogy megkeressem a jövő útját.

A vizsgálatom bizonyítja, hogy az óvodában, a 2, 5–7 éves korú gyermekekkel feldolgozott meséknél csekély mértékben van jelen a családi életre nevelés.

Fontos lenne átgondolni az éves mese anyag összetételét, melyben több olyan történetet megismerhetnének a gyerekek, ahol e nevelési feladat előtérbe kerül.

VII. Humán- és társadalomtudomány-pedagógia – A hit és erkölcsstan tanításának módszertana

Ezek alapján tíz családi Bibliai történetet dolgoztam fel, melyeknek ismertetem a különböző nevelési és oktatási feladatát, a feldolgozás módszereit és a szükséges eszközöket. Az óra anyagát táblázatban foglalom össze.

FEHÉR VIVIEN

Tanár szak MA, 3. félév

Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. habil Ugrai János egyetemi docens, ME BTK

A Holokauszt történetének feldolgozása a magyar és a német tankönyvekben

A második világháború eseményei a mai napig nyomot hagytak az emberekben. Még ma is vannak túlélők, akik saját szavaikkal mondhatják el a történetet. A háború borzalmaihoz csatlakozik a Holokauszt is, amelyet általában a második világháborúval együtt tárgyalnak a közoktatásban.

Az említett témák feldolgozása a német és a magyar történelem tankönyvekben eltérő lehet. Kiemelt jelentőségű, hogy a közoktatásban miként adják elő az eseményeket, összefüggéseket, hogyan vannak megfogalmazva, ugyanis a tankönyvek által leírtak hatással vannak a tanulók gondolkodásmódjára, így ez erősen befolyásolhatja a tanulók által alkotott képet a tárgyalt témáról, jelen esetben a Holokausztról.

A tankönyveknél külön figyelmet kell szentelni arra, hogy segítséget nyújthassanak a társadalom számára a múlton való túljutáshoz. Ezen kívül mind a magyar, mind a német könyvekben fontos a történetek oly mértékű hangsúlyozása, hogy ez által megpróbáljuk elérni, hogy azok ne ismétlődhessenek meg.

VII. Humán- és társadalomtudomány-pedagógia – A hit és erkölcsstan tanításának módszertana

Az adott tankönyvek különböző perspektívából mutathatják be a történeket, más és más stílusban fogalmaznak. A Holokauszt feldolgozása több nézőpontból is megközelíthető, mint például az áldozatok, vagy a német lakosság szemszögéből. Ezen kívül a képi világ is eltérő lehet, amelyre szintén nagy gondot kell fordítani, hiszen a vizuális megjelenítés módja komoly hatással lehet a tanulókra.

Elemzésem célja feltárni a lehetséges eltéréseket a magyar és német történelem tankönyvekben az említett témák feldolgozásában, tárgyalásában. E mellett vizsgálatom célja az is, hogy felfedjem, eltér-e és ha igen, milyen mértékben tér el a magyar és német történelem tankönyvek felépítése, nyelvezete, stílusa. Ehhez azonban szükség van a magyar és német tankönyvi szabályozások, elvek bizonyos mértékű összehasonlítására és megismerésére is.

KISS KITTI

Informatikus könyvtáros BA, 5. félév

Eszterházy Károly Főiskola

Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar

Témavezető:

Göncziné Kapros Katalin tanársegéd, EKF TKTK

Asztali számítógépek vs. Okostelefonok

Manapság számtalan cikket lehet olvasni az újabbnál, újabb okostelefonok és táblagépek megjelenéséről, míg az asztali számítógépekről egyre kevesebb hír jelenik meg. Az IDC (Nemzetközi Piacutató Cég) számos felmérésben azt jósolja, hogy 2017-re az okostelefonok lesznek a legnépszerűbb eszközök a felhasználók körében, ezzel szemben az asztali számítógépeknek a száma stagnálást mutat az elkövetkezendő években. A kutatásom célja az, hogy felmérjem, szükség van-e még asztali számítógépekre a 21. században,

VII. Humán- és társadalomtudomány-pedagógia – A hit és erkölcsstan tanításának módszertana

és az okos eszközök képesek-e helyettesíteni ezeket az eszközöket? Ezért a kutatásomban az asztali számítógépeknek és az okostelefonoknak az előnyeit, hátrányait nézem meg és a leggyakoribb alkalmazásokat is vizsgálom. Továbbá összehasonlítom a két eszközt a táblagépekkel. Arra is keresem a választ, hogy a felhasználók milyen eszközökkel rendelkeznek, és mennyi időt fordítanak ezekre az eszközökre. A felhasználók véleményének felmérésére saját készítésű kérdőíves módszert alkalmaztam. A kérdőív eredménye megmutatja, hogy a 21. században szükség van az asztali számítógépekre, és azt is, hogy milyen felhasználói kontextusban.

PRÁGAI NIKOLETTA

Német nemzetiségi tanító BA, 6. félév

Gál Ferenc Főiskola

Pedagógiai Kar

Témavezetők:

Dr. Lipcsei Imre főiskolai tanár, GFF PK

Bíró Gyula főiskolai tanársegéd, GFF TSZK

Az erkölcsstan tantárgy bevezetésének tapasztalatai

Kutatásom témájául egy, a 2010-től érvényes, a nevelést központjába helyező oktatáspolitikai diskurzus kiemelt területeként számon tartott új, illetve megújult tantárgy, az erkölcsstan köznevelésben történő megjelenését, annak gyakorlatát, pedagógiai, módszertani kérdéseit, illetve a hozzá kapcsolódó innovációs lehetőségeket választottam.

Az etika/erkölcsstan tantárgy lépcsőzetes bevezetésével 2013. évtől egy olyan tantárgyi innovációs lehetőség tárult fel a köznevelés szereplői előtt, amely számos pontján magában hordozza az interdiszciplináris megközelítést, és a tantárgyi koncentrációk lehetőségét.

A tantárgy óriási hiányt tölt be, bevezetése mégis megosztotta mind a pedagógusok, mind a szülők közösségének egy részét. Az állami

VII. Humán- és társadalomtudomány-pedagógia – A hit és erkölcsstan tanításának módszertana

fenntartású intézményekben a tanulók szülei választhatnak, hogy gyermekük erkölcsstant, vagy hit- és erkölcsstant tanulnak felekezeti elköteleződésüknek megfelelően.

Olyan komplex tantárgy született, amely - mint tudományok leképeződése - magába ötvözi: az embertant, etikát, társadalomismeretet, filozófiát, humánbiológiát, vallásismeretet, vallástörténetet, szociológiát, kulturális antropológiát, és lélektant.

Dolgozatomban foglalkozom a tantárgy kialakulásának történetével és az erkölcsstannak a helyével és szerepével a kerettantervi követelmények tükrében. Dolgozatomban kitérőt teszek annak a kérdésnek felvetésére, hogy ki taníthassa ezt a tantárgyat, és miből tanítsa azt. Egyáltalán szükséges-e tankönyv a tanításhoz. A dolgozatban a forgalomban lévő leggyakrabban választott ötödikes erkölcsstan tankönyvek vizsgálatát végeztem el, illetve taglalom azokat a módszertani elemeket, amelyek a tantárgy élményszerű tanításához hozzájárulhatnak, és kérdőíves vizsgálatom nyomán vizsgálom a tantárgy bevezetésének tapasztalatait. Kérdőíves vizsgálatomat Békés, és Csongrád megye állami fenntartásban működő iskoláiban végeztem.

Írásomban igazolni gondolom, hogy a pedagógusok, szülők szükségét látták az erkölcsstan tantárgy rendszerezett bevezetésének. A kutatás kezdetekor feltételeztem, hogy a pedagógusoknak a tantárgy bevezetésével kapcsolatban pozitív tapasztalatai, illetve a tantárgy fejlesztésére is építőjellegű ötleteik vannak. Kérdőíves vizsgálattal igazolni kívántam, hogy a tantárgy elfogadott, a tanulók által kedvelt, és változatos módszertani lehetőségeket kínáló tantárgy.

Dolgozatom kísérletet tesz az erkölcsstan tantárgy bevezetésének komplex vizsgálatára.

VARGA NIKOLETTA

Óvodapedagógus BA, 6. félév

Kaposvári Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Bencéné Dr. Fekete Andrea egyetemi docens, KE PK

Családi életre nevelés az óvodában

A család kiemelten fontos szerepet tölt be a kisgyermek életében, hiszen a spontán tanulás révén ösztönösen lemásolják azokat az apai, anyai, nagyszülői, testvéri viselkedéseket, viszonyulásokat, ami őket körülveszi. Ezek a minták felnőttkorban automatikusan, ösztönösen működnek. Sajnos nem minden embernek van lehetősége arra, hogy felnőttként egy önnevelés, önkorrekción során változtasson ezeken a berögzült modelleken.

A témám szakirodalmi megközelítése során bemutattam a család fogalmát, funkcióit, történetét, a családtípusokat és a családi életre nevelést. Dolgozatomban az óvodai családi életre nevelés kérdésköréhez kapcsolódó kutatómunkám eredményeit is elemeztem.

Megvizsgáltam az óvodai nevelési programokat, hogy megjelenik-e bennük a családi életre nevelés. Dolgozatomhoz kapcsolódó kutatómunkámban az óvodáskorú gyermekek családi életre nevelésének fontosságát, annak mindennapos gyakorlatát és hatékonyabbá tételi lehetőségeit vizsgáltam az óvodapedagógusok és a szülők szemszögéből.

A vizsgálati eredmények elemzése során kiderült, hogy egyaránt nagyon fontosnak tartják a családi életre nevelést mind a szülők, mind pedig a pedagógusok is.

Megdöbbenő azonban, hogy mennyire eltérő a szülők és a pedagógusok véleménye azzal kapcsolatban, hogy milyen a családokban a gyermeknevelés minősége. A szülők jó példának tartják magukat gyermekeik számára, azonban a pedagógusok a mindennapokban nem ezt tapasztalják.

VII. Humán- és társadalomtudomány-pedagógia – A hit és erkölcs tanításának módszertana

Abban mindkét megkérdezett csoport egyet ért, hogy a rohanó világunkban nem jut elég idő a gyerekekre. Szerintük jobb családtámogatási rendszert kellene létrehozni a társadalomban, hogy ne a sok munka vegye el a szülők energiáját, idejét.

Véleményem szerint, amennyiben az óvodai nevelés során nagyobb hangsúlyt kapna a családi életre nevelés - kihasználva a játék jótékony hatását is - nagyobb sikereket lehetne elérni. A gyerekek játékosan átélhetnék, elsajátíthatnák (életkornak megfelelő szerepjátékok, drámajátékok, mesék, énekek, mondókák, versek játékosával - tanulásával) a klasszikus családmodell felépítését, úgy, hogy ez természetessé váljon számukra, ezáltal ösztönözve őket arra, hogy milyen jó lesz apukának, anyukának lenni.

BABICZKI TAMÁS

Informatikus könyvtáros BA, 5. félév

Eszterházy Károly Főiskola

Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar

Témavezető:

Dr. habil. Kis-Tóth Lajos főiskolai tanár, EKF TKTK

Okostelefonok intelligens használata, különös tekintettel az olvasási kultúrára és a felhasználói szokásokra

A mobil (okos) telefon egy olyan technológiai eszköz, ami szinte minden pillanatban nálunk van, az életünk részévé vált, ami nélkül az ember már nem képes megélni, és felhasználóik száma egyre csak növekszik.

A dolgozatomban arra keresem a választ, hogy ismerjük-e azt a készüléket, amit naponta több óra hosszán keresztül tartunk a kezünkben; és milyen információink vannak a kommunikációs központként működő készülékekről.

VII. Humán- és társadalomtudomány-pedagógia – A hit és erkölcsstan tanításának módszertana

Az általam készített munka célja kettős: egyrészt egy tömör összefoglaló írás készítése az okostelefonok fogalmi struktúrájáról, fejlődéséről és a trendjeikről. Ezeknek a trendeknek a kialakulásában és alakulásában nagy szerepük van a felhasználóknak, így jó tudni, hogy merre is vezet az okostelefonok fejlődése. A mobiltechnológia az az iparágazat, amely az egyik leggyorsabban fejlődő technikai szegmens a világon. Érdemes figyelni ennek a fejlődését, hiszen ami ma még csak egy jó ötlet, holnap már lehet, hogy életünk egy meghatározó trendje lesz. Az okostelefonokkal kapcsolatos rész egy lehetséges jövőképekkel zárul. A munkám következő nagy egysége az olvasói, valamint a felhasználói szokások változásának ismertetése, majd egy saját kérdőíves kutatás bemutatása.

Sokan foglalkoztak már ezzel a témával, köztük Kámán Veronika is (Olvasási szokások változása, A jelen forradalma: olvasás a weben). Ezt a kérdést az indokolja, hogy sokszor halljuk, hogy egyre kevesebbet olvasnak nyomtatott forrást, könyvet a fiatalok, amely részben igaz is, de erről nem csak a fiatalság tehet, hanem az a felgyorsult információközpontú világ is, amiben élünk. Viszont még mindig vannak olyan írások, amiket szívesebben olvasnak el a mai digitális kor szülöttei is papíralapon, mint elektronikus felületen.

Kérdőíves kutatással szeretném feltérképezni, hogy mennyire igazak ezek az állítások, illetve azt, hogy a mai fiatalok mennyire ismerik a mobiltelefonjaikat.

A kérdőívnek két nagy része van, az első rész a telefonokkal kapcsolatos technikai ismereteket tárja fel, hogy a hardveres és szoftveres lehetőségekkel mennyire vannak tisztában, illetve, hogy ezekkel mennyire elégedettek a felhasználók. A kérdőív második része a korábban vázolt olvasási szokásokra kérdez rá a 18–28 éves populációban. A kérdőív kitöltése 2014 decemberében kezdődött meg és december 31-én zárult le (91 kitöltő). Az eredmények és az ebből levonható következtetések bemutatásra kerülnek, igazolva, vagy esetleg cáfolva azt az állítást, mely szerint a mai fiatalok egyre kevesebbet olvasnak.

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

TÓTH EDINA BETTINA

Tanító BA, 7. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Tanító- és Óvóképző Kar

Témavezető:

Trentinné Dr. Benkő Éva adjunktus, ELTE

A gyerekek kreativitásának fejlesztése az iskolában, különös tekintettel az angolórákra

Dolgozatom célja olyan módszerek bemutatása, melyek segítenek a 6–12 éves gyerekek kreativitásának kibontakoztatásában, fejlesztésében. Egy külön fejezet szól arról, hogyan segíthetjük elő a tanulók kreativitásának fejlődését az angolórákon.

Ehhez először a kreativitás jelentőségét és fogalmát tisztázom dolgozatomban. Ez utóbbi esetében több szempontból is vizsgálom a kreativitást: a dolgozatban szereplő definíciók pszichológiai, pedagógiai és nyelvészeti meghatározásai, megközelítései a fogalomnak. Ezt követően a dolgozat kitér arra, hogy a szakirodalom hogyan vélekedik az iskola hatásáról a kreativitás fejlődésében. Mindezek után bemutatok számos, a kreativitást fejlesztő technikát, játékot, programot és tanítási módszert. A dolgozat egy fejezete általánosabb tanácsokat is tartalmaz avval kapcsolatban, hogy pedagógusként hogyan őrizhetjük meg a tanulók kreativitását. Dolgozatom gyakorlati része egy kutatást mutat be, melynek során triangulációt alkalmazva három csoportot kérdeztem arról, mit gondolnak a kreativitásról, és annak fejleszthetőségéről: leendő angol nyelvpedagógusokat (egyetemi hallgatókat), gyakorló angoltanárokat és egyetemen angol módszertan tanító oktatókat. A személyes interjúk tartalmáról egy összefoglaló szerepel a dolgozatban, illetve a kérdéssor és néhány kérdésre adott válasz a mellékletben található. A kutatást kiegészíti egy dokumentumelemzés is, melynek során a Nemzeti alaptantervben vizsgáltam a kreativitást annak megjelenése, illetve hangsúlyozottsága

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

szempontjából. Ezzel kapcsolatban előzetes feltevésem az volt, hogy a tanterv nem szentel kellő figyelmet a kreativitásnak, netán nem is tartalmazza azt.

Végül egy konklúzió foglalja össze a dolgozat elméleti és gyakorlati részét, mely konkrét megoldási javaslatokat is tartalmaz arra vonatkozóan, hogyan lehetnének jobb hatással a tanulók, nyelvtanulók kreativitására a tanítás során.

SÜTŐ RÉKA

Angol nyelv és irodalom BA, 7. félév

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Filológia

*Témavezető:
Huszi Ilona docens, HT*

A kárpátaljai magyar tizenévesek nyelvi repertoárjának vizsgálata

A jelen pályamunkában a következő kérdésekre kaphatunk választ: mi a nyelvi repertoár? Miért fontos vizsgálnunk a kárpátaljai magyar tizenévesek nyelvhasználatát? Miként vélekednek a saját nyelvtudásukról különböző kárpátaljai magyar tannyelvű iskolák tanulói?

Az első fejezetben a nyelvi repertoár, a két- és többnyelvűség fogalma, a kárpátaljai nyelvoktatás helyzete kerül kifejtésre a rendelkezésre álló szakirodalom felhasználásával.

A tanulmány második és harmadik részében a kárpátaljai magyar tizenévesek nyelvismeretével, nyelvhasználatával foglalkozó kutatás részletei olvashatók. Különböző megfigyelésekre és kutatásokra került sor a témával kapcsolatban, a régió magyar tannyelvű nemzeti

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

kisebbségi iskoláiban, bepillantást nyerve a nyelvi és más jellegű problémákba.

Fény derült a tanulók által tanult és használt nyelvekre. Összesen 75 tizenéves vett részt kérdőíves kutatásban (15–17 éves tanulók). Az eredmények alátámasztják, hogy a tanulóknak nincsenek problémáik az anyanyelvük használatával, az államnyelvet viszont gyengén beszélik. Fontosnak tartják az államnyelv elsajátítását későbbi életükre vonatkozóan. A megkérdezett tanulók az általuk tanult idegen nyelvet leggyakrabban az internet használatánál és filmek megtekintésénél alkalmazzák, ezzel is elősegítve annak elsajátítását. Az ukrán nyelvet főleg üzletekben, orvosi vizsgálatokon és ukránnyelv-órákon használják.

KATONA JÓZSEF ÁLMOS

Angoltanár-magyartanár MA, 6. félév

Eszterházy Károly Főiskola
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Vermes Albert tanszékvezető egyetemi docens, EKF BTK

A megértés és fordítás viszonya, szerepe az oktatásban

A globalizáció erősödésével, az interkulturális együttműködés és a kommunikáció növekvő jelentőségével a fordítás tudománya is egyre nagyobb hangsúlyt kap. Ez a diszciplína is fejlődik, az élet új terein jelenik meg, illetve más viszonyokba helyeződik.

A nyelv- és irodalomtanítás is változik, így elkerülhetetlen, hogy a fordítás tudományának oktatáson belüli szerepe is módosul, újraér-

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

telmeződik. Ez a jelenség, illetve folyamat képezte a kutatási munka kiindulási pontját és hátterét.

A tudományos munka tárgya az idegennyelv-oktatás során megjelenő megértési és/vagy fordítási kérdések, problémák, jelenségek értelmezése; valamint az aktuális módszerek ismertetése, azok kritikája, alternatívák bemutatása.

A forrás- és szakirodalom elemzése mellett kutatásaimat empirikus módon is folytattam, ami többek között 100 plusz 30 kérdőív kitöltését jelentette. A 30 nyelvtanár esetében kíváncsi voltam a fordításhoz való hozzáállásukra, fordítás-módszertani praktikáikra, valamint nyitottságukra az alternatív módszerekkel szemben. A 100 diák esetében szintűgy a fordítással kapcsolatos attitűdjeiket, meglátásaikat vizsgáltam a kérdőívek segítségével.

A cél a tárgynál megjelölt kérdések, problémák, viszonyok részletes feltárása volt. Ezek a következők:

- Milyen jellegű a megértés és a fordítás viszonya? Hogyan befolyásolják egymást?
- A fordítás és a gyakorlata inkább támogatókra vagy ellenzőkre lel a mai nyelvoktatásban?
- Hogyan van jelen a fordítás az idegennyelv-oktatási módszertanban? Megfelelően használják-e?
- Milyen alternatív módszerek használhatók a fordítás megfelelő és egyben hatásos nyelvoktatásbeli alkalmazásához?
- Hogyan viszonyul az idegennyelv-oktatás az irodalmi jellegű szövegekkel való munkához?

A végső cél olyan módszerek megtalálása volt, melyek a megértés, az értelmezés és a fordítás viszonyát az irodalom és a nyelv integrált használata, szintézise révén tisztázzák.

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

LASSÁN PETRA

Turizmus-vendéglátás BA, 7. félév

Nyugat-magyarországi Egyetem

Apáczai Csere János Kar

Témavezető:

Görcsné Dr. Muzsai Viktória egyetemi docens, NYME AK

A turizmus szakos hallgatók nyelvtanulási motivációi, stratégiái és eredményei

Korunk európai polgárának egyik jellemzője a többnyelvűség, amely azt jelenti, hogy egy személy az anyanyelvén kívül kettő vagy annál több nyelven beszél, ír, olvas, ért (az is lehetséges, hogy nem azonos szinten). Ma már ez a többnyelvűség bizonyos szakmák esetében alapkövetelménynek számít. Ezzel kell szembenézniük a jövő turisztikai szakembereinek is, amely nem könnyű feladat.

2012-ben végzett kutatásom során sikerült feltérképeznem a turizmus-vendéglátás szakos hallgatók stratégiáit és azokat összehasonlítottam a szakirodalomban megnevezett stratégiákkal. Dolgozatomat bemutattam a 2013-as OTDK kaposvári Tanulás- és Tanításmódszertani - Tudástechnológiai szekciójában.

Az OTDK tapasztalatai, valamint a kutatási összehasonlítás eredményei további kutatómunkára ösztönöztek. Az érdekelt, hogy amennyiben a korábban megkérdezett hallgatók valóban sikeres nyelvtanulónak számítanak, úgy mi az oka annak, hogy sok hallgató a szükséges nyelvvizsga hiányában nem tudja átvenni diplomáját.

Kutatómunkám jelenlegi fázisában olyan tényezőket vizsgáltam, mint a hallgatók motivációja és a nyelvtanulással szemben tanúsított attitűdje, illetve megpróbáltam felderíteni azokat a tényezőket is, amelyek nehézséget jelentenek a nyelvtanulás során.

Munkámat azonban ezen a ponton sem tekintem lezártnak, hiszen a nyelvtanulási folyamat számos olyan területtel rendelkezik, amely-

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

nek megismerése segítségével szolgálhat a nyelvtanulók és nyelvtanárok munkájában. Igyekezem több szinten és szempontból folytatni a megkezdett vizsgálódást, és kutatási eredményeimről különböző fórumokon, konferenciákon és publikációkban beszámolni, ezzel is segítve a kérdéskör minél pontosabb feltárását és a megoldás keresését.

MÁRKI HERTA

Némethanár és magyar mint idegen nyelv tanára
MA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Feldné dr. Knapp Ilona egyetemi docens, ELTE BTK

A migráns gyermekek idegennyelv-oktatása mint új tanári feladatkör a magyar iskolákban

Dolgozatomban migráns gyerekek nyelvi fejlődésével, valamint nyelvfejlesztésükkel, mint tanári feladattal foglalkozom. A téma iránti érdeklődésem abból fakad, hogy egy mentorprogram keretében migráns gyerekek magyar mint idegen nyelv oktatásával, szaktárgyi felzárkóztatásukkal és a német nyelv megtanításával foglalkozom.

A program során harmadik országból érkező tanulók iskolai és társadalmi integrációját segítjük. A projekt célcsoportjába tartozó gyerekek többségükben állami közoktatási intézményekbe kerülve kezdik vagy folytatják tanulmányaikat, ahol az egynyelvű magyar iskola-rendszerben kell megtanulniuk érvényesülni. Nyelvi akadályoztatásuk miatt azonban a kezdetektől hátrányt szenvednek magyar anya-

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

nyelvű társaikhoz képest. A program célja – az egyéni és közösségi mentoráláson túl – a migráns gyermekeket tanító pedagógusok szakmai munkájának segítése, amihez egyelőre még nem áll rendelkezésre sem a gyermekek, sem az őket tanító pedagógusok számára elegendő segédanyag.

Munkám két fő részre tagolódik: az első részben a magyar oktatási rendszer felépítésével, az iskolakötelezettséggel valamint az idegennyelv-oktatással foglalkozom. Tisztázom a migráció fogalmát, majd bemutatom a mentorprogramot, ahol reflektálok mentori tevékenységeimre és empirikus kutatást végzek. Konkrét esetekkel foglalkozom; kínai, vietnámi és kazah származású diákok nyelvi előrehaladásának folyamatát vizsgálom meg. Kutatásomhoz kérdőívet használok, amelynek kérdései három fő szempont köré csoportosulnak: milyen nyelvi képességekkel rendelkeznek a tanulók, melyik nyelveken milyen mértékben jelenik meg az írásbeliség, mennyire motiváltak saját többnyelvűségük kialakításában. A többnyelvűség kiteljesedésében az intézmény kínálja nekik az idegen nyelveket. Azonban kérdéses, hogy milyen szinten sajátították el anyanyelvüket, mennyire bírják a magyar nyelvet és képesek-e a meglévő tudásukra építve a magyar nyelv közvetítésével egy újabb idegen nyelvet megtanulni.

Véleményem szerint, fiatal tanárként egy olyan problémával foglalkozom, amely önálló kutatást igényel és elmondható, hogy ezek a gyerekek sajátos bánásmódot igényelnek. Számomra, mint tanárjelölt számára, fontos, hogy segítsen a migráns tanulók beilleszkedését. Úgy gondolom, hogy az iskolai mentorprogram hozzájárul ahhoz, hogy megkönnyítsük az integrálódásukat, és jó kapcsolat alakuljon ki a szülő és a pedagógus között.

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

MISKEI RÉKA

Német és nemzetiségi német, angol tanári MA
MA, 7. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Feldné dr. Knapp Ilona egyetemi docens, ELTE BTK

A csoportmunka sikerének feltételei

A dolgozat alapját az a hipotézis adja, hogy a csoportmunka sikerének feltételei optimalizálhatók. Ezt a hipotézist empirikus kutatás keretében vizsgáltam. A kutatás megtervezéséhez és kivitelezéséhez elengedhetetlen volt a téma elméleti háttérének megismerése. Ezért a dolgozat első fele áttekintést ad az idegennyelv-oktatás legfontosabb koncepcióiról, a munkaformákról és a kommunikáció egyes modelljeiről.

A dolgozat a következő fogalmakból indul ki. A nyelvet szociális cselekvésként értelmezzük, és ebből a nyelvdefinícióból vezetjük le a kommunikatív kompetencia céljait, a tanulást pedig egyéni tevékenységként és konstrukcióként fogjuk fel. A tanulási folyamat a tanuló már meglévő ismeretei és képességei alapján megy végbe, ezért mondhatjuk, hogy a tanulás eredménye egyénenként különböző. A kommunikáció vizsgálatánál fontos szerepet játszik annak kapcsolati aspektusa, hiszen a csoportmunkában csak akkor működik a kommunikáció, ha a tagok jó viszonyt ápolnak egymással.

Az idegennyelv-oktatás ma komplex folyamatként írható le, amelyben nyelvi és nem nyelvi természetű célok is helyet kapnak. Az empirikus kutatás ebben az esetben kvalitatív jellegű volt és az esettanulmány módszerével történt. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a csoportmunka az idegennyelv-oktatásban kétféle funkciót

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

tölt be. Egyrészt hozzájárul a nyelvi cselekvőkészség fejlesztéséhez, másrészt lehetőséget teremt a szociális tanulás kibontakozására.

GARAY BIANKA

Némethanár és magyar mint idegen nyelv tanára
MA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Feldné dr. Knapp Ilona egyetemi docens, ELTE BTK

A tanulói önállóság fejlesztése a szövegértés területén a német mint idegen nyelv oktatásban

Manapság a szövegek az idegennyelv-oktatásban központi szerepet töltenek be. Bemutatják az adott idegen nyelvet, tartalmakat közölnék és mintaként szolgálnak a tanulók számára az önálló szövegalkotáshoz.

Az idegen nyelvű szövegek olvasása és értése nagy kihívás elé állítja a diákokat, mert egy az anyanyelvüktől eltérő nyelven kell boldogulniuk a szövegek világában. Az idegen nyelvű szövegek értésében a különböző olvasási stratégiák alkalmazása kiemelt fontossággal bír. A szövegek önálló értése mint tanulási cél akkor valósulhat meg igazán, ha az oktatás hozzájárul a tanulói önállóság fejlődéséhez.

A tanulók gyakran nehézségekbe ütköznek a szövegértésben, amelyet elsősorban a szövegben kulcsszavakként működő ismeretlen szavak okoznak. A jelen munka azt vizsgálja, hogy az összetett főnevek jelentését – amelyek gyakran kulcsfontosságú szerepet töltenek be a szövegértésben – milyen stratégiák segítségével lehet kikövet-

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

kezetni. Az összetett főnevek gyakorisága rendkívül jellemző a német nyelvre, szemben a magyarral, ahol ezeket gyakran csak más szerkezetekkel tudjuk kifejezni.

Az összetett főnevek jelentésének kikövetkeztetését a szövegekben tanulási nehézségként említhetjük, ezért is lenne érdemes foglalkozni a témával az idegennyelv-oktatásban. A dolgozat központi kérdése az, hogy miként lehet azt a képességet fejleszteni, hogy a tanulók önállóan tudják az összetett főnevek jelentését megfejtetni. Mivel ez a folyamat egy rendkívül nagy kognitív teljesítményt követel meg a tanulóktól, hozzájárul az idegen nyelven történő összetett gondolkodásmód kialakulásához is.

ORBÁN GABRIELLA

Anglisztika BA, 6. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Rachel Appleby anyanyelvi lektor, ELTE BTK

A filmek és sorozatok szerepe az idegen nyelvek osztálytermen kívüli tanulásában

A dolgozat témája a nyelvtanulás, amely érdekes és változatos terület sokoldalú eszköztárral, így lehetőséget biztosít a nyelvtanulóknak arra, hogy a számukra leginkább megfelelő módszereket alkalmazva sajátíthassanak el egy nyelvet, illetve fejleszthessék a már meglévő tudásukat. A dolgozatomban az osztálytermen kívüli nyelvtanulási lehetőségek közül azt vizsgáltam, milyen hatással van a filmek és a sorozatok idegen nyelven történő nézése a nyelvtanulásra. Előzetes feltevésem szerint ennek a módszernek az alkalmazása bizonyos

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

körülmények között kedvezően hat a szókincs, a hallás utáni értés és a kommunikáció fejlődésére.

A dolgozat első részében a szakirodalom állításait vettem össze négy téma szerint csoportosítva. Először azokra a körülményekre összpontosítottam, amelyek lehetővé teszik, hogy hasznos nyelvtanulási módszerként lehessen alkalmazni. Ez után azt tanulmányoztam, hogy a különböző műfajok milyen befolyással lehetnek a sikerre. Ezt követően a feliratok szerepét elemeztem. Itt a feliratok használatának, illetve elhagyásának esetleges hatásai mellett a nyelvválasztás kérdésének fontossága is megjelenik. Végül a módszer alkalmazásával nyerhető előnyöket írtam le, melyek az előzetes várakozásaimmal megegyezően a szókincs, a hallás utáni értés és a kommunikáció fejlődése.

A tudományos munkák mellett saját készítésű kérdőívem és interjúk által gyűjtött adatok segítségével térképeztem fel ezt a témát. A kérdőívre adott válaszok alapján egy általános képet sikerült alkotnom a témával kapcsolatban, míg az interjúk betekintést engedtek három nyelvtanuló egyéni szokásaiba és motivációiba. Az így kapott adatokat összevetettem a tudományos munkák eredményeivel is.

Összességében megerősítést nyert, hogy az idegen nyelven történő film-, illetve sorozatnézés hasznos nyelvtanulási eszközként is alkalmazható.

VIII. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája I.

GYEBNÁR MÁRIA

Tanító BA, 4. félév

Gál Ferenc Főiskola

Pedagógiai Kar

PUSZTAI VIKTÓRIA

Pedagógia szak BA, 4. félév

Gál Ferenc Főiskola

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Olteanu Florea főiskolai docens, GFF PK

Viața tradițională la românii din Chitighaz până în secolul al XX-lea - Kétegyházi románok hagyományos élete a XX. századig

„Viața tradițională la românii din Chitighaz până în secolul al XX-lea-Kétegyházi románok hagyományos élete a XX. századig” címmel készítették dolgozatukat, melyben feltárják a főként 19. századi magyarországi románság életét, hagyományait, a gyermek szerepét, és hogy hogyan maradt fent mind a mai napig ez a zárt közösség és az anyanyelv. Megfigyelték, hogy változott-e valami az akkori és a mai hagyományok között. A szerzők azért ezt a témát választották, mert az egyik fél maga is részben román nemzetiségű, másik fél, pedig leendő pedagógusként betekintést szeretett volna kapni a nemzetiségi családok életébe, hogy megérthesse őket, viselkedésüket, mert hazánk egy multikulturális ország, és Békés megyében nagy számban élnek románok, akikkel a mindennapi életben is találkozunk.

TOLDI ANIKÓ

Némettanár MA, 1. félév

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. habil. Hárs Endre egyetemi docens, SZTE BTK

**„Egy előítélet, mely valóban él” – Beszéljünk a sztereotípiákról!
Az előítéletek leküzdése audiovizuális eszközök segítségével a két
tanítási nyelvű gimnáziumok kultúraismereti tanóráinak példáján**

Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek az idegennyelv-
oktatásának módszertanára. Kutatásom ezt a spektrumot bővíti: azzal
a kérdésfeltevéssel foglalkozom, hogy a német nyelvű, célnyelvi
civilizáció tanórákon belül a nyelv- és kultúraoktatás által fejleszthe-
tő-e a diákok szociális kompetenciája idegen nyelvű filmek és sorozatok
által. A kutatás elsősorban a diákok előítéletekhez és sztereotí-
piákhoz való viszonyát, valamint azoknak leküzdését helyezi közép-
pontba. A dolgozat első részét elméleti fejezetek alkotják, ahol be-
mutatásra kerül a sztereotípiák, előítélet és kisebbség fogalma, vala-
mint a magyarországi két tanítási nyelvű gimnáziumok rövid történe-
te és képzési struktúrája. Az elméleti részhez kapcsolódik a dolgozat
második nagyobb egysége. Ebben a részben ismertetem a kutatásom
eredményeit, melyet egy magyarországi német két tanítási nyelvű
gimnáziumban végeztem. A vizsgálati eredmények mennyisége miatt
összetett és végleges következtetéseket nem vonhatok le, azonban
mindenképpen érdemes kiemelni, hogy a kapott eredmények tükré-
ben a diákok szívesebben tanulnának a német kultúráról és annak
minden más komponenséről filmek segítségével. Emellett úgy vélik,
hogy a szociális érzékenységük is toleranciájuk is pozitív irányba
változna ezen módszer alkalmazásával. Ezek kapcsán tehát úgy gon-
dolom, hogy bizonyára nagy a valószínűsége annak, hogy igény van

IX. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája II.

az ilyen jellegű tanórákra, és érdemes lenne további kutatásokat végezni annak érdekében, hogy ez tényleges bizonyítást nyerjen.

KUHÁR JÓZSEFNÉ

Tanító BA, 7. félév

Szent István Egyetem

Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

Témavezető:

Timárné Hunya Tünde főiskolai docens, GFF PK

Az idegennyelv-tanulás sikerességének útjai

A szerző kutatása során arra a kérdésre keresi a választ, hogyan lehetne hatékonyabbá tenni az idegennyelv-tanítását intézményi keretek közt. Számos javaslatot kap az olvasó arra, hogyan lehetne megszerettetni a gyermekekkel a németórát.

A szerző olyan módszereket és taneszközöket dolgozott ki, amelyeket egyszerűen, gazdaságosan meg lehet valósítani a mindennapi oktatásban. Fontosnak tartja, hogy az iskolai tanórákon kívül is találjunk alkalmat az idegen nyelvek használatára.

Kidolgozott egy olyan társasjátékot, amely Magyarországon bármely iskolában alkalmazható, másik idegen nyelvre is adaptálható, megkönnyítve ezzel a tanítók-tanárok munkáját. A dolgozat utolsó harmada bemutatja a nyári szünetben rejlő lehetőségeket, német nyelvi táborok tapasztalatait, a szervezés technikai fogásait, kivitelezését.

SZABÓ ÁGNES

Óvodapedagógus szak, német nemzetiségi szakirány
BA, 5. félév

Eötvös József Főiskola Szegedi Úti Campus

Témavezető:

Manzné dr. Jäger Mónika főiskolai tanár, EJF Szegedi Campus

A német kisebbségi kulturális értékek feldolgozása az újhartyáni óvodában

Témaválasztásom indoklása:

Dolgozatom témájának kiválasztásában több okot is meg tudok említeni. Az egyik jelentős ok a szülőhelyem, ahol élek Újhartyán (Hartian). Valamint fontos számomra, hogy az újhartyáni német nemzetiségi óvodában dolgozhatom. Ezen kívül személyes ok is motivált, ami a származásom, hiszen anyai ágon az őseim német származásúak. A dolgozatom címe: „A német kisebbségi kulturális értékek feldolgozása az újhartyáni óvodában”.

Célkitűzéseim:

A legfontosabb célom a helyi szokások és hagyományok bemutatása, ápolása. Dolgozatom a szakirodalom segítségével, elsősorban gyűjtőmunkám eredményeként született.

Hipotézisek:

- 1) Feltételeztem, hogy az újhartyáni óvodában lehetőségeket nyújtanak arra a pedagógusok, hogy az óvodáskorú gyermekek különböző játékos módszerek segítségével megismerjék a helyi hagyományokat.
- 2) Feltételeztem, hogy a gyermekek még nem értik a hagyományok jelentőségét, de érdeklődően állnak ezekhez a témákhoz.

Módszereim:

Dolgozatom feldolgozásában többféle módszert alkalmaztam. Szakirodalmak feldolgozását, kutatómunkát, gyűjtőmunkát, hagyományőrző és kulturális érték közvetítő rendezvényeken való részvételt,

IX. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája II.

„Stationenmunkát”, „Projektmunkát”, valamint interjúkat használtam.

Hagyományápolás az Újhartyáni Német Nemzetiségi Óvodában:

Óvodánk középpontjában a hagyományápolás áll. A gyermekek különböző hagyományőrző eseményeken vesznek részt. Dolgozatomban néhány ünnepet mutattam be, amit az újhartyáni óvodában ápolnak. Milyen helyi hagyományokat és szokásokat őriztek meg? A hagyományok mellett gyűjtöttem dalokat, verseket és mondókákat. Munkámban a következő ünnepeket dolgoztam fel: „Hartyánfesz”, szüret, Márton-nap, advent, Mikulás-nap, karácsony, farsang és a húsvét. Valamint egy témát: az újhartyáni lakodalmas szokásokat „Stationenmunkával” dolgoztam fel. Ehhez egy táblázatot is készítettem. Ezen kívül egy „Projektmunkát” is bemutattam, melynek témája: a német nemzetiségi hét az óvodában. Ezzel a módszerrel a gyermekek különböző helyi hagyományokat, szokásokat ismerhetnek meg néhány témán keresztül. Ezek a témák a következők: a helyi múzeum, a régi utcák és a parasztházak Újhartyánon; a helyi lakosság kézműves foglalkozásai; a hartyáni hagyományos ételek; a régi játékok; valamint az újhartyáni zenék és táncok megismerése.

TAYLOR JENNIFER

Tanító szak BA, 6. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Tanító- és Óvóképző Kar

Témavezető:

Trentinné Benkő Éva adjunktus, ELTE TÓK

**Different situations - different motivation/ Más szituáció - más
motiváció**

A motiváció szót nem csak az oktatásban, hanem a mindennapi életben is használjuk. Különböző helyzetek, különböző motivációt igényelnek; egy iskolán kívüli tevékenységben másféle motivációra van szükség, mint egy tanórán. Ebben a témakörben rengeteg kutatást végeztek már, egészen Maslowtól (1943) a mai YouTube „tudományig”. De miért lehet az, hogy ennyi kutatás után nem tudjuk az elméletet az iskolákban hasznosítani? Egy iskolán kívüli tevékenység miért köt le egy gyermeket jobban, amikor ott is meg kell tanulni a szolmizációs hangokat, a játékszabályokat? Ezekre a kérdésekre kerestem a választ dolgozatomban. Először a motivációt, mint fogalmat vizsgáltam, majd a tanulásban való fontosságát; legyen külső, belső, direkt vagy indirekt. Ezután a motiváció tényezőit; a pedagógus személyét, a tanuló érdeklődését, a játék, dráma, mozgás, zene, humor szerepét vizsgáltam, s hogy nem mindegy, hogy pusztán tanítani vagy nevelni szeretnénk diákjainkat.

Kutatásomban triangulációt alkalmaztam: kérdőívek, fókuszcsoportok és megfigyelések segítségével; hogy megtudjam, hogy a pedagógus személyisége vagy a gyermek érdeklődése motivál-e jobban, hogy milyen módszerek motiválók a diák szemszögéből, hogy mik a különbségek a tanórán kívüli elfoglaltságokban, hogy a pedagógus személye mennyire hat egy tantárgy népszerűségére és mennyire hat az alsós 4 év a további tanulmányokra. Megfigyelésemben hagyó-

IX. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája II.

mányos tanórákat, angolórákat és táncórákat hasonlítottam össze, melyekben figyeltem a csoportok létszámát, összetételét, hogy mennyire élvezték az órát és a pedagógusok tevékenységét. Négy fókusz-csoportot kérdeztem a motiválásról: tanítókat, diákjaikat, táncoktatókat és az ő növendékeiket. A tanítók által felsorolt módszerek meggyeztek a diákok által fontosnak tartottakkal - tudjuk mi motiválja őket -, ám a gyakorlatban mégsem sikerül mindig alkalmazni a kerettörténeteket, a versenyeket és a játékos feladatokat. A tánc önmagában motiváló, de más nehézségekről számoltak be a tánctanárok.

Ez a téma korán sem befejezett, láthatjuk, hogy a motiváció nagyon fontos bármilyen tanulás szempontjából. Meg kell találni egy csoporthoz, egy gyermekhez a megfelelő motivációs módszert az adott helyzetben. Ehhez ismerni kell a tanulóinkat, hogy öröm legyen a tanulás-tanítás; hogy idővel önmagát tudja motiválni a tanuló, hogy igénye legyen tudásának bővítésére, és pozitívan formálódjon személyisége. Ha ezt el tudjuk érni, akkor jól végeztük munkánkat; jó tanítók/tanárok, jó motiválók voltunk bármilyen szituációban.

IX. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája II.

BRABANTI BARBARA

Nemzetiségi tanító BA, 4. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Tanító- és Óvóképző Kar

MAGYARI EMESE

Nemzetiségi tanító BA, 4. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Tanító- és Óvóképző Kar

Témavezető:

Dr. habil. Márkus Éva tanszékvezető, ELTE TÓK

The History of Nemesnádudvar and Újhartján. Experimental learning in Ethnic Education

Pályamunkánk célja a nemzetiségi hovatartozás megerősítése a gyermekekben. Mindketten nemzetiségi, sváb családból származunk, és fontosnak tartjuk a hagyományok ápolását, a szokások megőrzését. Úgy gondoljuk, ezt már kisiskolás korban el kell kezdeni és a gyermekeket élményszerű oktatással ebbe az irányba kell terelni.

Dolgozatunkban bővebben a konyha témakörével foglalkozunk, mert véleményünk szerint a téma rengeteg játékos feladattal, énekkel, mozgással könnyen tanítható. A megfelelő eredmény érdekében összeállítottunk egy több állomásból álló feladatsort, mely egy tanítási óra keretein belül megvalósítható. Az állomásokon a tanulók érzékszervi úton szerezték meg tudásukat a sváb konyha témakörében.

Kutatásunkat három csoporttal végeztük el. Első alkalommal a Tudományegyetemen tartott német nyelvű továbbképzésen részt vett tanítókkal végeztettük el a feladatokat. Minden feladatot kipróbáltak, de közben nagyobb biztatásra volt szükségük, mint a gyerekeknek. Rengeteg pozitív visszajelzést kaptunk. Több tanító el is kérte tőlünk az anyagot, hogy ők is kipróbálják saját osztályukban.

Másodszor Pilisvörösváron a Német Nemzetiségi Általános Iskola 3. osztályában jártunk. A tanulók a feladatokat kevés segítséggel, precízen oldották meg. Tapasztalataink alapján alaptudásuk igen bő. A nehézséget csupán az okozta, hogy ők más nyelvjárást ismertek eddig.

IX. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája II.

Kutatásunk utolsó állomása a Nemesnádudvar-Érsekhalma Német Nemzetiségi Általános Iskola német szakköre volt. A szakkörben különböző korú gyermekek vettek részt. A konyha témakör számukra már nem volt ismeretlen, mégis új élményekkel gazdagodtak. A közös munka zökkenőmentesen zajlott.

Tapasztalataink azt mutatják, hogy a német nemzetiségi oktatásban résztvevő tanulók örömmel tanulnak őseik hagyományairól, szokásairól és a nyelvjárás elsajátítása sem okoz problémát számukra. Természetesen ebben nagy segítséget adott számukra a sok játékos feladat, melyek elvégzése közben az érzékszerveké volt a főszerep.

NÉMETH KRISZTINA

Tanító BA, 5. félév

Eötvös József Főiskola
Szegedi Úti Campus

Témavezető:

Dr. Kanizsai Mária főiskolai docens, EJF Szegedi Campus

Születéstől a halálig - népszokások Hercegszántón

Magyarországon főleg a déli és nyugati határ mentén, szórványban, több horvát nemzetiségi népcsoport él. A Bács-Kiskun megyében elhelyezkedő Hercegszántó község a múltban is több nemzetiségű település volt, lakossága a történelem során cserélődött. Ma sokác regionális nyelvet beszélő horvátok és magyarok lakják. Az egykori kétnyelvűség egyre kopik, sokácul már egyre kevesebben beszélnek. A nyelvváltás és asszimiláció gyorsan zajlik. Az egykori szokások és hagyományok a globalizáció hatására elvesznek, átalakulnak. A nyelvi, kulturális sokszínűség és identitás, valamint a hagyományok és népszokások megőrzésében fontos szerepe van az oktatásnak.

IX. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája II.

Magyarországon az óvodától kezdve a felsőoktatásig lehetőség van a nemzetiségi nyelvek és kultúrák tanulására.

Közel 10 éve végzek hagyományörző tevékenységeket a hercegszántói „Veseli Santovčani” hagyományörző néptáncsoportban. Dolgozatommal is bizonyítani szeretném, hogy a hagyományok és kulturális örökség ismeretére és az aktív hagyományápolásra együtt van szükség, s fel kell rá készülni a sikeres tanítói munkához. Fontosnak tartom, hogy a mai fiatalok is megismerjék hagyományaikat és részt vegyenek azok megőrzésében.

Dolgozatom a horvát nemzetiségi hagyományokról szól. Az emberi élet sorsfordulóihoz kapcsolódó sokác szokásokat dolgoztam fel a szakirodalom és egyéni gyűjtés alapján. Elsőként bemutatom Hercegszántó múltját, a sokácok betelepülésének történetét, majd a születés, keresztelés, házasság és halálhoz, temetéshez kapcsolódó szokásokat, hiedelmeket, továbbá folklórszövegeket írtam le, horvát nyelven. A sokác tájnyelvi szöveget, az adatközlők elbeszélését, és a folklór alkotásokat dőlt betűvel jeleztem.

FELEKY MIRKÓ

Tanító BA, 17. félév

Kecskeméti Főiskola

Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Galuska László főiskolai adjunktus, KF TFK

A hős ébredése

A fantasy a 19. század második fele óta mindinkább átveszi a hagyományos mitológiák helyét; az úgynevezett „civilizált” társadalmakban, az egyik legolvasottabb, ugyanakkor legkevésbé kutatott területe a fantasztikus irodalom műfajainak. Mivel az általános és középis-

IX. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája II.

kolás korosztály körében egyre növekvő érdeklődés övezi, kívánatos a terület feltérképezése, kutatása, annak érdekében, hogy a fantasy beemelhető legyen az irodalmi kánon, a tanítás és az ehhez kapcsolódó pedagógia anyagába. Ahhoz, hogy a témakör a tananyagban megjelenhessen, ki kell dolgozni a megközelítés módszereit. A feldolgozás egyik módszere a mítoszelméleti értelmezés. Dolgozatunkban George R. R. Martin Tűz és Jég dala című regényfolyamának egyik legfontosabb karaktere, Jaime Lannister sorsát követjük nyomon, a mítoszokban megjelenő hősök tipológiai vizsgálati módszereinek segítségével. Állítjuk, hogy Jaime Lannister a mítoszokból ismert 'esendő hős' kategóriájába sorolható; jelleme és életútja ennek megfelelőképpen épül a történetben. Vizsgálatunkhoz felhasználtuk Radin, Campbell, Todorov, Jung és más mítoszkutatók munkáit. A kutatáshoz elengedhetetlenül szükséges az angolszász szakirodalom tanulmányozása, mivel itt a leggazdagabb és legalaposabb a szakirodalmi forrásanyag. A fantasy sikere olyan hirtelen és váratlan volt – az idetartozó művek olyan gyorsan lepték el a magyar könyvpiacot – hogy irodalomtudománynak egyszerűen nem volt ideje felkészülni erre, és nem volt ereje a folyamatok nyomon követéséhez. Munkánk a felzárkózáshoz vezető út első néhány lépése.

POLLINI PETRA

Anglisztika BA, 6. félév

Kodolányi János Főiskola

Témavezető:

Szitó Judit főiskolai tanár, KJF

Egy vietnami anyanyelvű tanuló angol névelőhasználatára

Ez a kutatás annak érdekében készült, hogy megállapítsa és példákkal alátámassza az anyanyelvi transzfer jelenlétét egy vietnami származású, ámde magyar tanuló angolnyelv használatában.

A kutatás során interjúkat, spontán beszélgetéseket rögzítettem valamint szintén spontán írásokat analizáltam, egy Magyarországon

IX. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája II.

született, általános iskolás vietnami lánnyal, annak érdekében, hogy megfigyeljem az angol determinánsok (határozatlan névelők *a/an*, határozott névelő *the* és birtokos névmások; pl. *my, his, our*, mint névelők) használatát.

Feltételezésem szerint azért használja rosszul a névelőket, mert anyanyelvében nem található ilyen szófaji csoport. A kutatás főként az angol nyelvhasználatra összpontosít, habár egy kutatási kérdés utal a magyar nyelvhasználatra is. Mivel a résztvevő már-már anyanyelvi szinten használja a magyar nyelvet, a vietnami transzfer esetleges magyarban megjelenő nyomait a csak erre specializált kutatással lehet alátámasztani.

A tanulmány az interjúkból és az írott feladatokból gyűjtött angol példákat ismerteti, azok vietnami megfelelőivel, a látható nyelvi különbségek bemutatására. Az adatgyűjtés során, különböző típusú hibákra derült fény, melyeket három csoportba válogattam; helytelen használat, hozzáadás illetve kihagyás.

Mivel a résztvevő anyanyelvében nincsenek névelők, a helytelen használat és a hozzáadás feltételezhetően csak fejlődési hiba, míg a kihagyások nagy valószínűséggel tekinthetők transzferhibának. A példák, és azok vietnami nyelvű megfelelői ezeket a felvetéseket és feltételezéseket hivatottak alátámasztani.

KÓTAY-NAGY ANNAMÁRIA

Angoltanár - magyar mint idegen nyelv tanára

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Halápi Magdolna adjunktus, ELTE BTK

**Közmondások felhasználása a nyelvórán a kulturális tudatosság
fejlesztése érdekében**

Az elmúlt évtizedekben a diákok hatékony interkulturális kommunikációra való felkészítése, interkulturális tudatosságának fejlesztése a nyelvtanítás célrendszerének részévé vált. Ennek nyomán gazdag szakirodalom bontakozott ki, azonban, mint több szerző is rámutat, a konkrét feladatok és értékelési metódusok tekintetében még számos felderítésre váró terület létezik.

Egy ilyen, viszonylag kevésbé kutatott kérdéskört jelentenek a közmondások. Bár egyre több vonatkozó tanulmány lát napvilágot, az angol közmondások jelenleg nem képezik integráns részét az angol mint idegen nyelv tanításnak. Jelen dolgozat fő tézise, hogy a közmondások értékes tananyagnak bizonyulhatnak a tanulók kulturális tudatosságának fejlesztésében. Nem csupán a célnyelvi kultúra népi bölcsességeit magában rejtő kulturális-nyelvi termékeként lehet rájuk tekinteni, hanem a tanulókat saját kultúrájuk közmondástárának átgondolására és a két kultúra közötti különbségek és hasonlóságok felfedezésére is sarkallhatja – ezáltal pedig egy olyan „etnográfiai kirándulásra” invitál, amely az interkulturális megértést segítheti.

A szakirodalmi áttekintést követően jelen dolgozat egy, a fenti tétel igazolására irányuló esettanulmány eredményeit összegzi és elemzi. A kutatás keretében egy magyar gimnázium 11.-es osztályának felsőfokra készítő angol óráin, egy hónapon keresztül, minden második

IX. Az idegen nyelvek, a kisebbségi és nemzetiségi nyelvek, kultúrák pedagógiája II.

órán 15 perces közmondásblokkokra került sor. Az osztálytermi megfigyelés, valamint a tanulói portfóliók és a fogalmazások elemzésének módszerén keresztül a tanulmány a következő kutatási kérdést igyekszik megválaszolni: fejlődött-e a diákok kulturális tudatossága az angol közmondásokkal való megismerkedés, valamint a kapcsolódó témák angol és magyar vonatkozásairól történő beszélgetés során, és amennyiben igen, melyek ennek a fejlődésnek a főbb jellemzői? A diákok teljesítményének elemzése során a vizsgálat alapját Byram (1997) kulturális tudatosság modellje képezi, azaz a fókuszban az analitikus megközelítés, a saját kultúrára való reflektálás és a kultúrák összehasonlítása áll.

Az eredmények elemzése alapján a dolgozat fő konklúziója az, hogy a diákok kulturális tudatosságában azonosítható volt egy jól körvonalazható fejlődés, azonban a kulturális tudatosság három elemének használata között minőségbeli különbségek mutatkoztak.

BAÁR TAMÁS

Járműmérnök MSc, 3. félév

Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem
Közlekedésmérnöki és
Járműmérnöki Kar

FARKAS MÁRTON

Járműmérnök MSc, 3. félév

Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem
Közlekedésmérnöki és
Járműmérnöki Kar

ZSIGÓ VIRÁG

Pszichológia BSc, 4. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Dr. Benedek András tanszékvezető, egyetemi tanár, BME GTK

A 3D nyomtatás, mint új lehetőség a hátrányos helyzetű fiatalokkal való foglalkozásban

A dolgozat szerzői egy általuk szervezett és vezetett projektet mutatnak be dolgozatukban, melynek keretében 3D tervezést és nyomtatást tanítanak gyermekotthonokban élő fiataloknak.

A dolgozat elkészítése során a szerzők nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy ne csak a konkrét projekt tevékenységeit mutassák be, hanem egy átfogó képet adhassanak annak háttéréről is. Ennek érdekében részletesen kitérnek a magyarországi gyermekotthonokban élő fiatalok helyzetére, jogszabályi háttérre és kihívásokra, mellyel felnőtté válásuk során találkozhatnak. A hallgatók ismertetik a 3D nyomtatást, annak technológiai jelentőségeit, valamint a jövőben várható fejlődési irányát. Mindemellett példákat mutatnak rá, hogy a világban és hazánkban milyen kísérletek léteznek a 3D technológia és nyomtatás általános és középiskolás korú fiataloknak történő oktatásában.

A háttér bemutatása után részletesen leírják saját projektjüket. Kifejtik az általuk elért eredményeket, illetve a nehézségeket, amikkel a munkájuk folyamán találkoztak, a 3D nyomtatók építésétől kezdődő-

en a fiatalok számára rendezett táborokon keresztül egészen napjainkig. A program sikerességének és újszerűségének köszönhetően a szerzők remélik, hogy jelen dolgozat biztos alapként szolgálhat mások számára, akik hasonló projektbe szeretnének belekezdeni.

NYIRÓ PÉTER

Mechatronikai mérnöki szak BSc, 6. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gépészmérnöki Kar

Témavezető:

Dr. Molnár György egyetemi docens, BME GTK

A gyakorlati programozás és a játékfejlesztés tanításának alternatív módszere grafikai felületek támogatásával

A mai digitális világban különös figyelmet kell fordítani a számítógép- és médiakezelés, valamint a programozás-oktatás szerepére és használatára.

A legtöbb magyar középiskolai és felsőoktatási képzésben közel azonos, hagyományos pedagógiai elvek és algoritmusok szerint történik az oktatás. Eszerint az oktató először ismerteti az új ismeretet, az alkalmazást, s annak funkcióit, majd elmagyarázza a felhasználási módját. Ezt követően az oktató a diákokkal megoldat néhány rövid, szemléltető jellegű feladatot.

Ennek a módszernek az egyik tanulást fékező eleme, hogy a diákok többségének rendkívül nehéz feladatot okoz a programozás szintaktikájának és elvi működésének megértése mellett a program logikáját is megtervezni és megalkotni. Sokan nem értik meg az elméleti hátterét és a lényegét a programozásnak, vagy ha igen, akkor is évekbe telik ezt a tudást elsajátítani.

Ez a dolgozat egy új módszer kidolgozásáról és alkalmazásáról szól, ahol a diákok a legelső programozói feladataikat nem egy hagyományos szöveges, hanem egy egyszerű grafikus felületen írják meg.

Ennek a felületnek a használatával nem kell foglalkoznia a diáknak a szöveges szintaktikákkal. Az oktatási módszer elsődleges célja a játékfejlesztés, mivel ez átlagosan nagyobb motivációval látja el a diákokat, és a számítógép iparban is jelentős a szerepe.

A téma keretein belül kialakuló projekt kidolgoz egy féléves kurzust is, amely ennek a felületnek az oktatásáról szól. A kurzus első fele a programozás elméleti módszereinek begyakorlását tartalmazza. A másik felében a kurzus a tapasztalatok alapján áthelyezi a tanult módszereket a vizuálisból a programsoros programozásba. A kurzus végén a diák megismeri a programozás alapjait és logikáját hasonlóan, mint a hagyományos módszer esetében, de itt a gyakorlatiasabb megközelítés miatt sokkal mélyebb tudást eredményez azon diákok számára is, akik kevésbé érdeklődnek a téma iránt.

Ennek az elméletnek az alátámasztásához egy próba kurzus keretében történt egy felmérés, amelyre önkéntesek jelentkeztek. Ennek a tesztnek az eredménye megmutatja, hogy az elmélet valóban a várt eredményeket mutatja-e, és hogy milyen változtatásokat kell elvégezni a kurzus összeállítását és a programozás oktatását illetően.

JÓZAN NÁNDOR HDGY.

Had- és biztonságtechnikai mérnöki BSc, 7. félév

Nemzeti Közzolgálati Egyetem

Hadtudományi és Honvédtisztoképző Kar

Témavezető:

Dr. Palik Máttyás alezredes, egyetemi docens, NKE HHK

A rádiótávbeszélő kifejezések gyakorlására szolgáló multimédia alapú oktatócsomag

Mai társadalmunk egyik legfontosabb eleme a multimédia és felhasználása. Az ezredfordulót követően egyre több területen kezdtek

alkalmazni az elektronikus ismerterjesztést, legyen annak oktatási, munkaügyi vagy szórakoztatási célja.

Dolgozatom elkészítésének kezdetekor egy olyan multimédia alapú oktatócsomag fejlesztését tűztem ki célul, amely hozzájárul a rádiótávbeszélő kezelői ismeretek gyakorlásához, fejleszti és segíti felhasználóját a légitforgalmi irányítói eljárások alatt használt szabvány kifejezések elsajátításában.

Az ACKnowledge ezen célok elérése érdekében ötvözi a multimédia által biztosított oktatási technikákat a légitforgalomban használatos rádiólevelezői ismeretekkel, magasan megnövelve ezzel is tanulási folyamat hatékonyságát. A felhasználókat különböző témakörök segítik a kifejezések megértésében és gyakorlásában.

Úgy gondolom, az alkalmazás számos területen felhasználható: az irányítóképzéstől, egészen az aktív szolgálatot teljesítő légitforgalmi irányítók szaktudásának szinten tartásáig.

SÁNDOR ANNA LUCA

Óvodapedagógus, tanító BA, 5. félév

Eszterházy Károly Főiskola

Comenius Kar

Témavezető:

Stókáné Palkó Mária főiskolai docens, EKF CK

A táblagép alkalmazása a gyermekek tanítási-tanulási folyamatában

Az iPad a legszárazabb tananyagokat is élvezetessé varázsolhatja. Az oktató mindössze néhány koppintással beállíthat a tanulók iPad készülékén olyan egyénre szabott anyagokat, amelyek az adott diák képességszintjének és tanulási stílusának a leginkább megfelelnek. A pedagógusok több tízezer, kifejezetten oktatási célra készült alkalmazásból, a legkülönbözőbb témájú interaktív könyvből, virtuális körsétából és videóból válogathatnak.

A dolgozatomban az informatikai eszközökkel való oktatást szeretném röviden bemutatni. Hosszabban kívánom részletezni a tabletek történetét, az Apple márkájú iPad-ok felhasználási lehetőségeit, illetve szeretném megosztani személyes tapasztalataimat, amikkel a közelmúltban gazdagodtam: a gyerekek iPad használatának lehetőségeit, alkalmazásait, illetve jövőbeli terveimet.

Hipotézisem, hogy a digitális kor gyermekei sokkal fogékonyabbak az IKT eszközeivel átadott tananyag befogadására, feldolgozására, mint a hagyományos oktatási módszerek esetén. Hipotézisemet egy kisebb létszámú csoportban folytatott tanítási gyakorlat során szerzett tapasztalatokkal igyekszem alátámasztani.

VERES ZOLTÁN

Történelemtanár MA, 3. félév

Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Murvainé Ádám Anetta egyetemi adjunktus, ME BTK

Digitális átállás a földrajzoktatásban

We can say that today, we live in a digital world, and mostly it is true for the youngsters who are still learning. It is the time of the revolution of technology, telecommunication and informatics, which does not only affect our lives, but we are almost dependents on it. The quicker stream of information, the development of the communication technology affects everybody, not only the information technologists. We use communication devices in all fields of our everyday lives, in our homes, in our workplaces and in the classrooms, too.

It is a general experience that we live in the time of a generation change, and while the new generation can use this electronical world with ease, the older generation find this new world alien. There are

more and more publications which state that the youngsters speak a “different” language and get information about the world differently than the earlier generations. That is why we can say that it is new generation, a digital generation. Televisions, radios and the Internet send us many impulses during a day. Even more impulses affect the youngsters because the movies and the computer games attract all of their senses. This way not only the senses change, but also the modes of thinking and communication. The limits of time and place are diminished, so the exchange of information is very much transformed. Because of these circumstances, traditional education seems to contain not enough impulse and be alien for the children. It tells us that modernization is needed in education, not only the modernization of the people, but also modernization of the methods. The aim of the essay is to investigate what type of innovations can be used in the teaching of Geography. In the essay these questions are also investigated and analysed: How the innovations can be used during the traditional lessons? How can the teacher use the innovations? How much can be the innovations adapted to the curriculum and to the pupils? How and how much the innovations use the elements which the children like in the digital environment, or they are only linear, teacher-centred digital versions of the curriculum?

ALMÁDI CSABA

Programtervező informatikus
BSc, 5. félév

Eszterházy Károly Főiskola
Természettudományi Kar

GREGUS TAMÁS

Informatikatanár MA, 5. félév

Eszterházy Károly Főiskola
Természettudományi Kar

ALMÁDI PÉTER

Programtervező informatikus
BSc, 5. félév

Eszterházy Károly Főiskola
Természettudományi Kar

TAJTI TAMÁS

Informatikatanár MA, 5. félév

Eszterházy Károly Főiskola
Természettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Geda Gábor főiskolai docens, EKF TTK

Kommunikáció és tudásközvetítés támogatása informatikai eszközökkel egy akadályokkal teli világban

Az informatika az elmúlt évtizedek legdinamikusabban fejlődő tudományterülete, ugyanakkor az oktatásmódszertan nem tartja vele megfelelően a lépést. Rendszerint a probléma csak az informatika tantárgynál csúcsosodik ki, ráadásul ezen csak súlyosbitanak a lecsökkent óraszámok, a NAT intézkedései és a diákok mérsékelt érdeklődése. Amennyiben az órákon látásukban, hallásukban akadályozott tanulók is részt vesznek, fontos lehet az ingyenes vagy olcsó, könnyen hozzáférhető segédeszközök és megoldások megtalálása.

Bár léteznek esélyegyenlőséget elősegítő segédeszközök például a rajz és a matematika tantárgyak oktatásához, ezek sokszor rendkívül költségesek, melyek iskolai beszerzése több látássérült tanuló számára olykor rendkívül nehéz feladat lehet. Ugyanakkor gyakran nem sikerül megismertetni e tantárgyak pedagógusaival az informatikai fejlődést, és nem feltétlenül van segítségük vagy módjuk informatikai megoldásokat találni a diákok tanulásának akadálymentesítéséhez.

Az okostelefonok napjainkra rendkívüli módon elterjedtek. Tapasztalataink alapján nagy segítségnek tartják a látásproblémával küzdő tanulók, hiszen képernyőolvasó telepíthető rájuk, ezáltal akadálymentesen a rendelkezésükre áll. De elég csak az átlagos középiskolá-

sokra gondolni, rengetegen használnak okostelefont és sokuk magával is viszi a tanórákra. Mivel könnyen használhatók és sok lehetőség rejlik bennük, érdemes lehet módszertanilag alapozni rájuk az oktatás során. Általuk a költséges segédeszközök egy része elveszti egyedülállóságát, a tanároknak lehetősége adódik olcsóbb alternatívát választani a tanórákon való szemléltetéshez. Kutatásaink alapján, akár matematikai függvények is szemléltethetők megfelelő hangjelzéseket adó alkalmazás segítségével.

A hallásban akadályozottak gyakran nehezen sajátítják el anyanyelvüket, mivel a beszédet nem hallják tisztán. A beszédjük gyakran tört és nehezen érthető, ezért sok esetben a jelnyelvet tanulják meg, és azzal kommunikálnak rokonaikkal, egyes ismerőseikkel. A külvilág viszont sok esetben nem képes velük megfelelő mértékben szót érteni. A cél egy olyan eszköz fejlesztése volt, amely mindezeket túl, a különböző tárgyak oktatásában is segítségükre lehet.

FISCHER GERGŐ

Mozgóképkultúra és médiaismeret
BA, 5. félév

Eszterházy Károly Főiskola
Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar

Témavezető:

Kvaszingerné Prantner Csilla tanársegéd, EKF TKTK

Modern hangrögzítési és - szerkesztési ismeretek Adobe Audition program használatával – webes oktatási segédlet

Az OTDK dolgozatom produktuma egy weboldal (<http://insomnia.ektf.hu/~fischer>), amelynek létrehozásával célom az, hogy minél több hangvágás iránt érdeklődő számára segítséget nyújtsak.

A weboldalon az elméleti alapoktól kezdve a használat részletes bemutatásán keresztül a gyakorlati hatékonyság növelő trükkökig egyaránt található információk. Egymásra épülő leckékre tagoltan jelenik meg a weboldal tartalma. Célom, hogy a témakörben kezdő és a haladó „hangvágók” egyaránt értékes információkat találjanak.

Az Adobe Audition használatáról jelenleg nincs átfogó magyar nyelvű segédlet az interneten, többnyire csak konkrét tevékenység bemutatásáról lehet oktatóvideókat találni. Az általam készített oldalon a szöveges leírások mellett saját készítésű videoanyagok is megtalálhatók, továbbá feladatok letölthető nyersanyagokkal, valamint önellenőrző kérdések.

Hosszú évek óta dolgozom rádióban, mint reklámgyártó és vágó, így jelentős tapasztalatot szereztem a témában. Az évek során kitapasztaltam, hogy miként lehet hatékonyan dolgozni. Erre otthon, segítség nélkül csak lassan jönne rá a felhasználó.

Munkám során sokan kérték tőlem, hogy segítsék nekik, mert féltik az emlékeiket: azokat a hangfelvételeket, amiket a saját gyerekkorukról őriznek, esetleg amin az ő gyermekük hallható. Ezek pótolhatatlanok, a tárolásukra használt technológia viszont nem örökéletű. Sok embert érint ez a probléma, de nincs meg a kellő tudásuk a megoldásra, pedig egy átlagos számítógép is elég a feladathoz.

Saját példából is tudom, hogy mekkora örömet és megnyugvást jelentett édesanyámnak, hogy néhány hónapja megtanítottam neki, miként digitalizálhatja a régi gyerekkori hangkazettáinkat. Bár általában még számítógépet is alig használ, néhány nap alatt megtanulta, majd digitalizálta az összes otthoni hangkazettát.

Emiatt döntöttem úgy, hogy készítek egy segédletet, amivel otthon, saját erejéből bárki megtanulhatja a digitalizálást: az alapokat és még annál is többet. Ma már a többség rendelkezik internet eléréssel, ezért döntöttem úgy, hogy a leghatékonyabb, ha az oktatóanyagot weboldalként készítem el. Így bárki számára elérhető lesz, és a tartalmat is bármikor frissíthetem.

Remélem az általam készített weboldal sokak számára hasznos és hatékony eszköznek bizonyul majd hangszerkesztéssel kapcsolatos céljaik elérésében.

SIMCSÁK HUBA

Tanító BA, 7. félév

Eszterházy Károly Főiskola

Comenius Kar

Témavezető:

Dr. Sándor Zsuzsa főiskolai docens, EKF CK

Szemléltetés az általános iskola alsó tagozatában és 5–6. osztályban

Dolgozatomban célom a pedagógiai szemléltetés sokrétű feldolgozása, az általános iskolára fókuszálva. Szakirodalmi kutatásom kiterjedt a történelem során megtalálható fontosabb szemléltető eszközökre, amelyek elősegítik, hogy pontosabb képet kaphassunk a mai kor által használt eszközökről.

Eddig megszerzett gyakorlati tapasztalataim, valamint elméleti ismereteim alapján szemléltető eszközöket használtam föl, melyeket a tanulók empirikus visszajelzései alapján javítottam s építettem be a munkámba.

A dolgozatban feltárom a szemléltetési változatokat az interaktív táblától a valós tárgyakig és látványokig. Ehhez a részhez készítettem egy multimédiás szemléltető sorozatot, amin bemutatom, hogyan tartom korszerűnek és pedagógiailag hasznosnak, célravezetőnek a szemléltetést a XXI. században.

Dolgozatomat rövid kitekintéssel zárom, melyben a közeli jövőben használatos szemléltető eszközökről vetem fel gondolataimat.

CSAPÓ GÁBOR

Informatika-, könyvtárpedagógia tanár MA
MA, 3. félév

Debreceni Egyetem
Informatikai Kar

Témavezető:

Dr. Csernoch Mária egyetemi docens, DE IK

Vizuális programozás oktatása a középiskolákban

Napjainkban a középiskolai kerettanterv szerves része a programozási nyelvek oktatása. A diákok az algoritmikus gondolkodás fejlődésének érdekében tanulnak meg egy nyelven alapszinten programozni. Azonban vajon mennyire hatásos ez az oktatási módszer?

Az általános iskolákban két elterjedt alternatívájával találkozhatunk a hagyományos programozási nyelveknek, amelyeket sikerrel oktatnak az algoritmikus készség fejlesztésére. Az egyik ilyen módszer a Logo nyelv oktatása, míg a másik a Lego robotok vezérlése.

A középiskolából kikerülő tanulók nagy része nem tud programozni annak ellenére, hogy az informatika tantárgyat korábban sikeresen teljesítette. Ennek okát több helyen is kereshetjük. A probléma egyik forrása az, hogy a kerettanterv a programozás oktatására meglehetősen kevés óraszámot határoz meg, így a diákok viszonylag rövid idő alatt kényszerülnek az algoritmikus gondolkodás fejlesztésére, amely a jelek szerint kudarccal zárul. A másik ok a programozási nyelvek nehézségében és kifejezéstelenségében kereshető. Egy átlagos középiskolás számára a programozási nyelv működését átlátni és elsajátítani annak használatát egy bonyolult folyamat, ráadásul az egész munka többnyire egy forráskód létrehozásával történik, amely számára nem szolgál kellő látványossággal és visszajelzéssel a munkájáról.

A vizuális programozási nyelvek a programfejlesztés olyan eszközei, amelyek segítségével a felhasználó egy fejlesztőkörnyezetet használva egyszerűen, gyorsan és programkódok írása nélkül fejleszthet multimédiás alkalmazásokat. További előnye a vizuális nyelveknek,

hogy bárki számára hozzáférhető az interneten, így nincsenek licenz problémák. Mindezek következtében alkalmasak az algoritmikus gondolkodás fejlesztésére és megfelelők az iskolai keretek között is. Jelenleg számos országban alkalmazzák az oktatási rendszerben a vizuális nyelvek különböző változatait.

Munkám célja az, hogy az algoritmikus gondolkodás kialakítására, fejlesztésére alkalmas tantervet dolgozzak ki a napjainkban az egyik leghatásosabbnak vélt vizuális programozási nyelv oktatására, annak részletes megismerése és elemzése mellett.

BÁNYÁSZ ANETT

Tanító Osztatlan, 7. félév

Szegedi Tudományegyetem
Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Fűzné dr. Kószó Mária főiskolai docens, SZTE JGYPK

A tanösvény szerepe a 3. osztályosok környezeti és természeti nevelésében

Bevezető

Az aktív környezeti nevelés egyik legfontosabb eszköze a környezeti tudatformálás, egyik legjobb színtere pedig a környezetismereti tanösvények. Az ilyen tanösvényi foglalkozások elsődleges célja, hogy pozitív irányba mozdítsa a kisiskolások természethez fűződő viszonyát. Dolgozatom célja a tanösvények szerepének bemutatása az alsó tagozatos gyermekek- a 3. osztályosok - környezeti és természeti nevelésében.

Hipotéziseink:

1. Azt feltételezzük, hogy a tanulók természet iránti fogékonyságát, érdeklődését valamilyen szinten felkeltjük vagy fenntartjuk a terepen tartott foglalkozással
2. Bővülnek a tanulók élő és élettelen környezettel kapcsolatos ismeretei
3. A tanulók természet iránti attitűdje pozitív irányba mozdul.

Vizsgálati módszerek:

A terepi oktatás helyszínéül a szarvasi Anna – ligeti tanösvényt választottam. A vizsgálatban a 3. d osztály és kontrollcsoportként a 3. c osztály tanulói vettek részt. A terepi foglalkozást megelőzően egy tudásszint felmérő előtesztet írtattam a 3. d osztállyal. A foglalkozás után újra megírtattam ugyanazon kérdésekkel a tudásszint felmérő tesztet utótesztként a 3. d és a 3. c osztállyal. A foglalkozás után készítettem a 3. d osztállyal egy elégedettségi kérdőívet, mellyel azt szerettem volna felmérni, hogy milyen hatással volt rájuk a terepi foglalkozás. A foglalkozáson részt vett (3. d osztály) és egy biológia

- földrajz szakos pedagógussal egyben az erdei iskola program egyik szervezőjével készítettem személyesen interjút.

Eredmények:

Az előteszt és az utóteszt eredményei alapján a feladatlapon szereplő 9 feladat közül 5 feladatban pozitív változás mutatható ki. A tanulók tudásszintjükben enyhe változás történt, amit a tanösvényen tartott foglalkozás eredményének tekinthetünk. Az első hipotézisünk beigazolódott. A tansövény által kínált terepi lehetőségeken és az általam készített feladatokon keresztül kis mértékben javult az érdeklődésük a természet iránt. A 2. hipotézisünk beigazolódott: A tanulók játékos feladatmegoldásai során a természettudományos gondolkodásuk fejlődött, hiszen pontos megfigyelésekre és vizsgálatokra épültek a tanulói tevékenységek. Az elégedettségi kérdőív és a tanulói interjúk válaszai alapján elmondható, hogy a 3. hipotézisünk szintén beigazolódott, mely szerint a tanulók a természet iránti attitűdje pozitív irányba mozdult.

BÁCSKAI ZSUZSANNA

Szociálpedagógia BA, 7. félév

Nyugat-magyarországi Egyetem

Benedek Elek Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Molnár Katalin egyetemi docens, NYME BPK

Fenntarthatóságra nevelés pedagógiája

Dolgozatomban a fenntarthatóság fogalmkörét vizsgáltam, melyre több éves tudatos felkészülés a műhelymunkáim és konferenciák a személyes érintettség révén, és lakóhelyemen végzett több mint 10 éves közösségi munka tapasztalatai ad hitelességet. A kutatásom indítékainak megfogalmazásában is a fenti területek segítettek, mely szerint: a változás előrevetítését hangsúlyoznám, az új paradigma

szerint: egy új kultúrára helyezett tudat, új értékrend és meggyőződés mentén a változás előremozdításához nélkülözhetetlen az egész életen át tartó tanulás és a kompetenciák folyamatos fejlesztése e területen is. Hova fejlődni? - Egy új tudatállapot létrehozásához.

A társadalom nem elsősorban anyagi világ, vagy állami intézményrendszer, hanem személyes és társadalmi tudat. Azok a társadalmak lesznek fenntarthatók, melyek felszínre képesek hívni a lelki-szellemi egyéni- és közösségi tudatot. A társadalmat mozgató erők a tudás minőségétől függenek, fogalmazódik meg a szakirodalomban. Ehhez gondolom én eszközül a fenntarthatóságra nevelés pedagógiáját, a mindennapi élet fenntartható, de ismeretekkel teli megélését.

A kutatásom fő célja: mennyire ismert a fenntarthatóság fogalma? Ismerete jelen van-e a mindennapi iskolai és családi életben? E fogalom mögött rejlő mély összefüggésekkel tisztában van-e az iskolai közösség? A tudás hogyan épül be a mindennapi iskolai gyakorlatba? Hol jelenik meg és mely törekvések mentén fedezhető fel a fenntarthatóságra nevelés?

A jövőt nem tudja megjósolni senki, de azt, hogy hol tartunk, a jelen állapotát felmérni, arra képesek vagyunk. A felszínre kerülő tények, megállapítások pedig irányt mutathatnak, hogy mit szükséges másképp tenni. Új célokat, értékeket és új stratégiát tárhat fel innovatív törekvések felé.

A fordulópontot a közoktatás tartalmának és irányának megváltoztatásában látom, ezzel együtt pedig a cselekvőképes tudás felé kell fókuszálni. Fontos, hogy minél több élmény érje nap mint nap a diákokat, melyek alapján formálódik attitűdjük s cselekvéssoruk.

PETRÓCZKY HENRIETTA

Meteorológus MSc, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Természettudományi Kar

Témavezetők:

Buránszkiné Sallai Márta vezető-főtanácsos, Országos Meteorológiai Szolgálat

Weidiner Tamás egyetemi docens, ELTE TTK

Időjárási előrejelzések és riasztások értelmezése, fogalmi rendszere és megjelenése a mindennapi életben

Manapság sajnos sokszor halljuk, hogy: „amit a meteorológus mond, annak úgyis az ellenkezője fog bekövetkezni” vagy „minek nézzem az időjárás előrejelzést, úgysem az fog történni, amit a meteorológus megjósol”. Ilyenkor mindig felteszem magamnak a kérdést, hogy miért vélekednek így az emberek, hiszen az előrejelzések egyre pontosabbak, egyre megbízhatóbbak. Egyik lehetséges oknak azt tartom, hogy egy átlagos ember, aki nem jártas a meteorológiában, nem megfelelően értelmezi a kapott információkat. Továbbá nem tudja eldönteni, hogy a kiadott veszélyjelzés vonatkozik-e rá vagy sem, valamint a prognózisban elhangzott fogalmakkal sincs mindig tisztában. Úgy gondolom ezek mind olyan felvetések, melyeket nem szabad figyelmen kívül hagyni. Hiszen hiába lesz jó egy prognózis szakmai szempontból, ha azt a nagyközönség nem tudja használni.

Ezek a gondolatok már másokban is felmerültek, melynek eredménye egy 1985-ben készített felmérés, illetve egy 1987-ben készült közvélemény-kutatás volt. A korábbi felmérés csak diákok között zajlott és a meteorológiai alapismereteket mérte fel, a későbbi inkább az időjárás-jelentésről való vélekedést vizsgálta. Azonban mind a kettő felmérésben szerepeltek olyan kérdések, melyek azt a célt szolgálták, hogy kiderüljön a válaszadó mennyire van tisztában az időjárás-jelentésben használt fogalmakkal. A kapott eredmények azt igazolták, hogy a fentebb leírt gondolatok igazak.

Dolgozatomban én is azt tűztem ki célul, hogy utánajárjak annak, hogy az emberek hogyan, milyen formában tájékozódnak az időjárásról, milyen gyakran teszik azt, és mit tartanak fontosnak egy előrejelzésben. Nagyon érdekelt az is, hogy bizonyos fogalmakkal, amelyek az időjárás-jelentésben is előfordulhatnak, mennyire vannak tisztában. Annak érdekében, hogy ezt megtudjam két meteorológus és egy szociológus segítségével kérdőívet készítettem. A kérdőív önkitöltős, internetes és nyomtatott formában is megjelent. A kérdőívben szereplő 36 kérdés remélhetőleg választ fog adni a felmerült kérdésekre és talán rávilágít egy komoly problémára is, amely megoldásra vár.

MADARÁSZ GÁBORNÉ

Tanító BA, 8. félév

Kaposvári Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Bencéné Dr. Fekete Andrea docens, KE PK

Kalandnap-projekt

A Kalandnap-projekt egy olyan komplex, szintetizáló pedagógiai módszer, ami az iskolában egy adott időszakban tanult tananyagok gyakorlatban történő alkalmazását dolgozza fel játékos keretek között. Ez a terepgyakorlat az elméleti tudást gyakorlatban, tevékenységgel egybekötve ellenőrzi le: tehát a tanult anyagból a diákok nem szóban, vagy írásban reflektálnak, hanem egy sokkal életszerűbb helyzetben ellenőrzik a tudásukat. Konkrétan megfogalmazva: a gyermek képes-e, tudja-e alkalmazni a gyakorlatban (az életben) az iskolában tanult ismereteit.

Összetett volta miatt a Kalandnap több területet is magába foglal. Méri a gyerekek tudását, ismeretanyagát, azok gyakorlati helyzetben

való alkalmazását, lehetőséget teremt a gyerekek kompetenciáinak kinyilvánítására. Fejleszti a csapatszellemet, az összetartást, lehetőséget ad a kreativitásra, önálló ötletek, gondolatok megnyilvánítására. Örömteli, játékos keretek között élménnyé teszi a tanultak visszaadását (felelet, dolgozat helyett), gyakorlati tapasztalatok által mélyíti a tudásukat, később is jobban emlékeznek rá, mert egy pozitív élménnyel társul. Lehetőséget teremt a szülőkkel való együttműködésre (egyes részekre szülői segítséggel készülnek fel), visszajelzést ad a pedagógusnak, mi az, amit még esetleg nem értett, nem sajátított el a diák annyira, hogy azt alkalmazni is tudja (visszacsatolás).

A mai magyarországi általános oktatásban napjainkra sajnos eltolódott a hangsúly a lexikális tudás irányába. Az iskolákban óriási mennyiségű tananyag elsajátítására kötelezik a gyerekeket, ugyanakkor a gyakorlati képzésre, az életben ténylegesen szükséges kompetenciák elsajátítására, a tanult anyag gyakorlati alkalmazására ritkán kerül sor. A Kalandnap-projekt ezt a hiányt igyekszik pótolni: az elméleti anyag gyakorlatban, életszerű helyzetekben történő alkalmazását teszi lehetővé.

KRAKKER ANNA

Tanító BA, 5. félév

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Témavezető:

Megyeriné Dr. Runyó Anna főiskolai docens, AVKF

Környezettudatosságra és fenntarthatóságra nevelés élményalapú módszerekkel kisiskolás korban

Dolgozatom a kisiskolások pozitív környezeti attitűdjének és a helyes életmód szokásainak kialakítását és a lehetséges fejlesztését dolgozza fel.

Kutatásom személyes tapasztalatokra épül, mivel részese voltam egy környezeti nevelési oktatócsomag létrejöttének és egy általános iskolában történő bevezetésének. Kutatásom célja az volt, hogy bemutassam, miként változik egy tanév alatt a kisiskolások környezeti és életmód szokása az Oktatócsomaggal segített iskolában, valamint másik két környezeti nevelésre nagy gondot fordító, de Oktatócsomaggal nem segített ökoiskolában. Az összehasonlító elemzésben több hazai és nemzetközi környezeti nevelési szakirodalom volt a segítségemre.

A vizsgálathoz kvantitatív adatelemzést és kvalitatív vizsgálatokat is készítettem. A kvalitatív elemzésnél a környezeti nevelés során alkalmazott Oktatócsomagot mutattam be, kiemelve hatását és jelentőségét a gyerekek környezeti attitűdjére.

A kvantitatív kutatásom vizsgálati módszere kérdőíves felmérés volt. Mind a primer, mind a szekunder mérés a 2013/14-es tanévben zajlott, összesen 156 tanuló részvételével. A kérdőív hét olyan témakört dolgozott fel, amelyek segítettek megismerni a gyerekek környezeti szokásait és a fenntartható életmódhoz való viszonyulásukat.

A vizsgálatom igazolta az előzetes hipotéziseimet, miszerint az Oktatócsomag és a heti rendszerességgel ismétlődő Ökopercek iskolarádiós adása hosszútávon pozitív környezeti attitűdöket alakít ki a gyermekekben.

A kutatás során az is igazolódott, hogy az élményalapú oktatás, a saját tapasztaláson alapuló tevékenységek segíthetik a környezethez való viszonyulás alakulását. A kimeneti mérésből kiderült, hogy a gyerekek ismeretei átfogóbbak, hozzáállásuk pozitívabb az Oktatócsomaggal alkalmazó iskolában, mint a kontroll iskolákban.

Dolgozatom rámutat arra, hogy egy fenntarthatóbb életmód, a helyes környezeti gondolkodás kialakítását iskolai keretek között eredményesebbé tehetjük az élményeken alapuló, bizonyos rendszerességgel ismétlődő környezeti nevelési programok segítségével.

BALÁZS MÁTÉ BALÁZS

Tanító BA, 8. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Tanító- és Óvóképző Kar

PÁLFI VIKTÓRIA

Tanító BA, 6. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Tanító- és Óvóképző Kar

Témavezetők:

*Mészárosné Dr. Darvai Sarolta tanszékezető, docens, ELTE TÓK
Vastagné Bauer Zita tanársegéd, ELTE TÓK*

Ökoiskolák szerepe a fenntarthatóságra nevelésben

A pedagógus pályán és a mindennapokban kiemelkedően fontos, hogy harmonikusan tudjunk együtt élni embertársainkkal és a természettel. Ebben alapvető szerepe van a gyerekeknek, szüleiknek és a hétköznapjaikban jelentős szerepet vállaló tanítóknak. Erre fókuszálva az ENSZ 2005 és 2014 közötti időszakot a „Fenntarthatóságra nevelés évtizedének” kiáltotta ki, hogy minél szélesebb társadalmi rétegekkel sikerüljön megismertetni a környezettudatos gondolkodást. A tanítóképzés során is számos kurzus alkalmával sajátíthatják el eme gondolatokat a pedagógus jelöltek.

Kutatásunkkal arra kerestük a választ, hogy ezen évtized elegendő és megfelelő volt-e arra, hogy a szemléletváltás elinduljon. Vizsgáltunk tárgya három különböző elhelyezkedésű ökoiskola Intézményi Pedagógiai Programjai, helyszínei és tanulói voltak. A tanulmányozott intézmények lokálisan elkülönültek egymástól, amelyek, előzetes feltevéseink szerint, komoly hatással vannak a tanulóknak kialakulóban lévő környezettudatos magatartásában. A választott iskolák mindegyikében külön-külön folytatattuk le a kutatást, a kapott eredményeket pedig összehasonlítottuk. Objektív mérőszámnak egy nemzetközileg is elfogadott algoritmust választottunk, az ökolábnymot, amelyet a tanulóknál és a szüleiknél is mértünk. Ezeket az adatokat összevetve kaptunk komplex képet az ökoiskolák szerepéről.

SZABÓ KRISZTIÁN

Tanító BA, 3. félév

Nyugat-magyarországi Egyetem
Apáczai Csere János Kar

Témavezető:

Kövecsesné dr. Gósi Viktória adjunktus, NYME AK

Szívárványerdő projekt a győrsági Fiáth János Tagiskolában

A Szívárványerdő projekt központi célkitűzése az, hogy a tanuló legyen tudatos, a Földet védő, az emberi értékeket figyelembevevő, társas és globális gondolkodású, hazáját sokoldalúan ismerő EM-BER.

A művészet, a természetismeret és a néprajz hármas egységével megteremtettük a Szívárványerdő projektet, melyet az azonos elnevezésű szakkörben valósítottunk meg és elindultunk ezáltal a célkitűzés útján, illetve, hogy a gyermekek magabiztosabbá váljanak, hatékonyabban feltudják dolgozni a negatív élményeiket, fejlődjenek együttműködési képességeik, környezettudatos és művészeti szemléletük is.

A projekt gyakorlat, kutatás és iskolafejlesztés is egyben. Az empirikus megfigyeléseink azt mutatják, hogy a projekt időszerű, szükséges és sikeres is. A gyermekek kezűgyessége, együttműködési képességeik fejlődtek, tudásuk gyarapodott, emellett a hátrányos és tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek integrációja is sikeres lett a programban.

A Szívárványerdő stratégiája a projektoktatás, mely mentén sok új módszerrel, technikával (pl. portfólió, kiállítás, önértékelő kártya) haladunk.

A projekt helyszíne a győrsági általános iskola, ahol a legkedveltebb program lett. A szakkör mellett tábor és klub változatban is megvalósítottuk a projektet.

A projektben részt vevő tanulók számára egy díjat is alapítottunk, mely egyben mentorprogram is. Ez azt jelenti, hogy a szakkörben legtehetségesebb két tanuló elnyeri a Csodaszarvas díjat és további

egy tanévig elmélyülhet az általa választott művészeti technikában és kiállításon is bemutatkozhat.

A program iránt érdeklődő pedagógusokat konferencia keretében készítenénk fel a projekt alkalmazására.

A Szivárványerdő nem csak a gyermekek számára ad lehetőséget az önművelésre, a kibontakozásra, hanem a pedagógusoknak is. A program kidolgozásra került óvodától egészen a középiskolás korosztályig. Több szervezet is elismerte a projektet, mint pl. a Greenpeace Magyarország, Országos Hulladékgyűjtési Intézet.

Idővel szeretnénk, ha más iskolákba is elindulhatna a program valamely változata. Szeretném munkámat alternatív iskolává is továbbfejleszteni, emellett egy egyesület megalapítását is tervezem, amely koordinálná és segítené a projektet és a benne résztvevő tanulókat (hátrányos helyzetű).

A Szivárványerdő (saját szellemi munkám) reményeink szerint segítheti a felnövekvő generációt abban, hogy jobban szeressék és védjék a természetet.

SÁROSPATAKI BARNABÁS

Biológia-kémia tanár MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

Témavezető:

Kriska György adjunktus, ELTE TTK

Természetbúvár tábor szervezésének szakmódszertani és pedagógiai szempontú elemzése

E dolgozatban egy 2013 nyarán megvalósuló természetbúvár tábor példáján tárgyaljuk egy ilyen program tervezése és megvalósítása során felmerülő szakmódszertani és pedagógiai kérdéseket.

A természetbúvár táborok során, a középiskolai korosztály számára szervezett szabadidős tevékenységekkel, elsődlegesen a természeti értékek bemutatásával, másodsorban a természeti környezetben megvalósuló sporttevékenységekkel, a népművészeti értékek, a hagyományok közvetítésével, illetve a természettudományos ismertek tanításával szeretnénk a környezeti nevelés céljait szolgálni. Keresük többek között egy ilyen tábor tervezhetőségének és tervezendőségének határait, próbáljuk megtalálni helyünket az ismeret- illetve élményközpontúság legcélszerűbb metszetében. Megvizsgáljuk a versenyzetés, a csoportalakítás, a projektmódszer és más pedagógiai szervezési módok és módszerek relevanciáját.

Mindezek érdekében áttekintjük a tábor megtervezésének és megvalósításának folyamatát, majd ezek után a tábori események, tervek, programok kritikus elemzését végezzük el, a további fejlesztő ötletek és kutatási célkitűzések megszületésének érdekében.

XII. A matematikatanítás módszertana – A tananyagfejlesztés elmélete és gyakorlata

CSÁNYI PETRA

Tanári (MA) nappali képzés
MA, 1. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

POZSONYI ENIKŐ

Tanári (MA) nappali képzés
MSc, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

SZABÓ ZSANETT

Tanári (MA) nappali képzés
MSc, 1. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

Témavezető:

Szabó Csaba egyetemi tanár, ELTE TTK

A számelmélet oktatásának hatékonysága általános- és középiskolában

Kutatásunk kiindulópontja Szabó Csaba (egyetemi tanár, ELTE Algebra és Számelmélet Tanszék) észrevétele volt, miszerint az elsőéves matematika BSc-s hallgatók saját bevallásuk szerint nem ismerik a számelmélettel kapcsolatos legalapvetőbb fogalmakat, összefüggéseket. Dolgozatunk célja annak feltárása, hogy mi az, ami a számelmélet témakörében elhangzik az iskolai tanórákon, és ebből mi marad meg a diákok emlékezetében. Ehhez részletesen átvizsgáltuk a kerettantervet, néhány iskolai matematika füzetet, interjúkat készítettünk diákokkal és tanárokkal. Más országok követelményrendszerét is megvizsgáltuk a számelméleti tudásra vonatkozóan. Kérdőíveket készítettünk, amit több mint 1200 diák töltött ki az ország különböző városaiban. Kezdeti hipotéziseink ismertetése után dolgozatunkban ennek a kutatásnak a menetét, illetve eredményeink egy részét mutatjuk be.

MEZEI LILLA VIRÁG

Tanító BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Tanító- és Óvóképző Kar

Témavezető:

Szabóné Dr. Szitányi Judit tanszékvezető, adjunktus, ELTE TÓK

Általános iskolai kombinatorikatanítás Magyarországon a komplex tanítási kísérlettől napjainkig

Dolgozatomban arra keresem a választ, hogy a kombinatorika tanításának hangsúlya milyen irányban változott ennek a témakörnek a matematikatanításba való bekerülése, vagyis a komplex matematikatanítási kísérlet óta.

A kérdésnek azon oldalai, melyeket ebben a dolgozatban vizsgáltam, az 1–6. osztályos tankönyvekben és feladatgyűjteményekben lévő kombinatorikai feladatok arányának változása, valamint a tantervi szabályozás változása, különbségei. A vizsgálatom kiterjedt olyan kombinatorikai problémákra is, melyek önmagukban, és olyanokra is, melyek más témakörrel összekapcsolva jelennek meg a tankönyvekben.

Emellett elemeztem a hat- és nyolcosztályos középiskolai felvételi feladatsorokban található feladatokat a bennük található kombinatorikus tartalom szempontjából.

Két fontos következtetést vontam le az adatok összegzése alapján. Az első, hogy - az általam vizsgált könyvek alapján - napjainkban kevesebb a kombinatorikai feladatok aránya a tankönyvekben és a feladatgyűjteményekben, mint a komplex matematikatanítási kísérlet idején.

A másik meglepő összefüggés, amit találtam, hogy a felvételi feladatsorokban számottevően nagyobb a kombinatorikai feladatok aránya, mint a vizsgált tankönyvekben.

MEZŐ ÉVA

Matematika BSc, 5. félév

Pécsi Tudományegyetem

Természettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Horváth Jenő professor emeritus, PTE TTK

Elemi hiperbolikus geometria szemléletesen

A magyar Bolyai János (1802–1860) és az orosz Nyikolaj Loba-cevszkij (1792–1856) közel egy időben egymástól függetlenül megmutatták, hogy létezik az euklideszi geometriától különböző geometria. Ezt a geometriát euklideszi szemmel nehéz elképzelni, hogy például létezik egy ponton át adott egyeneshez több nem metsző egyenes, vagy létezik a síkon a párhuzamos egyeneseken kívül további nem metszők. Azt is nehéz elképzelni, hogy létezik három pont, amelyek nincsenek egy egyenesen, sem egy körön, vagy, hogy a távolságvonal nem egyenes, vagy a háromszög szögeinek összege 180-nál kisebb, a háromszögnek nem mindig van köré írt köre. Ugyanúgy, mint az euklideszi geometriában létezik a beírt kör középpontja, a súlypont, de az már nem igaz, hogy a súlypont harmadolja a súlyvonalakat, a magasságvonalak metsző, párhuzamos, nem metsző sugársort alkotnak.

Dolgozatom célja megmutatni ennek a geometriának az érdekességeit, hogy például létezik olyan háromszög melynek oldalai párhuzamosak, és ezek a háromszögek mind egybevágók. A dolgozatom tartalmazza az euklideszi párhuzamossági axiómát, és az ezt helyettesítő axiómákat, és annak bizonyítását, hogy ezek a hiperbolikus geometriában nem érvényesek. Szerepel Bolyai János rövid életrajza, továbbá a bizonyításokhoz szükséges sztereografikus projekció, körre való tükrözés, és ezek tulajdonságai.

XII. A matematikatanítás módszertana – A tananyagfejlesztés elmélete és gyakorlata

Szász Pál (1953) megmutatta, hogy a hiperbolikus sík modelljei ekvivalensek a hiperbolikus síkkal, így a modelleken bebizonyított tételek érvényesek a hiperbolikus síkon is. A hiperbolikus sík modelljei közül a Poincaré-féle félgömbmodellt használok fel a geometria szemléletes bemutatására és ismert tételek igazolására. Ez a modell nyílt félgömb felület. A pontok a felület pontjai, az egyenesek pedig a határkört merőlegesen metsző félkörök. A dolgozatomban végén különböző szerkesztéseket végzek a modell segítségével, pl.: meghatározom egy adott háromszög belső szögeinek összegét, vagy egy oldalból, és a rajta fekvő két szögből háromszöget szerkesztek, stb. A modell segítségével középiskolás diákok is megérthetik, és megismerhetik a hiperbolikus geometria érdekességeit, és szépségeit. Szakkörökön a dolgozat anyaga jól tárgyalható, feldolgozásához elég a középiskolai geometria tananyag ismerete.

BANDA PÁL

Tanító BA, 4. félév

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Témavezető:

Dr. Libor Józsefné főiskolai tanár, AVKF

Gazdálkodj okosan, avagy gazdálkodási alapismeretek oktatása az alsó tagozaton

A gazdasági, pénzügyi alapismeretek oktatása egyre emelkedő tendenciát mutat a fejlődő országokban. Számos gazdasági és társadalmi ok támasztja alá ennek szükségességét. A pedagógiatudomány és a gazdaságtudomány két egymástól meglehetősen távol álló tudomány-

XII. A matematikatanítás módszertana – A tananyagfejlesztés elmélete és gyakorlata

terület, azonban a kettő egyesítésével bizonyítottan eredményes munkát lehet alkotni.

Dolgozatomban elemeztem a rendelkezésemre álló hazai és idegen nyelvű forrásokat. Továbbá kutatást végeztem a Váci Földváry Károly Általános Iskolában, kérdőívek alapján, 1–6. osztályos tanulók körében. A kutatás célja, hogy felmérje az általános iskolás korosztály gazdasággal kapcsolatos ismereteit, tudását. Külön készült kérdőív az 1–2. évfolyam részére és külön a 3–6. évfolyam részére. Összesen 300 darab kérdőívet töltöttek ki. A kérdőívek elemzése alapján a felállított hipotéziseim beigazolódtak. Hazánkban szükség mutatkozik az általános iskolás tanulók fenti témával kapcsolatos ismereteinek bővítésére.

A kutatás és az olvasott szakirodalmak alapján pedagógiai programot állítottam össze a vizsgált korosztály részére, mely segítségével a tanulók gazdasággal kapcsolatos ismereteit bővíthetjük. A gyűjtött módszerek egy része intézményen belül, további része, pedig intézményen kívül valósítható meg. Az intézményen belüli program külön oszlik tanórán belüli és tanórán kívüli nevelésre. Az iskolán kívüli programban nagy szerepet kap a család, mint a nevelés elsődleges színtere és annak az iskolával való kapcsolata.

Munkámban elsődleges szempont volt az adott korosztály pszichológiai sajátosságainak figyelembe vétele, valamint a lehetséges tantárgyi koncentrációkra való koncentráció a program eredményessége érdekében.

FÜLÖP DÓRA

Matematikatanár - Biológianár MA, BSc, 10. félév

Pécsi Tudományegyetem
Természettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Horváth Jenő prof. emeritus, PTE TTK*

Koordinátageometria alkalmazásai

A munkámat irodalomkutatással kezdtem. Tanulmányoztam a geometriai transzformációkat és a különböző koordinátarendszereket. Megismerkedtem a koordinátarendszer alkalmazási lehetőségeivel. Feltártam a középiskolából már jól ismert derékszögű – Descartes – koordinátarendszer eszközeit, valamint az affin koordinátarendszerben való számítási módszereket.

Munkám célja a geometriai problémák megoldása a koordinátarendszer segítségével.

Ezzel a megoldással a gyakorlat szempontjából egyaránt fontos ismeretekre tehetünk szert, hiszen az eredmények az egyes problémák érdekes részleteire világíthatnak rá, másrészt lehetővé tehetik a tanulók más szempontból való vizsgálódását az egyes feladatokban.

A dolgozat kerete nem tette lehetővé számomra a téma teljes kibontását és körüljárását, ezért kénytelen voltam a feladatmegoldásaimat a síkgeometriára korlátozni.

Három különböző eljárás szerint gyűjtöttem feladatokat, amelyek megoldásával igyekeztem a leghatékonyabb koordinátarendszert megválasztani. A koordinátarendszer alkalmassága a megoldás menetét gyorsította. Összesen 21 feladat megoldását készítettem el, melyekhez saját ábrákat konstruáltam a GeoGebra program segítségével.

Elismerem, hogy a példákat, amelyeket gyűjtöttem más eljárásokkal, sőt „szebben” is meglehet oldani, de a célom az volt, hogy megmu-

XII. A matematikatanítás módszertana – A tananyagfejlesztés elmélete és gyakorlata

tassam a koordinátarendszerek nyújtotta lehetőségeket, amelyek felett egy pedagógus nem hunyhat szemet.

A feladatok megoldása mellett különböző típusú példákból készítettem egy feladatgyűjteményt, melyek megoldása a megoldott feladatok mintájára elkészíthető.

Ezen eljárásról kiderült, hogy alkalmazásuk a jelenlegi oktatási tantervekbe nem került be, azonban nem szabad elfelejteni, hogy ezekkel a módszerekkel biztosan lehetne minőségbeli javulást elérni a geometria középiskolai oktatásában. A geometriai feladatok ma is az egyik legfontosabb és talán legnehezebb része a matematikaoktatásnak, széles körben előkerülő feladattípusok egyike a világon. Sajnos sok tanuló küszködik ezen feladatok megoldásával, míg a tapasztalatok szerint a koordinátageometriában használatos módszerek elsajátítása nem okoz különösebb problémát a számukra.

Nem szeretném azt a látszatot kelteni, hogy a „hagyományos” módon történő oktatást nem tartom fontosnak, vagy éppenséggel hatékonynak. Sokkal inkább az a véleményem, hogy a több módszer együttes, egy időben történő alkalmazásával érhető el a maximális eredmény.

LORÁSZKÓ BALÁZS

Matematika BSc, 7. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Természettudományi Kar

Témavezető:

Ambrus Gabriella adjunktus, ELTE TTK

Miért nehéz a modellezési feladatok megoldása? – két esettanulmány középiskolás tanulókkal

A 2012-ben bevezetett Nemzeti alaptanterv megjelenése óta egyre nagyobb számban elérhetőek modellezési feladatok és a modellezési folyamat értelmezését is megtaláljuk, azonban egyelőre feltáratlan, hogy a modellezési feladatok során milyen nehézségekkel találkozhatnak a tanulók.

Jelen dolgozatom ennek a kérdésnek a vizsgálatához kíván hozzájárulni két esettanulmánnyal. A vizsgálatot Stanislaw Schukajlow 2011-ben, német nyelven megjelent könyvében leírt kísérletét alapul véve végeztem. A kísérletet igyekeztem a hazai viszonyokhoz igazítva elvégezni, kiértékelni.

Ennek során két tanuló páros részvételével egy általam készített, a kísérleti körülményeknek megfelelő modellezési feladat megoldására került sor, videokamerás képrögzítés mellett. A felvétel alapján pontosan elemezhetővé vált, melyik feladatmegoldási fázisban milyen nehézségekkel találkoztak a tanulók. A felvétel után egy-egy interjú is készült a tanuló párral egyik tagjával, így lehetővé vált a megoldási folyamatban kérdéses részek tisztázása.

Dolgozatomban részletesen leírom és elemzem tapasztalataimat.

A kutatás révén egy, magyar nyelven nem elérhető vizsgálati módszer kerül bemutatásra, a hazai viszonyokhoz, illetve az adott vizsgálati helyzethez alakítva. Ez a vizsgálati módszer a szakirodalom alapján alkalmas modellezési feladatok megoldási nehézségeinek feltárására.

XII. A matematikatanítás módszertana – A tananyagfejlesztés elmélete és gyakorlata

A kísérlet esettanulmány, általános következtetések leszűrésére nem alkalmas, azonban széles körben, elegendő számú tanuló megoldását elemezve általánosítható eredmények is kaphatók ilyen módon.

DOMOKOS EVELIN

Tanító BA, 6. félév

Gál Ferenc Főiskola
Pedagógiai Kar

Témavezető:

Bontovics Ignác főiskolai tanársegéd, GFF PK

Régi számolási technikák és eszközök alkalmazása alsó tagozaton

A szerző régi számolási eszközöket és technikákat tanulmányozott és a számára legérdekesebbeket mutatta be több iskola alsó tagozatos negyedik osztályos tanulóinak. Dolgozatában arra a kérdésre kereste a választ, hogy vajon ezek a számolási eszközök segítik-e a tanulók számolási képességét, illetve könnyebben tudják-e majd elvégezni a nehezebb matematikai műveleteket. Az osztályokban a kínai szorzási módszert és a Napier-pálcikákkal való szorzás műveletét mutatta meg, amit a tanulók a későbbi foglalkozásokon használtak is. Megismertette a tanulókkal a szorobánt és azt, hogy ennek segítségével miként lehet elvégezni a két legegyszerűbb műveletet, az összeadást és kivonást. Az eredmények azt mutatják, hogy a gyermekek könnyen megbarátkoztak ezekkel a régi számolási technikákkal és eszközökkel, majd ennek köszönhetően kevesebb hibával végezték el a matematikai műveleteket. Legszenbetűnőbb különbség a számolási nehézségekkel küzdő diákoknál volt érzékelhető. A szerző megítélése szerint hasznos lenne, ha a pedagógusok használnák ezeket a technikákat és eszközöket, hiszen ezek nemcsak színesebbé tehetik a

XII. A matematikatanítás módszertana – A tananyagfejlesztés elmélete és gyakorlata

matematikaórát, hanem segítenek a matematikai műveletek megértésében és azok hibátlan elvégzésében.

CSÁNYI PETRA

Tanári (MA) nappali képzés
MA, 1. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

FÁBIÁN KATA

Tanári (MA) nappali képzés
MA, 1. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

POZSONYI ENIKŐ

Tanári (MA) nappali képzés
MSc, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

SZABÓ ZSANETT

Tanári (MA) nappali képzés
MSc, 1. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

Témavezető:

Szabó Csaba egyetemi tanár, ELTE TTK

Számelmélet tegnap és holnap

Kutatásunk egy előző dolgozat (Csányi - Pozsonyi - Szabó: A számelmélet tanításának hatékonysága általános- és középiskolában) munkálatainak folytatása. Célunk annak felmérése volt, hogy mit takar valójában a diákok által bevallott tudás, illetve nemtudás, emellett pedig egy olyan módszer kidolgozása, mellyel hasznosítható tudást szerezhetnek a diákok a számelmélet témakörben. Dolgozatokat állítottunk össze, amelyeket az ország különböző pontjain különböző erősségű iskolák tanulói írtak meg. A dolgozatok eredményeiből statisztikát készítettünk, kigyűjtöttük a tipushibákat és a megoldási módszereket. A magyarországi egyetemeken számelméletet oktató kutatóktól megkérdeztük, hogy szerintük mit lenne fontos

XII. A matematikatanítás módszertana – A tananyagfejlesztés elmélete és gyakorlata

tanítani ebből a témakörből az iskolában. Vizsgálni kezdtük, hogy mire jó a számelmélet, és ezek alapján olyan feladatokat készítettünk, amelyek egyrészt a spirálitás elvét alkalmazva hozzájárulnak a tartós tudás kialakulásához, másrészt előremutatnak az oktatók elképzeléseinek megvalósítása felé.ü

APRÓ ZSÓFIA

Matematika BSc, 5. félév

Pécsi Tudományegyetem

Természettudományi Kar

Témavezető:

Dr. H. Temesvári Ágota egyetemi tanár, PTE TTK

Térszemlélet fejlesztése az általános iskola alsó tagozatában

A matematika oktatás egyik fontos területe a geometria, azon belül is a térgeometria. A többi témakörhöz viszonyítva, ez egy igen elhanyagolt anyagrész. Dolgozatom témájaként a térgeometria eredményes tanulásához szükséges térszemlélet fejlesztését választottam az általános iskola alsó tagozatában. Ez a fejlesztés több területen lehetséges. Ezen belül azzal foglalkoztam, hogy a térben megjelenő testeket miként ábrázoljuk síkban, illetve, hogy a síkban vetületeikkel ábrázolt alakzatokat milyen módon reprodukáljuk, építjük újjá a térben. A korosztály választását az életkori sajátosságok indokolták, mivel több tanulmány is kimutatta, hogy ezt a témakört 4–10 éves kor között lehet a legeredményesebben fejleszteni. Ebben a korszakban a legfogékonyabbak a tanulók a térszemlélet fejlesztésére.

Dolgozatomat a témaválasztás indoklását követően két részre osztottam. Az első részben bemutattam a témámmal kapcsolatos elméleti hátteret, valamint a Mozaik Kiadó által készített tantervet. A máso-

XII. A matematikatanítás módszertana – A tananyagfejlesztés elmélete és gyakorlata

dik részben pedig megtalálható a kezdő szintfelmérő dolgozat, a foglalkozások terve, a harmadik és negyedik osztályos tanulók óráinak pontos menete, majd érintőlegesen az elsős és másodikos szakkörök. Ezt követi az órák, valamint a foglalkozások elején és a nyolcadik foglalkozás után megíratott szintfelmérő kiértékelése. Témaválasztásomat az is indokolta, hogy ez a témakör a hétköznapokban nagy szerepet játszik és számos vizsgálat, kutatás folyik napjainkban is.

A mellékletben megtalálható feladatok egy részét, különböző könyvekből, versenyfeladatokból, illetve honlapokról gyűjtöttem. Túlnyomó hányadát viszont saját ötletek alapján készítettem. Úgy érzem, hogy sikerült fejleszteni a dolgozatomban megfogalmazott területeket, pozitív eredményekkel zártuk a foglalkozásokat. Bízom benne, hogy dolgozatommal, hozzájárultam a matematika eme csodálatos, kézzelfogható témaköréhez, és csatlakoztam azokhoz, akik felhívták a figyelmet a tárgykör fontosságára.

XII. A matematikatanítás módszertana – A tananyagfejlesztés elmélete és gyakorlata

KELEMEN ORSOLYA

Tanító szak BA, 6. félév

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Témavezető:

Dr. Libor Józsefné főiskolai tanár, AVKF

Varázslatos matematika, avagy élménypedagógiai eszközök alkalmazása a 6. osztályos matematika tanításában

A dolgozatom témáját, több forrás ihlette, többek között, az hogy van egy hatodik osztályos hűgom, és általa betekintést nyertem az adott korosztály problémáiba, személyesen tapasztaltam, hogy milyen tanulási nehézségeik vannak. Másrészt a témavezetőm és a főiskola matematika tanszék vezetője is felhívta erre a problémára a figyelmemet.

A dolgozatomat úgy építettem fel, hogy először a kutatásom eredményeit mutattam be, ami igazolta a hipotézisemet, miszerint felső tagozaton a gyerekek egyre kevésbé szeretik a matematikát, majd ennek a problémának a megoldására különböző módszertani ajánlásokat kerestem, amelyekben felhasználok az élménypedagógia egyes elemeit. A módszertani részt úgy építettem fel, hogy kövesse a hatodik osztályos tanmenetet és ehhez illeszkedő matematikatörténeti érdekességeket tartalmazó és gondolkodtató feladatokat kapcsoltam. Ezt a részt, olyan általános iskolákban, ahol emelt óraszámú tanítják a matematikát, be lehet építeni a tanórak anyagába, de tanórán kívüli foglalkozásokon is felhasználhatók.

Remélhetőleg az elkövetkező gyakorlatom során nekem is alkalmam lesz kipróbálni, ezeket a kiegészítéseket egy szakkör keretein belül, és remélem, hogy a gyerekeknek ez meghozza a kedvét a matematikához. Nagyon szeretném, ha ez a tantárgy kicsit közelebb kerülne a diákokhoz.

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

ANDRÁS BEÁTA

Óvodapedagógus BA, 6. félév

Kecskeméti Főiskola

Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Ádám Ferencné főiskolai docens, KF TFK

A fenntarthatóság pedagógiájának óvodai gyakorlata

Kutatómunkám témája az óvodai környezettudatos magatartásformálás, és a fenntarthatósági lehetőségek megvalósításáról szól. Ezen belül részletesebben érinti a hulladékgazdálkodást, az újrahasznosítást, a levegő tisztaságát, és a vízkészlettel kapcsolatos ismereteket.

Kutatómunkám célja, hogy személyes tapasztalatokat szerezhsek a gyermekek környezettel kialakított kapcsolatáról, és ezt az értékes fonalat, megerősíthessem.

Az óvodai nevelés célja, cselekvéseken keresztül megismertetni a fenntarthatósági lehetőségeket, számos pozitívumot megragadva felhívni a figyelmet a szomorúbb tényekre is és a jó dolgokat szem előtt tartva, annak tükrében cselekedve megfelelő környezeti látásmód és szokásrendszer kialakítása.

Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a világszerte kialakult környezeti válságok, melyeknek akkor is részesei vagyunk, ha nem is tapasztaljuk közvetlenül azok negatív hatásait. A gyerekek nyitottak és érdeklődők, empátikusak környezetük iránt, szívesen tapasztalják meg gyakorlati úton, és fogadják meg a fenntarthatósági tanácsokat, valamint az újrahasznosítási lehetőségeket.

Kutatómunkám során egy játékos, interjú segítségével, felmértem a gyerekek előzetes tudását a témával kapcsolatban (környezeti ismeretek, hulladékgazdálkodás, légszennyezés) majd részletesebben foglalkoztunk a szelektív hulladékgyűjtéssel, és a levegő tisztaságával. Projekthetünk produktuma az elkészült újrapirok lettek, amelyek átölelik és kifejezik az egész heti tevékenységek

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

témáját. Befejezésként újra felmértem a gyermekek tudását, hogy megállapíthatassam a fejlődés mértékét, és a kezdeti pozitív eredmények is szembetűnő ugrásszerű javulást mutattak, főként az új ismeretek, szavak, elvont fogalmak terén.

A szülőkkel készített interjú eredményeként megállapítottam, hogy ha cselekedtetve tanulnak a gyermekek, akkor ezeket a cselekvéseket otthoni tevékenységeikbe is beleviszik és ezzel szüleiket is ösztönzik, akik beszámoltak arról, hogy mióta gyermekük a szelektív hulladékgyűjtésről tanult az óvodában azóta, otthon is kialakításra kerültek a különböző kukák, és ez a tevékenység számukra is szokássá vált.

A jövőben, szeretném elvégezni ezt a kutatást oly módon, hogy reprezentatív minta alapján megvizsgálók egy hagyományosan működő óvodát, és egy célzottan környezeti beállítottságú, zöld óvodát majd összehasonlítást kívánok végezni, hogy miben különbözik a kettő, és ezek a különbségek mennyiben és milyen területeken térnek el.

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

JÁSZ ERZSÉBET

Földrajz-történelem tanár szak
MA, 11. félév

Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

MALMOS EDINA

Biológia-földrajz tanár
MA, 11. félév

Debreceni Egyetem
Természettudományi és
Technológiai Kar

Témavezető:

Chrappán Magdolna főiskolai docens, DE BTK

Így kutatunk mi – Barangolás a kérdőívezés labirintusában

A társadalom növekvő természettudományos alapműveltségbeli hiányosságainak háttérben a természettudományos tantárgyak kedveltségének csökkenése áll.

Kutatásunkban a közoktatásban tanulók természettudományokra vonatkozó tanulási és tantárgyi attitűdjeit több oldalról elemeztük. Dolgozatunkban megvizsgáltuk a hazai és nemzetközi szakirodalomban bemutatott attitűdvizsgálatokat, elvégeztük egy korábbi, a mienkhez hasonló empirikus kutatás adatbázisának másodelemzését, valamint saját kérdőíves kutatásunk eredményeit is bemutatjuk. Ezekre a kutatásokra építve vizsgálatunkban kitértünk a tanítási-tanulási folyamat legfontosabb elemére a tanulási attitűdre, illetve a tanulási folyamat hatékonyságára vonatkozó tényezők elemzésére is.

Vizsgálati eszközként egy pilot kérdőívet állítottunk össze, amelyben helyet kaptak a továbbtanulási szándéokra, a családi háttérre, a tanulási attitűdre, a tanítási módszerekre, a tanár személyiségére, kommunikációs stílusára, az alkalmazott taneszközökre, a tankönyvekre vonatkozó kérdéscsoportok, mivel feltételezzük, hogy a természettudományos attitűd az ezen a tényezők által generált multikauzális pedagógiai mezőben alakul ki.

Pilot mérés révén az adatfelvételt kis mintán (82 fő) végeztük. Az elemzésből származó adatokat a statisztikai eredmények pontos-

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

ságának növelésére egy hasonló témában készült kérdőíves felmérés adataival (119 fő) is összevetettük.

Dolgozatunkban a pilot mérés eredményeinek ismertetése mellett célul tűztük ki az egész kutatási folyamatnak a részletes ismertetését is. Ezt azért tartottuk fontosnak, mert hallgatóként a tudományos kutatások minden élménye új tapasztalattal járt, ami nagy valószínűséggel minden hozzánk hasonló kezdővel megtörténik.

Vizsgálatunkat az egész folyamat és a problémák könnyebb értelmezése érdekében két szakaszra osztottuk. Prefázisnak neveztük a kutatáshoz való csatlakozástól a kitöltött kérdőívek visszaérkezéséig tartó folyamatot, poszfázisnak pedig a kérdőívek adatbeviteli folyamatát, kiértékelését, a következtetések levonását és a kérdőív módosításával kapcsolatos célok megfogalmazását. A kis minta ellenére jól megmutatkozott a természettudományos tantárgyak elkeserítő helyzete, amiért maguk a szaktanárok is felelősek. Az általuk alkalmazott módszerek, eszközök, illetve a tanulók tanulási szokásai, a különböző motiváló tényezők is összefüggésben állnak a tanítási stílussal. Az eredmények elemzése során kiderültek a pilot problémái, amelyeket a kérdőív pontosítása során felhasználunk.

KÁRTYÁS LÁSZLÓ

Környezettan-technika BSc, 7. félév

Nyugat-magyarországi Egyetem

Természettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Nemes József egyetemi docens, NYME TTK

A papír újra életre kel, mint építési modell alapanyag

A dolgozatomban egy olyan alternatívát mutatok be, hogy miként lehet a papírhulladékot felhasználni az oktatás területén.

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

Javaslatot teszek a technika, életvitel és gyakorlat tantárgy kapcsán felmerülő alapanyag problémák, hiányok kiküszöbölésére, továbbá a tanulók konstrukciós készségük, képességük fejlesztésére.

Az egyik lehetséges alternatíva az úgynevezett Konstrukciós Préselt Papír Építőelem csomag (röviden KPPE) tartalma a technika tanórák, vagy a délutáni szakkörök keretében használható fel. Ismertetem a préselt papír „téglák” alkalmazhatósági lehetőségeit, részletesen a tanórákra lebontva 1–8. osztályig, a már elkészített modellekkel alátámasztva. Röviden tárgyalom a KPPE nyújtotta lehetséges fejlesztési irányokat az oktatásmódszertan területén.

A papírhulladék életútját nyomon követem a kezdetektől, a felhasználáson át az újraeledésig, valamint kitérek néhány gondolat erejéig az új építési modell alapanyag megmunkálási, alakítási és egyéb tulajdonságaira.

A környezettudatosságot szem előtt tartva lefuttattam ICP-AES (Induktív csatolású plazma atomemissziós spektrometria) vizsgálatot a keletkező alapanyagon, így arra a megállapításra jutottam, hogy nem tartalmaz semmilyen káros anyagot (az eredményként kapott értékek elhanyagolhatóan kicsik). A következő vizsgálatom a nyomtatott papír felületére irányult elektronmikroszkóppal, itt tanulmányozom a festékanyagok minőségét valamint a cellulóz szálak elrendeződését.

Kitérek a KPPE oktatócsomag költségére valamint összevetem a technika órákhoz szükséges eszközök beszerzési költségével.

Összegezve úgy gondolom, hogy az általam kikísérletezett, és a továbbiakban összeállításra kerülő oktatócsomag megoldást nyújthat az oktatási intézmények és a technika tantárgyat oktató tanárok számára, mely a diákok körében jól alkalmazható, és egyben a környezettudatosságot tartja szem előtt. Fő célom egy olyan alapanyag és módszer kidolgozása, amellyel a technika, életvitel és gyakorlat tantárgy a jövőben sokkal kreatívabb és „manuálisabb” lehet.

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

HÓDOSI GERGELY

Közlekedésmérnök
BSc, 11. félév

Széchenyi István Egyetem
Műszaki Tudományi Kar

VARGA MÁTYÁS

Közlekedésmérnök
BSc, 5. félév

Széchenyi István Egyetem
Műszaki Tudományi Kar

NYERGES LAJOS ROLAND

Közlekedésmérnök
BSc, 5. félév

Széchenyi István Egyetem
Műszaki Tudományi Kar

Témavezetők:

*Kiss Diána Sarolta egyetemi tanársegéd, SZE MTK
Vöröskői Kata PhD hallgató, SZE MTK*

BEBIC - Kerékpáros oktatóprogram Győrben

Győrben a kerékpárosok száma folyamatosan nő, azonban ezzel párhuzamosan sajnos a balesetek száma is. Dolgozatunk célja a jelenlegi kerékpáros közlekedésbiztonság javítása a városban. Részletes statisztikai elemzés készült a baleseteket illetően, melyek a megfelelő áttekinthetőség érdekében egy vektorgrafikus várostérképre is felkerültek (baleseti gócponttérkép). Továbbá az általunk fejlesztett forgalomszámláló programmal a város 22 helyszínén történt keresztmetszeti mintavételezés (forgalomszámlálás) a kerékpárosokat illetően (együtt közlekedők eloszlásának vizsgálata – 'modal split'). Kutatásunk során széleskörű irodalomkutatást végeztünk a hazai és a külföldi folyóiratokban, konferencia kiadványokban, hogy milyen megoldásokat alkalmaztak eddig a kerékpáros balesetek megelőzésére. Ez öt nagy csoportra osztható, összefoglalva: az 5E (Education, Enforcement, Engineering, Encouragement, Evaluation), mely megoldási/megközelítési módszer a balesetek megelőzése érdekében.

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

Munkánk során kialakítottunk egy kerékpáros túraútvonalat, mellyel a helyi sajátosságokat figyelembe véve a gyakorlatban oktathatjuk a biztonságos kerékpáros közlekedést. Az oktatás kialakítása mellett, természetesen megvizsgáltuk a másik 4 megelőzési módszer alkalmazását is Győr esetében. Az általunk végzett módszertan átvételével bármely más magyar városban hasonló lépéseket tehetünk a biztonság növelése érdekében.

MALMOS EDINA

Biológia-földrajz tanár MSc, 7. félév

Debreceni Egyetem

Természettudományi és Technológiai Kar

Témavezető:

Revákné Dr. Markóczi Ibolya egyetemi adjunktus, DE TTK

Biológia fogalmakra vonatkozó tévképzetek vizsgálata az általános iskola 7–8. évfolyamán

A tévképzetek olyan hibás elképzelések, amelyek mélyen gyökereznek, stabilak, így gátolhatják a további sikeres ismeretsajátítást és az ismeretek gyakorlati alkalmazását. A természettudományos tévképzetek származhatnak a mindennapi megismerésből, tapasztalatokból, de az iskolai tanítási-tanulási folyamat során is kialakulhatnak.

Kutatásunkban 392 hetedik és nyolcadik osztályos tanuló biológiai tévképzeteit vizsgálatuk. A kutatás céljainak megfelelően négy részvizsgálatot végeztünk. Az elsőben a tanulók hétköznapi gondolkodásából, illetve az oktatási folyamatból származó biológiai tévképzeteket és azok összefüggésrendszerét elemeztük a szóaszszociációs módszer segítségével. A második részvizsgálatban azt kívántuk elemezni, hogy a vizsgált biológiai fogalmakhoz kap-

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

csolódóan a tanulók milyen tévképzetekkel rendelkeznek és, hogy ezek mennyiségi viszonyai milyen összefüggésben vannak bizonyos háttértényezőkkel. A harmadik részvizsgálatban azt analizáltuk, hogy a tévképzetek korrigálásában kulcsszerepet betöltő tanárok hogyan viszonyulnak a hibás elképzelések iskolai jelenlétéhez. Míg az utolsó vizsgálati részben két népszerű biológia tankönyv a tévképzetek kialakulásában és azok megerősítésében betöltött szerepét néztük meg.

Eredményeinkből kiderült, hogy a tévképzetes asszociációk gyengén kapcsolódnak a tudományos fogalmakhoz. A tanulók nehezen tudják azokat beilleszteni belső értelmező rendszerükbe. A vizsgálat eredményei arra is rámutattak, hogy az olyan háttértényezők, mint a hétköznapi életből hozott előzetes tudás, vagy a számítógépezéssel, illetve televízió-nézéssel töltött idő is befolyásolja a tévképzetek kialakulását, stabilitását. A tanárokkal végzett kérdőíves felmérésből kiderült, hogy a pedagógusok tudatában vannak a tanulási folyamatot megnehezítő tévképzetek iskolai jelenlétének, ugyanakkor definiálásukra, konkrét példa említésére már csak kevesen képesek. Azt is megállapítottuk, hogy a tankönyveknek is nagy szerepe van a tanulók tévképzeteinek kialakulásában, megerősítésében.

Eredményeinket felhasználva létrehoztunk a tévképzetek feltárását, rendszerezését és korrigálását segítő szoftverünket, a Project Erratumot. A szoftver weboldallá alakítása és pontosítása, illetve szélesebb körű elérhetővé tétele jövőbeli terveink egyike.

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

SZAKÁL TAMÁS

Programtervező Informatikus
BSc, 6. félév

Eszterházy Károly Főiskola
Természettudományi Kar

SZÍVÓS ATTILA

Programtervező informatikus
BSc, 6. félév

Eszterházy Károly Főiskola
Természettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Kovács Emőd tanszékvezető, főiskolai tanár, EKF TTK

Botanikus kerti adatbázis 3D-s virtualizációja és webes megjelenítése

Dolgozatunk egy élővilág, illetve élőhely digitális környezetbe való átültetésének lehetőségét mutatja be. Célunk egy olyan alkalmazás létrehozása volt, amellyel a botanikus kert élővilága és környezete anélkül is bejárhatóvá váljon, hogy ténylegesen ellátogatnánk oda, ezzel segítve a hallgatók tanulmányait. Ezen alkalmazásokkal a botanikus kert növényvilága jól adminisztrálhatóvá vált, élővilága pedig bármikor megtekinthető a 3D-s megvalósítás segítségével. Az alkalmazás-csoport része egy 3D-s megjelenítő alkalmazás, mellyel a botanikus kert bejárható, egy frissítő és egy adminisztrációs alkalmazás, mellyel a kert növényvilágának adminisztrálása történik, illetve egy weboldal, ahonnan a teljes növényvilág megtekinthető részletes leírással, illetve minden, a Botanikus kerttel kapcsolatos információról itt tájékozódhatnak a hallgatók. Kutatásunk irányvonalat biztosíthat további, oktatási célokra használható virtualizációt célzó kutatásoknak, alkalmazások fejlesztésének.

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

BALOG ZOLTÁN GÁBOR

Fizika - földrajz tanár MSc, 9. félév

Szegedi Tudományegyetem

Természettudományi és Informatikai Kar

Témavezető:

Dr. Farkas Zsuzsanna tanszékvezető főiskolai tanár

SZTE JGYPK

Egyszerű, otthon is elvégezhető kísérletek mint motivációs eszközök az általános és középiskolai fizika oktatás során

A nemzetközi kutatások azt mutatják, hogy az általános- és középiskolai diákok teljesítménye a természettudományokban egyre romlik. Ennek egyik oka az lehet, hogy a diákok nem kedvelik a természettudományos tantárgyakat, ezek közül a fizika és a kémia tantárgyak állnak a legrosszabb helyen. Sokszor tapasztalható, hogy nem eléggé motiváltak a természettudományok tanulása során, már a „fizika” szóhoz is negatív asszociációkat társítanak.

Dolgozatom első részében azt vizsgálom, hogy a fizika tanítása során milyen eszközökkel lehet a diákok érdeklődését felkelteni. Ennek érdekében motivációs kérdőívet töltöttem ki a volt iskolámban, a 7. és 8. általános iskolai, illetve a középiskolai osztályokban. A kérdéseim arra irányultak, hogy szeretik-e vagy nem a tantárgyat, és ennek mik lehetnek az okai, mivel lehetne érdekesebbé tenni a tanórákat. Az eredmények azt mutatták, hogy leginkább a több, egyszerű kísérlet elvégzése, több demonstrációs videó és ismeretterjesztő film megtekintése, illetve az órai tananyaghoz kapcsolódó mindennapi példák megismerése motiválná a diákokat.

A dolgozatom második részében, mintegy megoldási javaslatként olyan kísérletgyűjteményt állítottam össze, amely a fizika tantárgyi motivációjának eszköze lehet. A kísérletek mindegyike egyszerű, kevés eszköz- és anyagigényű, ún. „hands-on experiment” jellegű. Andria Erzberger „Physics and Food” című kiadványa ihlette a munkám témáját, mely arról szól, hogy egy étteremben

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

ülve, várva az ételünkre, milyen érdekes kísérleteket tudunk elvégezni az ott fellelhető tárgyakból, ezzel azt is igazolva, hogy a fizika mindenhol körülvesz minket. A kísérleteket saját készítésű fényképekkel illusztráltam, és fontosnak tartottam azt is, hogy a kísérletekről az interneten fellelhető videofelvételeket is összegyűjtssem, amelyek megkönnyíthetik a kísérletek otthoni kivitelezését.

JÁSZ ERZSÉBET

Földrajz-történelem tanár szak MSc, 7. félév

Debreceni Egyetem

Természettudományi és Technológiai Kar

Témavezető:

Dr. Teperics Károly egyetemi adjunktus, DE TTK

Merre tart a földrajzoktatás? - A közoktatási földrajzi tartalmak átalakulása

A közoktatást érintő változások a földrajzra is hatással vannak. Számos vizsgálat látott már napvilágot a témában, azonban érdembeli lépések a földrajz presztízsének javítása érdekében nem történtek.

Kutatómunkámat a földrajzoktatás helyzetének vizsgálatával kezdtem meg, ami iránt érdeklődésemet a tárgy szeretete és a választott hivatásom erősítette meg. Fő célkitűzésem az volt, hogy választ kapjak arra a kérdésre, hogy merre tart a földrajzoktatás. Ehhez a szakirodalmi áttekintés után feltártam a tárgy jelenlegi helyzetét, amely megközelíthető az óraszámok, az érettségi vizsgán betöltött szerep, a társadalom véleménye és a belső aránybeli változások irányából is. A tantervek elemzése mellett

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

saját adatgyűjtésen alapuló empirikus vizsgálatokat is végeztem a diákok, egyetemisták és földrajz szakos tanárok körében.

Az érettségi vizsgán sokáig a legnépszerűbb választott tantárgy volt. Ez a népszerűség azonban az előrehozott érettségi vizsga lehetőségének megszűnésével a jövőben csökkenni fog. A társadalom különböző szegmensei által történő fontossági megítélés szerint a többi tantárgy között a középmezőnyben áll, míg a földrajzi ismereteket a mindennapi életben jól használhatónak vélik. Korábbi vizsgálatom alapján elmondható, hogy a diákok érdeklődésének a középpontjában a térképészet, a Magyarország földrajza, a környezetvédelem, a regionális gazdaságföldrajz és az általános társadalomföldrajz áll. A 2012-ben kiadott tantervek módosításai csak részben illeszkednek a tanulói elvárásokhoz, ugyanis a regionális földrajz aránya növekedett, viszont az általános társadalomföldrajzé lecsökkent. A társadalom földrajzi tudása az utóbbihoz sorolható világgazdasági ismeretekben mutat a legnagyobb hiányosságot, ami a tantervi módosítások következtében valószínűleg nem is fog változni a jövőben. A földrajztanárok körében végzett felmérésből kiderült, hogy ők leginkább a tananyag mennyiségében, zsúfoltságában, az alacsony óraszámokban látják a nehézségeket, amelyekből kifolyólag nem jut elég idő az elmélyítés folyamatára, illetve nem is jósolnak pozitív irányú elmozdulást a jövőben.

Arra, hogy merre tart a földrajzoktatás, nehéz lenne most egyértelmű választ adni. Véleményem szerint jelenleg inkább egy helyben áll, az pedig, hogy ez pozitív vagy negatív irányba fog elmozdulni, néhány éven belül fog kiderülni.

XIII. Természettudományos pedagógiák – A technikatánítás módszertana

BALÁZS SZABOLCS

Fizika BSc, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Természettudományi és Informatikai Kar

Témavezető:

*Dr. Farkas Zsuzsanna tanszékvezető főiskolai tanár,
SZTE JGYPK*

Otto von Guericke a fizika órán - Légnnyomással kapcsolatos kísérletek és feladatok középiskolás diákok számára

Egy találmány, s az azt övező tudományterület bemutatását közvetlen és színpadias formába önthetjük, ha a találmány megalkotóját, a fizikusnak nevezett „étert” lényt hús-vér emberré varázsoljuk. Ekkor a vázolni kívánt fizikai problémát már történet övezi s konkrét, létező személyhez kapcsolható, akit – akárcsak bárki más – kudarcok, töprengés és végeláthatatlan próbálkozások sorai vezettek sikerhez, találmány megalkotásához.

Otto von Guericke, az első légszivattyú megalkotója. Dolgozatomban célom a felfedezéseit oly módon bemutatni, mely a „láthatatlan és érezhetetlen” levegőt láthatóvá és érezhetővé teszi a mesterségesen előállított vákuum minőségi vizsgálatával. Eszközeim a jelmez, kísérletek, gondolat-kísérletek és problémamegoldó feladatok. A 16. századi tudós jellegzetes öltözékét magamra öltve, mint Otto von Guericke mutatom be a fizikatörténet vákuumfizika és aerosztatika megalapozásához tartozó fejezeteit.

A kísérleteket és magyarázataikat, egy ismeretterjesztő előadás, valamint a közoktatás tematikájának megfelelően is felépíttem.

A problémamegoldó feladatok célja, hogy kísérleteken, számolási és mérési feladatokon keresztül segítséget adjon e témakör oktatásához úgy, hogy a tanulók közben észrevegyék az alkalmazhatóságot is. A cél számos ismeretterjesztő előadás keretében valósult meg.

Személyes tapasztalatom, hogy tanítás közben tanulunk a legtöbbit, s ezen oknál fogva mindig szívesen veszek részt a fizika népszerűsítésében, s a fizikus gondolkodásmód tőlem telhető legjobb formájú átadásában.

Névmutató

- Almádi Csaba, Almádi Péter, Gregus Tamás, Tajti Tamás
...140
- András Beáta...170
- Apró Zsófia...167
- Aranyosi Henriett...13
- Asztalos Anikó...39
- Baár Tamás, Farkas Márton, Zsigó Virág...134
- Babiczki Tamás...107
- Bácskai Zsuzsanna...147
- Balázs Máté Balázs, Pálfi Viktória...153
- Balázs Szabolcs...182
- Balog Zoltán Gábor...179
- Banda Pál...160
- Bányász Anett...146
- Brabanti Barbara, Magyar Emese...127
- Brozovics Adél...96
- Burján Zsófia...77
- Csányi Petra, Fábíán Kata, Pozsonyi Enikő, Szabó Zsanett...166
- Csányi Petra, Pozsonyi Enikő, Szabó Zsanett...157
- Csapó Gábor...144
- Csomós Ildikó...52
- Darai Dóra, Horváth Alexandra Nikolett...64
- Deák Márton János...43
- Domokos Evelin...165
- Éles Gergely...47
- Endrédi Beáta...14
- Eörsi Júlia Vera...38
- Fehér Vivien...102
- Feleky Mirkó...129
- Fidesz Ivett, Szonda Judit...33
- Fischer Gergő...141

Fodor Anita, Váradi Katalin...49
Forrás Brigitta Teréz...19
Fülöp Dóra...162
Garay Bianka...117
Geréd Erzsébet, Zsíros Péter...94
Glósz Nóra...40
Gyebnár Mária, Pusztai Viktória...120
Halász Lívia...50
Hódosi Gergely, Nyerges Lajos Roland, Varga Mátyás...175
Hodosi Zsófia...67
Hodosi Zsófia...74
Hornok Kitti, Varga Renáta...91
Horváth Alexandra Nikolett...73
Hrágyel Dóra...76
Ivancsó Teodóra...85
Jáki Boglárka...58
Jákob Klaudia, Szucsán Anita...65
Jász Erzsébet, Malmos Edina...172
Jász Erzsébet...180
Jónás Tímea, Mazurák Zoltán...60
Józan Nándor hdgy...136
Juhász Milán...84
Kardos Dóra...70
Károlyi Anett Mária...53
Kártyás László...173
Katona Flóra...23
Katona József Álmos...111
Kazinczy Viktória Renáta...45
Keksz Tünde...41
Kelemen Orsolya...169
Kelemen Zita...16
Keresztvölgyi Ágnes...99
Kincses Eszter Enikő...54

Kiss Kitti...103
Kótay-Nagy Annamária...132
Krakker Anna...151
Kuhár Józsefné...122
Lassán Petra...113
Liszákné Jakab Renáta...55
Lorázkó Balázs...164
Madarász Gáborné...150
Magony Béla...89
Major Emil, Ódor Bettina...35
Malmos Edina...176
Márki Herta...114
Mészáros Ágnes...101
Mezei Lilla Virág...158
Mező Éva...159
Miskei Réka...116
Németh Krisztina...128
Nyirő Péter...135
Orbán Gabriella...118
Pálnok Zsanna, Vida Boglárka...48
Pap Barbara, Zvonár Klaudia...42
Papp Kata...63
Papp Zsófia...68
Pejic Aleksandar...29
Petróczky Henrietta...149
Pollini Petra...130
Prágai Nikoletta...104
Prinz Dorottya...86
Rábai Dávid...98
Rózsa Szabina...81
Sándor - Schmidt Barbara...22
Sándor Anna Luca...137
Sárospataki Barnabás...156

Simcsák Huba...143
Strommer Diána, Varga Dóra...32
Sütő Réka...110
Süveges Réka...24
Szabó Ágnes...123
Szabó Hajnalka...12
Szabó István Zoltán...95
Szabó Klára...46
Szabó Krisztián...154
Szabó Nóra...57
Szabó Rebeka...18
Szakál Tamás, Szívós Attila...178
Szárszó Lilla...87
Szemenyei Eszter...93
Szendrei Gábor...82
Szuha Eszter Katalin...79
Takács Nikolett...28
Tarjáni Dorina...26
Taylor Jennifer...125
Toldi Anikó...121
Tóth Edina Bettina...109
Vancsik Annamária...83
Varga Nikoletta...106
Vaszily Karolina...17
Velencei Ildikó...37
Veres Zoltán...138
Vida Éva...20
Zentai Fehér Anita...71
Zolnai Szilvia...61
Zubornyák Barna hdgy. ...31

A konferencia fő támogatói
Magyar Tudományos Akadémia
Emberi Erőforrás Minisztérium
Nemzeti Tehetség Program

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

EKFCK Sárospatak, 2015